

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ОПШТИНЕ ВРБАС

БРОЈ 42. ВРБАС 29. ДЕЦЕМБАР 2017. ГОДИНА LI

253.

На основу Стратегије развоја социјалне заштите Владе Републике Србије /„Службени гласник Републике Србије”, број 108/05/, члана 20. Закона о социјалној заштити /„Службени гласник Републике Србије”, број 24/11/, члана 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи /„Службени гласник Републике Србије”, број 24/11/, члана 42. Одлуке о социјалној заштити грађана општине Врбас /„Службени лист општине Врбас”, број 3/13, 5/14, 11/15. и 12/16/ и члана 30. и 93. Статута општине Врбас /„Службени лист општине Врбас”, број 35/17/, Скупштина општине Врбас, на седници одржаној 28. и 29. децембра 2017. године, донела је

О Д Л У К У

О УСВАЈАЊУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ ВРБАС ЗА ПЕРИОД 2018 - 2022. ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Стратешки план развоја социјалне заштите Општине Врбас за период 2018 - 2022. године.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Врбас”.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВРБАС
Број: 011- 100/2017-И/01
Дана: 29. децембра 2017. године
ВРБАС

Председник Скупштине општине,
Марјана Мараш, с.р.

ОПШТИНА ВРБАС

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ ВРБАС
ЗА ПЕРИОД 2018 – 2022. ГОДИНЕ

С А Д Р Ж А Ј

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ.....	2315
УВОД	2316
САЖЕТАК - РЕЗИМЕ.....	
1. ВИЗИЈА	2318
2. МИСИЈА.....	2318
3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ	2318
4. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА	2319
5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ЦИЉЕВИ	2347
6. ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	2348
1. <i>Стара лица</i>	2348
2. <i>Роми</i>	2357
3. <i>Особе са инвалидитетом</i>	2361
4. <i>Деца и омладина</i>	2369
5. <i>Породица /и насиље у породици/</i>	2377
7. АРАНЖМАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ	2386
8. ПЛАН МОНИТОРИНГА И ЕВАЛУАЦИЈЕ	2387
9. ЛИСТА УЧЕСНИКА.....	2388
10. ПРАВНИ ОКВИР	2390

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Стратешки план развоја социјалне заштите на територији општине Врбас је кључни документ намењен свим институцијама и организацијама које се баве овом облашћу и као такав представља темељ за обезбеђивање социјалног напретка и унапређење свеобухватног квалитета живота наших суграђана.

Сагледавши потребу системског и ефикасног приступа у решавању проблема у области социјалне заштите, општина Врбас и Одбор за социјалну заштиту у општини Врбас, препознали су потребу да се у наредном периоду поставе жељени оквири у области социјалне заштите засновани на методологији стратешког планирања.

Наши стратешки приоритети били су и биће: деца и млади, стари, Роми, особе са инвалидитетом, породица као и избегла и расељена лица који живе на територији општине Врбас. Управо по овим приоритетима су и формирани радни тимови у оквиру Општинског одбора, који су дали пуни допринос својим стручним знањем и искуством за израду овог стратешког плана, који је прилагођен конкретном стању на локалном нивоу, усмерен ка конкретним реформским захтевима и усклађен са релевантним националним актима.

Социјална стратегија синхронизована је и усклађена са основним токовима друштвених промена. Усмерена је ка побољшању социјалног статуса грађана на личном, породичном и ширем социјалном плану. Ефикасан систем социјалне заштите треба да одговори на потребе грађана у новим околностима и да подржава рањиве и маргинализоване појединце и групе којима је неопходна организована помоћ.

Циљ социјалне политике општине Врбас је подизање општег животног стандарда грађана и њихових породица као и осигурање потребних средстава за живот и пружање потребних услуга грађанима који се због друштвених и природних узрока налазе у животној ситуацији у којој је помоћ друштва неопходна.

Наша обавеза и одговорност је, да у наредном периоду искористимо све расположиве људске и организационе ресурсе, како би својим грађанима омогућили да, као корисници, услуге социјалне заштите остварују у свом природном окружењу, са што мање проблема.

Велику захвалност дугујемо свим привредним субјектима, удружењима и друштвено одговорним грађанима, као и нашим јавним предузећима и установама који су дали свој допринос за унапређење постојећих и развоју нових услуга из области социјалне заштите.

Сматрам да окосница социјалне заштите није сам документ већ спровођење Стратешког акта које не сме бити условљено политичким одлукама већ мора остати трајни задатак свих чинилаца који утичу на њено спровођење. Управо из тих разлога лично ћу се заложити да сваки сегмент ове стратегије заживи и да се свака тежња оствари у пуном капацитету.

Председник општине Врбас
Милан Глушац, с.р.

**СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ ВРБАС
ЗА ПЕРИОД 2018 – 2022. ГОДИНЕ**

УВОД

Врбас је мултинационална, мултиконфесионална и мултиетичка средина у којој живи преко 22 нације у узајамном поштовању и толеранцији и то је једна од карактеристика која издваја ову општину. Негује се дух толеранције, међусобног уважавања, поштовања и слоге.

Укупне промене политичког, привредног и вредносног система и неповољна демографска кретања, довела су до нарушене социјалне равнотеже нашег друштва. Последице тих негативних кретања су велики пораст незапослености, сиромаштва и социјалног раслојавања и повећана угроженост деце, немоћних и старијих људи, услед смањених могућности породице и друштва да оствари своју заштитну улогу.

Стратешки план за социјалну заштиту је развојни документ општине Врбас, којим се пружају смернице за развој општинске социјалне политике.

Како је претходном „Стратешком плану развоја социјалне заштите општине Врбас за период 2010-2015. године“ истекао рок, а због ограничених средстава у буџету општине није спроведен у целости, Скупштина Општине му је продужила важење до краја 2017. године, а Општинско веће је образовало Одбор као радно тело за дефинисање приоритета у области социјалне политике и израду општинског документа – „Стратешког плана развоја социјалне заштите општине Врбас за период 2018 – 2022. године“ у даљем тексту: /Стратешки план/, усклађеног са периодом за који се усваја програмски буџет за социјалну заштиту, који треба да обухвати мере и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите на територији општине Врбас и који мора бити усаглашен са стратегијом развоја коју доноси Влада.

Поред чланова Одбора за социјалну заштиту, укључили су се, кроз рад пет тимова за поједине групе и бројни појединци, дајући свој пуни стручни и професионални допринос у сарадњи са драгоценим сугестијама и доприносом целом процесу волонтера и представника корисника, како би се креирале адекватне социјалне услуге у складу с постојећим ресурсима и стварним потребама корисника.

Свима њима, овим путем, упућујемо велику захвалност.

Општински Одбор за социјалну заштиту општине Врбас чине :

1. Данијела Илић – Председник општинског Одбора, члан општинског Већа
2. Мирјана Миловић – Заменик председника општинског Одбора, ОУ
3. Мира Недић – Општинска управа
4. Гордана Миловић – Општинска Управа
5. Нада Батрићевић – Центар за социјални рад општине Врбас
6. Драгана Сарић - Центар за социјални рад општине Врбас
7. Радмила Мусић – Геронтолошки центар општине Врбас
8. Михаило Симић - Геронтолошки центар општине Врбас
9. Ксенија Бенце – Предшколска установа „Бошко Буха“
10. Татјана Глушчевић – Општински одбор Црвеног крста
11. Александар Суботин – Парох Еванђеоске цркве
12. Славољуб Колашинац – Удружење „Радгост“
13. Јасмина Пецељ – Удружење грађана „Осмех“

Из Стратегије развоја социјалне заштите из 2005. године проистекао је нови Закон о социјалној заштити /„Службени гласник Републике Србије“, број 24/11/ и његова решења успостављања и развоја услуга социјалне заштите у надлежности локалне заједнице, док правни оквир за успостављање услуга социјалне заштите у заједници чине и Закон о локалној самоуправи.

Услуге социјалне заштите у заједници су услуге које користе сви грађани, свима доступне услуге, посебне услуге и интервенције подршке за групе које су у повећаном ризику, усмерене на

маргинализоване друштвене групе и породице којима треба подршка у старању о рањивом члану и индиковане услуге и интервенције које се користе у ситуацијама када су негативне последице ризика већ наступиле, да би се минимализовали ефекти стања које омета оптималан развој и благостање. У социјалној заштити је посебан квалитет социјалних услуга степен способности система и/или службе да задовољи социјалне потребе, што подразумева усклађеност жељених циљева и расположивих могућности у оквиру актуелног друштвеног контекста. Квалитетна социјална услуга води до побољшања: живота оних који користе услуге, ефективности услуге и ефикасности оних који те услуге пружају, задовољства оних који те услуге поручују/финансирају, одређена је природом потреба које корисници имају и центрирана је на особу и вођена њеним потребама (холистички приступ).

Ефикасна социјална заштита захтева стратешко планирање, као и доношење мера, активности и механизма којима се обезбеђују најповољнији исходи за корисника услуга и обавезује локалну самоуправу на активну улогу у креирању и спровођењу социјалне политике на локалном нивоу.

Приликом израде Стратешког плана велику мотивацију за рад је представљала Визија развоја и дефинисане вредности на којима почива реформисана социјална заштита у општини Врбас: **Врбас је општина која пружа једнаке могућности свим својим грађанима и грађанкама и која ће омогућити достојанствен живот и социјалну сигурност кроз одржив, ефикасан, доступан, примењив, партиципативан и умрежен систем социјалне заштите у локалној заједници. Место где сви равноправно могу да развијају своје потенцијале; заједница усмерена ка општој добробити свих чланова.**

Овај Стратешки план сачињен је тако што су сагледане актуелне потребе, анализирано постојеће стање и уочени проблеми и недостаци. Документ је фокусиран на развој социјалне политике у општини Врбас, успостављајући интегративни систем социјалне заштите, којим се обједињују активности Општинске управе, установе социјалне заштите, установа образовања, запошљавања, здравства, као и активности организација грађанског друштва.

Усвајањем Стратешког плана, којим су утврђени основни правци деловања у области социјалне заштите стварају се могућности да се услуге развијају плански, у складу са идентификованим потребама корисника на различитим нивоима, на основу доброг познавања и дефинисања приоритетних потреба и постојећих ресурса.

Овом Стратегијом постављају се следећи конкретни циљеви:

- Обезбеђивање адекватног нивоа социјалне заштите
- Обезбеђивање заштите најрањивијих друштвених група
- Промоција једнаких могућности грађана
- Смањење социјалног искључивања и дискриминације

Приликом израде Стратешког плана Одбор је тимски радио на прикупљању података и дефинисању приоритета. С обзиром на ограничена буџетска средства којима општина располаже, било је потребно јасно и прецизно утврдити приоритете деловања и усмерити активности ка дефинисаним циљним групама и корисницима услуга.

Анализом делатности заинтересованих актера социјалне заштите у општини (локалне самоуправе, институција социјалне заштите, образовних установа, националне службе за запошљавање, институција здравствене заштите и удружења грађана која функционишу на територији општине као и осталих важних институција) и анализом окружења у општини, националног и регионалног оквира за унапређење социјалне заштите, структуре становништва, демографских процеса у општини и привредне и економске ситуације добили смо резултате које институције и организације пружају услуге социјалне заштите и у ком обиму, да ли је обим пружених услуга довољан и разноврстан, које су социјалне групе у нашој општини најугроженије и које им нове услуге треба пружати да би се побољшали услови њиховог живота.

Резултати те анализе су изложени у делу Стратегије посвећене циљним групама. У општини су препознате следеће циљне групе којима је потребно посветити посебну пажњу ради унапређења њиховог социјалног статуса: стара лица, деца и омладина, Роми, особе са инвалидитетом и породица /и насиље у породици/. Као приоритети у побољшању социјалног стања и услова живота маргинализованих група истакнути су: обезбеђење одрживости постојећих

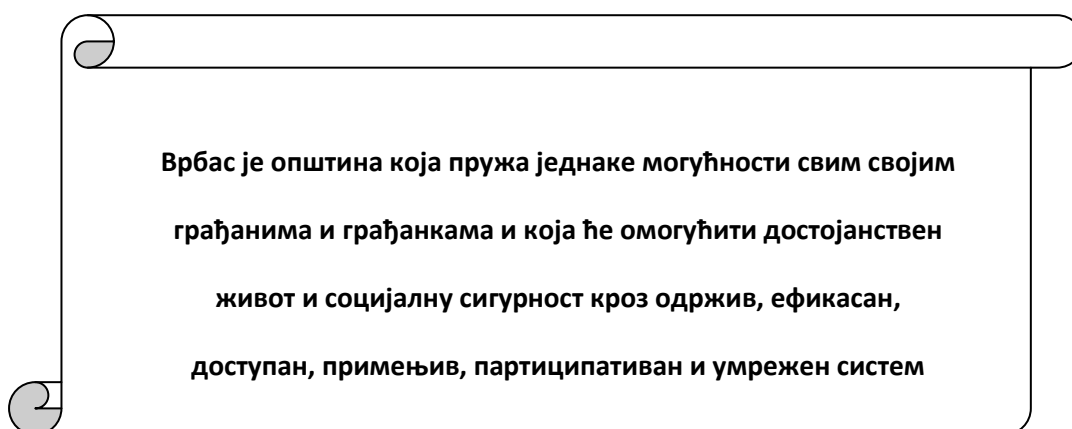
услуга социјалне заштите /унапређење заштите најсиромашнијих грађана/, пружање нових услуга ванинституцијалне заштите /развијање мреже услуга у заједници/ и едукативно–информативни рад са припадницима маргинализованих група и грађанима.

Одбор има задатак да прати имплементацију општинског Стратешког плана и одговоран је за спровођење процеса мониторинга и евалуације, као и праћење спровођења стратешких докумената развоја и унапређења социјалне заштите на територији општине Врбас.

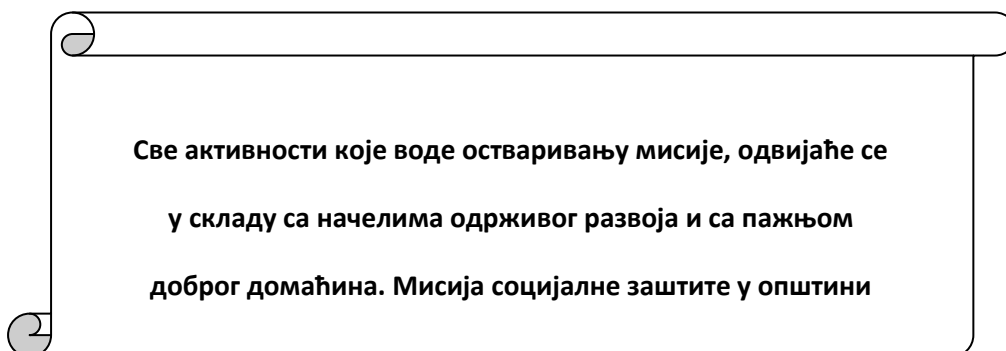
Паралелно са израдом локалног стратешког документа предвиђена је комуникација са јавношћу, која је нарочито интензивирана током јавне расправе пред усвајање Стратешког плана.

Локална самоуправа и Општински Одбор ће поштовање принципа и циљева овог Стратешког плана, издвајањем буџетске линије за социјална давања и услуге локалног карактера, као и учешћем на конкурсима са пројектима за остваривање циљева локалног стратешког документа – код државних институција, домаћих и страних донатора – осигурати велики напредак у систему пружања социјалних услуга на локалном нивоу.

1. ВИЗИЈА

2. МИСИЈА

3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ на којима се заснива Стратешки план су:

- Поштовање најбољег интереса корисника – пружајући услуге које су у највећем степену усаглашене са потребама корисника уз поштовање људских права и достојанства
- Доступност услуга корисницима и најмање рестриктивно окружење – унапређењем квалитета постојећих услуга и развојем нових како би грађани своје потребе приоритетно задовољавали на локалном нивоу развојем програма који превенирају настанак и генерацијски пренос социјалних проблема
- Партиципација, одговорност и самосталност корисника – Обезбедити учешће корисника у доношењу одлука о начину и задовољавању својих потреба и одговорност за избор и

коришћење сопствених потенцијала, њихово оспособљавање за продуктиван живот у заједници, одговорно родитељство и предупређење зависности од социјалних служби

- Континуитет заштите и могућност избора услуга и пружаоца услуга, успостављање партнерства – развијати разноврсне услуге у оквиру јавног, невладиног и приватног сектора. Кориснику се благовремено пружа могућности коришћења одговарајуће услуге, у континуитету и потребном трајању
- Транспарентност - повећава се доступност услуга корисницима и унапређује се сарадња међу пружаоцима услуга

4. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА

Опште информације о општини

Општина Врбас се налази у северном делу Републике Србије, у централном делу Бачке, а административно припада Јужнобачком округу у Аутономној Покрајини Војводини.

Општину Врбас чини шест насељених места: Врбас, Бачко Добро Поље, Змајево, Равно Село, Куцура и

Савино Село са насељем Косанчић. У Врбасу има укупно осам месних заједница, три су образоване у Врбасу, а свако од пет насељених места је посебна месна заједница. Насељено место Врбас је друштвено–политички, привредни, културни, образовни и здравствени центар општине. Општина има повољан геграфски положај, с обзиром да је саставни део магистралног пута Е-75. Сва насељена места повезана су савременим асфалтним путевима што омогућава развијен друмски саобраћај и добру саобраћајну повезаност.

Положај општине Врбас у Републици Србији и у Јужнобачком округу

По величини средњих општина, а општинских целина - Србобран, Темерин, Нови Паланка, Озаци и Кула. 376 км², територија земљу, па је разумљиво обухватају 37.562 хектара) површине под њивама.

Према попису општине Врбас живи

Преглед броја општине:

општина Врбас спада у групу граничи се са осам других општинама: Мали Иђош, Сад, Бачки Петровац, Бачка Општина Врбас се простире на обухвата најквалитетнију бачку да пољопривредне површине од чега су 32.778 хектара (87,26 %

становништва из 2011. године у 42.092 становника.

становништва по местима

Бачко Добро Поље	3602
Змајево	4003

Равно Село	3169
Савино Село	2999
Куцура	4409
Насељена места:	18.182
Врбас:	23.910
Укупно општина Врбас	42.092

У структури друштвеног производа општине Врбас доминира индустрија са близу 60%, затим пољопривреда са 27%, трговина са 5,2% и остале гране са по мање од 3%. Народни доходак по становнику је изнад просека за Републику Србију.

Број запослених је у лаганом, али константном порасту у последњих пет година. Тренутно је запослено 9510 лица што је 32,80% радно активног становништва општине. Радно активног становништва општине од 15 – 64 године има 28.994 или 68,88% укупног становништва општине /42.092/.

Број незапослених лица који траже посао преко Националне службе за запошљавање на крају 2016. год. је 5.660, што је 19,52% радно активног становништва општине. Од 5.660 незапослених лица, жене чине 2.884 лица или 50,95%. У јулу 2017. на евиденцији НСЗ има 5.388 лица, од којих су 2.795 жене.

На територији општине Врбас борави 225 лица са статусом избеглих и прогнаних лица из БиХ и Републике Хрватске и 93 расељена лица са Косова и Метохије.

Структура становништва

Биолошки тип становништва

Према резултатима пописа из 2011. године, у Србији живи 7.186.862 становника, а од тога Војводина има 1.931.809 становника. Од укупног броја становника у Србији, 51,3 одсто су жене а 48,7 одсто мушкарци. Просечна старост становништва је 42,2 године, а деца чине 17,2 одсто укупне популације Србији.

Структура становништва по полу и узрасту тз. пирамида старости даје податке о односу међу половима и старосним групама као и пресек биолошког стања популације.

Ако се становништво подели на добне групе од 0 – 14. година, 15 – 49 године и преко 50 година може се одредити биолошки тип тог становништва који може бити:

Добне групе	Прогресиван	Стационаран	Регресиван	Општина Врбас	
0 – 14 година	40%	33%	20%	15,44%	6.502
15 – 49 година	50%	50%	50%	46,77%	19.688
Преко 50 година	10%	17%	30%	37,77%	15.902
Број становника по попису 2011.г.				100%	42.092

У општини Врбас биолошки тип становништва је РЕГРЕСИВАН јер се повећава број становништва преко 50 година, а смањује број деце до 14 година. У општини Врбас наталитет је *ВРЛО НИЗАК* а морталитет је *СРЕДЊИ* и стално је у порасту. Становништво Војводине има негативан *природни прираштај* од 1989. године, а у општини Врбас од 1997. године стопа природног прираштаја је *НЕГАТИВНА*.

Природни прираштај

Подаци о наталитету, морталитету и природном прираштају у Општини Врбас - према подацима Републичког Завода за статистику – Одељења у Новом Саду:

ОПШТИНА ВРБАС	1993.	1997.	2000.	2004	2005.	2011.
Број живорођених	600	490	455	562	509	423
Број умрлих	570	581	604	609	649	620
Природни прираштај	Позитиван 30	Негативан - 91	Негативан -149	Негативан -47	Негативан -140	Негативан -197
На 1000 становника	0,6	-1,9	-3,2	-1,0	-3,1	Минус 4,6

ОПШТИНА ВРБАС	2012.	2013.	2014.	2015.
Број живорођених	395	365	377	391
Број умрлих	597	563	590	621
Природни прираштај	Негативан -202	Негативан -198	Негативан -213	Негативан -230
На 1000 становника	Минус 4,8		Минус 5,2	

Становништво ОПШТИНЕ ВРБАС према полу и старости по попису од 2011. год.

Пол	Укупно	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
С	42092	2083	2279	2140	2636	2776	2951	2948	2809	2694	2874
М	20432	1088	1182	1089	1375	1420	1575	1508	1474	1297	1446
Ж	21660	995	1097	1051	1261	1356	1376	1440	1335	1397	1428

Пол	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 и више	Просечна старост
С	3069	3331	2906	1792	2013	1544	838	409	40,8
М	14661	1612	1331	775	819	571	293	111	38,9
Ж	1603	1719	1575	1017	1194	973	545	298	42,5

Образовна структура становништва

Неписмена лица старости 10 и више година према старосним групама и полу, попис 2011.

	Жене	Мушкарци
10-14 година	5	4
15-19	4	4
20-34	16	19
35-49	9	10
50-64	58	24
65+	381	40
Укупно:	473	101

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

На територији општине Врбас има 574 неписмених или 1,52% становника старијих од 10 година /37.730/.

Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, попис 2011:

	Жене %	Мушкарци %
Без школске спреме	3	1
Непознато основно образовање	12	5
Основно образовање	22	18
Средње образовање	51	64
Више	4	4
Високо	8	8
	100%	100%

На територији општине Врбас 12% становника који имају више и високо образовање.

Становништво старости 15 и више година према компјутерској писмености, попис 2011:

	Жене %	Мушкарци %
Компјутерски неписмена лица	51	45
Лица која делимично познају рад на рачунару	15	17
Компјутерски писмена лица	34	38
	100%	100%

1. ОПШТИНСКЕ СТРУКТУРЕ – ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

(Приказана су само она тела која су директно релевантна за социјалну заштиту)

Органи општине су :

1. Председник општине

Радна тела и Комисије које је основао Председник општине релевантних за социјалну политику и социјалну заштиту у општини:

- Одбор за социјалну заштиту општине Врбас
- Савет за миграције у општини Врбас
- Локални Савет за запошљавање
- Комисија за популациону политику општине Врбас
- Координациони тим за спречавање и сузбијање насиља у породици
- Комисија за праћење остваривање родне равноправности у општини Врбас
- Саветовалиште за брак и породицу
- Савет за здравље

Одбор за социјалну заштиту општине Врбас основан је са задатком да изради Стратешки план развоја социјалне заштите општине Врбас за период од 2018-2022.године као и да прати његову реализацију и спровођење.

Савет за миграције у општини Врбас основан је са задатком да обавља послове који се односе на: „праћење и извештавање Комесаријата о миграцијама на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, предлагање програма, мера и планова активности које треба предузети ради ефикасног управљања миграцијама на њиховим територијама, друге послове у области управљања миграцијама , у складу са законом."

Локални Савет за запошљавање – основан је са задатком да: „даје мишљење и препоруке надлежном органу локалне самоуправе у вези са доношењем и реализацијом локалних програма запошљавања и другим питањима од интереса за запошљавање".

Комисија за популациону политику општине - Прва комисија је у општини Врбас основана 10. новембра 1997. године са задатком да сагледава популациону ситуацију у општини, сагледава

стање у систему друштвене бриге о деци, стања у области здравствене и социјалне заштите, васпитања и образовања и сл. у циљу предлагања мера за побољшање услова живота деце и породица са децом, трајно праћење планова развоја појединих области живота и рада у општини, нарочито оних области за која средства обезбеђују општина: предшколско, основно и средње образовање и васпитање, проширени облици социјалне заштите деце и породице уз залагање да се за ове намене издвајају средства већег обима од предвиђених законом.

Председник Скупштине општине Врбас је 1992. године свечано потписао „Изјаву о поштовању конвенције о правима детета" и „Римску декларацију – градоначелници заштитници деце". Потписивањем овог документа појединци и институције су се обавезали на подстицање и спровођење мера пронаталитетне политике у општини и заштиту деце, али и на будућу сарадњу.

Од 01. јуна 2002. године Комисија је основала „Саветовалиште за унапређење и заштиту репродуктивног здравља младих", а од 01. јуна 2006. Пројекат је проширен на "Школу за труднице".

Координациони тим за спречавање и сузбијање насиља у породици - основан је 2006. године Решењем Председника општине након доношења Породичног закона /јула 2005. године/ у коме се насиље у породици први пут квалификује као кривично дело. Како би се Породични закон што боље и ефикасније примењивао основан је Координациони тим кога чине представници Општинског суда Врбас, Полицијске станице Врбас, ЦСР Врбас, Општинског тужилаштва, преставник локалне самоуправе и по потреби представници других релевантних институција (образовања, здравства, предшколских установа...).

Комисија за праћење остваривања родне равноправности општине Врбас - основана је од представника релевантних институција у општини. Према актуелном Решењу о именовану: „Задатак Комисије је: рад на организовању превентивне здравствене заштите жена и здравствених контрола у циљу раног откривања малигних обољења, разматрање питања из области социјалне заштите, развоја женског предузетништва, израда програма за самозапошљавање сеоске жене, пружање помоћи при формирању женских организација, вођење евиденције о положају жена и њиховим потребама, едукација жена за укључивање у институције политичког система, односно одлучивање, евидентирање кандидаткиња и њихово укључивање у друштво, рад на оснивању СОС телефона за жене које трпе насиље и сл."

Комисија је међу првима у Републици Србији била покренула рад Саветовалишта „За живот без насиља у породици" са сврхом да се створе услови да жртва насиља говори о насиљу које трпи или које је претрпела, а да стручњаци у Саветовалишту идентификују постојање насиља, изврше преглед и процену психичких и физичких последица, изврше документовање насиља, примене безбедоносне мере и упуте жртву на даљи поступак. Основни принцип је да све информације морају бити усмерене да оснаже жртву насиља. Наставак рада Саветовалишта данас је реализација „Споразума о сарадњи у спровођењу заштите жртава насиља у породици и жена у партнерским односима на подручју општине Врбас" који је потписан у општини Врбас 22.04.2015. године, на основу члана 58. Закона о социјалној заштити.

Саветовалиште за брак и породицу – Сложеност проблема породице захтева један комплекснији приступ - примену примарне превенције која једина може дати дугорочне резултате. Препознајући значај примарне превенције у раду са породицама у стању дисфункције Саветовалиште је почело са радом у јануару 2003. године као облик реализације Пројекта „Породица, то смо ми" под покровитељством Покрајинског Секретаријата за здравство и социјалну политику у Новом Саду. У току 2004. године наставак финансирања је обезбедио Фонд за социјалне иновације, а од 01. јануара 2005. године Саветовалиште ради као услуга социјалне заштите која се финансира уз буџета општине Врбас.

Одлуком о социјалној заштити грађана општине Врбас / „Службени лист општине Врбас", број: 3/2013, 5/2014, 11/2015, 12/2016/, чланом 20. су прописане саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге:

„Саветодавно – терапијске и социјално – едукативне услуге су интензивне услуге подршке породици која је у кризи, саветовање и подршка родитеља, подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју, одржавање породичних односа и поновно спајање породице, саветовање и подршка у случајевима насиља, породична терапија, медијација, активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности.

Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге се пружају као вид помоћи појединцима и породицама које су у кризи, ради унапређења породичних односа, превазилажења кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у друштву.

Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге пружа Саветовалиште за брак и породицу при Центру за социјални рад.

Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге Саветовалишта за брак и породицу су бесплатне за кориснике."

Циљ Саветовалишта је да се ојачају здрави капацитети породице:

- бољим разумевањем потреба, жеља и понашања,
- развијањем знања и вештина за конструктивно и одговорно понашање,
- стицањем знања и вештина за ненасилно решавање проблема и
- пружањем информативне и психосоцијалне подршке самохраним родитељима.

Саветовалишту се корисници могу обратити за: консултације, едукативне услуге, саветодавно – терапијске услуге, подршка и оснаживање жена и деце жртава насиља, помоћ у разрешавању развојних проблема и потешкоћа код деце, подршка самохраним родитељима и услуге правног саветника како би се разрешиле: тешкоће и проблеми у породичним односима, брачни проблеми и проблеми одрастања и сазревања. Саветовалиште ради три пута недељно, понедељком, средом и четвртком од 17,00 до 19,00 сати. Саветовалиште за брак и породицу је формирано као Стручна екипа коју чине три тима. Ангажовано је девет стручних радника: три правника, два социјална радника, два психолога и два педагога. Сви ангажовани стручњаци поред редовних четворогодишњих студија имају завршене две године Системске породичне терапије и звање „породични саветодавац“.

Савет за здравље - Законом о правима пацијената /„Службени гласник РС“, бр. 45/2013 од 22.5.2013. године, а ступио је на снагу 30.5.2013./ прописано је да, почев од 01. децембра 2013. године, заштиту права пацијената обезбеђује јединица локалне самоуправе, одређивањем лица које обавља послове саветника за заштиту права пацијената и образовањем Савета за здравље, а заштиту права осигураника обезбеђује организација здравственог осигурања код које је то лице здравствено осигурано, односно Републички Фонд здравственог осигурања. Законом о јавном здрављу /„Службени гласник РС“, бр. 15/2016/ прописано је да друштвену бригу за јавно здравље на територији јединице локалне самоуправе врши надлежни орган јединице локалне самоуправе уколико су исте образоване као јединствен орган, а Савет за здравље, између осталог, из области деловања јавног здравља доноси предлог Плана јавног здравља на локалном нивоу, који усваја скупштина јединице локалне самоуправе и прати његово спровођење кроз посебне програме из области јавног здравља. Плану јавног здравља на локалном нивоу претходи Анализа здравственог стања становништва општине Врбас која обухвата податке из следећих области: становништво /демографија/, економија, пољопривреда, образовање, здравство, социјална заштита, друштвена партиципација и правосуђе.

2. **Општинско веће** – има 11 чланова, од којих 9 чланова бира Скупштина општине, а по функцији су чланови и Председник општине и заменик Председника општине.
3. **Скупштина општине** има Председника Скупштине општине и Заменика Председника Скупштине општине. Скупштина општине Врбас има 36 одборника.

Стална радна тела Скупштине општине: Савет за друштвене делатности – члан 59 Пословника - у оквиру кога је и област социјалне заштите, Савет за буџет, финансије и привреду, Комисија за представке и жалбе.

Савет за друштвене делатности разматра предлоге одлука, других опшних аката и друга питања из области: културе, образовања, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите и друштвене бриге о деци физичке културе, спорта, информисања и друга питања из области друштвених делатности.

Председника, заменика председника и три члана Савета Скупштина бира на четири године из реда одборника и стручњака из области за које је Савет надлежан.

4. **Општинска управа**

Анализа општинских докумената и одлука о социјалној заштити

- **Локални еколошки акциони план – ЛЕАП** - донет на седници СО Врбас 22.02.2005.год. Процес овог рада подржала је Европска агенција за реконструкцију, Министарство за заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине. Буџет општине подржава активности ЛЕАП –а.

Стратегија одрживог развоја општине Врбас за период 2014 – 2020. године

Одлука о доношењу Стратегије усвојена је на седници Скупштине општине Врбас дана 30.12.2015. године /„Службени лист општине Врбас“, број 24/2015./ Израду Стратегије је финансирао Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Владе АП Војводине.

Приоритети, циљеви и мере за област здравствена и социјална заштита према Стратегији одрживог развоја општине Врбас за период 2014 – 2020. године – друштвене делатности:

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛОВА ЗА ПРИСТОЈАН ЖИВОТ И РАД	Унапређење квалитета медицинске и здравствене опреме одговорних институција у циљу подизања здравља грађана општине Врбас	Набавка медицинске опреме и средстава за рад Опште болнице Врбас
Набавка медицинске опреме и средстава за рад Дома здравља „ <i>Вељко Влаховић</i> “		
Набавка медицинске и апотекарске опреме, као и свих осталих средстава неопходних за рад Апотеке „Врбас“.		
Унапређење јавног здравља кроз одговарајуће програме едукације		Едукација локалног становништва од стране специјализованих медицинских тимова у циљу превенције различитих врста болести
Успостављање нових социјалних и превентивних услуга које су усклађене са потребама грађана		Унапређење и развој превентивних програма, развоја социјалних услуга и грађанске иницијативе
Унапређење услова за лечење и положај особа са менталним поремећајима кроз програме и пројекте који се финансирају или суфинансирају из фондова ЕУ		
Унапређење услова за лечење и положај особа са инвалидитетом кроз програме и пројекте који се финансирају или суфинансирају из фондова ЕУ		
Унапређење услова за лечење и положај старих лица кроз програме и пројекте који се финансирају или суфинансирају из фондова ЕУ		
Унапређење услова за лечење и положај рањивих група кроз програме и пројекте који се финансирају или суфинансирају из фондова ЕУ		
Унапређење животног стандарда кроз једнак приступ социјалним услугама, обезбеђење пуне друштвене укључености и партиципативности свих грађана		Унапређење социјалне заштите
Унапређење и развој спортских садржаја и инфраструктуре неопходне за бављење спортом особа са инвалидитетом		Програми подршке укључивање лица са инвалидитетом у спортске активности, као и унапређење спортске инфраструктуре како би се овим лицима омогућило несметано бављење спортом

- **Локални акциони план за младе општине Врбас за период 2015 – 2019 године /од 27. марта 2015. године/ / „Службени лист општине Врбас“, број 3/2015/**

Приликом израде „Локалног акционог плана за младе општине Врбас за период 2015–2019. године“ укључен је и узраст осмог разреда основне школе те тако обухвата деловање за добробит младих узраста од 14 до 30 година. У Стратегији је дефинисана В И З И Ј А:

- млади у Србији у XXI веку су активни и равноправни учесници у свим областима друштвеног живота и имају једнака права и могућности за пуни развој својих потенцијала. то подразумева њихову активну улогу у породичном животу, образовању, запошљавању, здрављу и укупном друштвеном животу.

- млади стичу нова знања и искуства, друже се и такмиче са својим вршњацима широм света, путују али и враћају се у своју земљу, где активно, одговорно и вредно примењују сва стечена знања и остварују квалитетан живот.

Кроз широко постављен консултативни процес препознати проблеми су: лоша безбедност када млади излазе, млади који злоупотребљавају психо-активне супстанце, крајње угрожена животна средина, неинформисаност омладине, два пута већа незапосленост младих у односу на општу популацију, али и недовољна укљученост у активно тражење посла и неуважавање мишљења младих је најважнији разлог за одсуство активног укључивања младих.

„Локални акциони план за младе општине Врбас за период 2015 – 2019. године“ наглашава важност следећих области:

1. Безбедност младих
2. Здравље младих
3. Информисање младих
4. Образовање младих
5. Заштита животне средине
6. Запошљавање младих
7. Култура
8. Спорт
9. Коришћење слободног времена младих
10. Активно учешће младих

- „Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Врбас за период 2009 – 2017. године“ -

„Заједничком декларацијом о окончању расељења и обезбеђивању трајних решења за угрожене избеглице која је потписана од стране министара спољних послова Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Републике Црне Горе и Републике Србије 07. новембра 2011. године у Београду, предвиђено је да ће се кроз Регионални стамбени програм за лица у статусу избеглице и бивше избеглице обезбедити трајна решења, како би се подржао започети процес локалне интеграције или добровољне репатријације. Регионални програм се финансира из поверилачког фонда, делом из средстава Републичког буџета, а делом из буџета општина на чијем подручју су програми трајне интеграције избеглица реализовани. Било је предвиђено да ће се Регионални програм спроводити фазно у периоду од пет година директно преко Комесаријата за избеглице или преко јединица локалне самоуправе“, а како проблем избеглица и интерно расељених лица у Републици Србији још увек није у потпуности решен, спровођење Националне стратегије ће се продужити и наредних година као и локални акциони планови које су донеле општине и градови у Републици Србији, а чије важење истиче 2016. године, с обзиром да је Национална стратегија донета до 2020. године /Националну стратегију за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2015. до 2020. године донела је Влада Републике Србије /„Службени гласник Републике Србије“, број 62/15. од 14. јула 2015. године/.

У новом децентрализованом систему социјалне заштите, локална самоуправа треба да обезбеди:

- нормативно правни оквир (одлука о социјалној заштити);
- финансијска средства (буџет локалне самоуправе, односно наменски трансфери);
- лиценцираног пружаоца услуге (може бити установа коју је основала локална самоуправа, установа из јавног сектора, или друго правно/физичко лице).

Нормативно правни оквир реализован је тако што је на основу новог Закона о социјалној заштити донета нова „Одлука о социјалној заштити грађана Општине Врбас“.

- **ОДЛУКОМ о социјалној заштити грађана општине Врбас** /„Службени лист општине Врбас“, број 3/13, 5/14, 11/15, 12/16/ која је донета ради усаглашавања са новим Законом о социјалној заштити из 2011. године, ближе је одређен НАЧИН остваривања права из области социјалне заштите на територији локалне заједнице, доношењем Одлуке стекли су се формални услови за реализацију планираних активности, а Одлука садржи конкретне услуге и врсте материјалне подршке које обезбеђује локална заједница у општини Врбас и то:

Услуге социјалне заштите су:

1. дневне услуге у заједници:
 - дневни боравак,
 - помоћ у кући и кућна нега,
 - услуга личног пратиоца детета.
2. услуге подршке за самосталан живот:
 - становање уз подршку;
3. саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге;
4. услуге привременог смештаја у прихватилиште и прихватну станицу и
5. друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу.

Материјална подршка обезбеђује се корисницима у виду:

1. новчане помоћи:
 - једнократна помоћ,
 - помоћ за опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу,
 - народна кухиња,
 - интервентна једнократна помоћ,
 - помоћ у набавци школског прибора, уџбеника, одеће, обуће
2. накнаде трошкова:
 - сахрањивања и
 - за испоручену воду, за одвођење и пречишћавање отпадних вода и за услуге изношења, депоновања и прераду смећа и
3. друге врсте материјалне помоћи.

Помоћ за опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу и једнократна помоћ могу се обезбедити и у натури.

„Накнада трошкова за испоручену воду, за одвођење и пречишћавање отпадних вода и за услуге изношења, депоновања и прераду смећа“ детаљније је регулисана **Одлуком о обављању комуналних делатности** /"Службени лист општине Врбас", број 3/13, 7/14, 10/14, 11/14, 34/15, 5/15, 11/15, 13/15, 22/15, 4/16, 16/16/.

Према наведеној Одлуци о социјалној заштити: „средства за финансирање услуга социјалне заштите и за материјалну подршку, као и за програме унапређења социјалне заштите, обезбеђују се у буџету Општине, учешћем корисника услуга и њихових сродника обавезних на издржавање, од спонзора, донатора, као и из других извора. Обим и услови за остваривање права из Одлуке зависе од расположивих средстава у буџету Општине. Средства за остваривање права и услуга из ове Одлуке обезбеђују се и од донаторских организација, фондова намењених смањењу социјалног сиромаштва и развијању нових облика социјалне заштите, средстава остварених пројектним финансирањем, средстава за спровођење јавних радова, из међународних фондова и сл.“

- **Одлуком о правима на финансијску подршку породици са децом** /„Службени лист општине Врбас“, број 11/2014 и 12/2016/ за која се обезбеђују средства у буџету Општине Врбас, прописана су права: поклон прворођеном детету у новој години, новчана помоћ родитељима за новорођену бебу, бесплатан или регресираан смештај деце у Предшколској установи „Бошко Буха“, бесплатна или регресираана ужина ученика основних школа, право на помоћ деци из вишечланих породица за четврто и свако наредно дете, бесплатан или регресираан међумесни превоз ученика средњих

школа, бесплатан или регресиван међумесни превоз буџетских студената који свакодневно путују на факултет, а не користе студентски дом или кредит и помоћ избеглим и интерно расељеним лицима са Косова и Метохије са боравиштем/пребивалиштем на територији општине Врбас из средстава Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије и општине Врбас.

РЕГРЕСНА СКАЛА ЗА 2015. ГОДИНУ

за период од 01.01.2015. до 31.12.2015. године

МЕСЕЦ: 1	ПОЛУДНЕВНИ Б. 2	број деце 3	ЦЕЛОДНЕВНИ Б. 4	број деце 5	УКУПНО: 6 (2+4)	УКУПНО: 7 (3+5)
ЈАНУАР 2015.	107.362,50	125	1.325.113,73	626	1.432.476,23	751
ФЕБРАУР 2015.	104.877,50	123	1.550.129,35	632	1.655.006,85	755
МАРТ 2015.	108.901,17	123	1.606.122,51	625	1.715.023,68	748
АПРИЛ 2015.	109.439,40	123	1.538.292,42	626	1.647.731,82	749
МАЈ 2015.	221.337,90	123	1.648.587,24	617	1.869.925,14	740
ЈУН 2015.	114.156,00	119	1.239.768,66	595	1.353.924,66	714
УКУПНО (1-6):	766.074,47		8.908.013,91		9.674.088,38	
ЈУЛ 2015.	0,00	0	828.112,60	458	828.112,60	458
АВГУСТ 2015.	0,00	0	809.898,66	462	809.898,66	462
СЕПТЕМБАР	103.345,67	111	1.434.946,60	524	1.538.292,27	635
ОКТОБАР 2015.	97.506,78	113	1.455.839,80	572	1.553.346,58	685
НОВЕМБАР	94.978,80	113	1.439.746,95	571	1.534.725,75	684
ДЕЦЕМБАР	89.882,41	103	1.294.575,28	536	1.384.457,69	639
УКУПНО (7-12)	385.713,66		7.263.119,89		7.648.833,55	
УКУПНО:	1.151.788,13		16.171.133,80		17.322.921,93	

РЕГРЕСНА СКАЛА ЗА 2016. ГОДИНУ

за период од 01.01.2016. до 31.12.2016. године

МЕСЕЦ: 1	ПОЛУДНЕВНИ Б. 2	број деце 3	ЦЕЛОДНЕВНИ Б. 4	број деце 5	УКУПНО: 6 (2+4)	УКУПНО: 7 (3+5)
1. ЈАНУАР 2016.	91.905,55	106	1.176.699,40	551	1.268.604,95	657
2. ФЕБРАУР 2016.	102.902,17	116	1.541.458,72	588	1.644.360,89	704
3. МАРТ 2016.	99.049,20	115	1.471.626,10	606	1.570.675,30	721
4. АПРИЛ 2016.	100.929,15	112	1.576.872,68	596	1.677.801,83	708
5. МАЈ 2016.	102.201,75	112	1.612.062,50	594	1.714.264,25	706
6. ЈУН 2016.	113.148,00	110	1.288.206,77	599	1.401.354,77	709
УКУПНО (1-6):	610.135,82		8.666.926,17		9.277.061,99	
7. ЈУЛ 2016.	0,00	0	788.570,54	435	788.570,54	435
8. АВГУСТ 2016.	0,00	0	757.314,19	443	757.314,19	443
9. СЕПТЕМБАР 2016.	63.335,00	68	1.286.974,59	465	1.350.309,59	533
10. ОКТОБАР 2016.	52.602,00	142	1.140.382,90	473	1.192.984,90	615
11. НОВЕМБАР	52.045,50	146	1.168.910,75	538	1.220.956,25	684
12. ДЕЦЕМБАР	55.402,93	74	1.093.444,97	534	1.148.847,90	608
УКУПНО (7-12):	223.385,43		6.235.597,94		6.458.983,37	
УКУПНО:	833.521,25		14.902.524,11		15.736.045,36	

РЕГРЕСНА СКАЛА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2017. ДО 30.06.2017. ГОДИНЕ

МЕСЕЦ: 1	ПОЛУДНЕВНИ Б. 2	број деце 3	ЦЕЛОДНЕВНИ Б. 4	број деце 5	УКУПНО: 6 (2+4)	УКУПНО: 7 (3+5)
1. ЈАНУАР 2017.	51.167,95	72	966.768,31	541	1.017.936,26	613
2. ФЕБРАУР 2017.	56.370,25	76	1.192.635,30	544	1.249.005,55	620
3. МАРТ 2017.	59.739,75	76	1.312.154,64	556	1.371.894,39	632
4. АПРИЛ 2017.	57.427,20	75	1.316.550,15	555	1.373.977,35	630
5. МАЈ 2017.	58.356,75	75	1.363.083,13	556	1.421.439,88	631
6. ЈУН 2017.	29.187,00	75	1.019.634,46	553	1.048.821,46	628
УКУПНО (1-6):	312.248,90		7.170.825,99		7.483.074,89	

- Споразум о сарадњи у спровођењу заштите жртава насиља у породици и жена у партнерским односима на подручју општине Врбас

У општини Врбас је дана 22.04.2015. године, на основу члана 58. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/2011) и поглавља IX Посебног протокола о поступању центара за социјални рад – органа старатељства у случајевима насиља у породици и женама у партнерским односима, закључен **Споразум о сарадњи у спровођењу заштите жртава насиља у породици и жена у партнерским односима на подручју општине Врбас** чији су потписници: Председник општине Врбас у име Општине Врбас, Центар за социјални рад Врбас, Полицијска станица Врбас, Основно Јавно тужилаштво Врбас, Основни суд у Врбасу, Прекршајни суд у Новом Саду – Одељење у Врбасу, Општа болница Врбас, Дом здравља „Вељко Влаховић" Врбас, Актив директора основних и средњих школа општине Врбас, Предшколска установа "Бошко Буха" Врбас и Општинска организација Црвеног крста .

Предмет овог Споразума је успостављање модела сарадње установа и других организација на локалном нивоу, ради ефикасног остваривања и спровођења заштите жртава насиља у породици и у партнерским односима према којима је извршено насиље у породици. У спровођењу Споразума, учесници истог руководе се Општим протоколом о поступању и сарадњи установа, органа и организација у ситуацијама насиља над женама у породици и у партнерским односима, посебним протоколима и прописаним надлежностима.

Циљеви Споразума су:

1. Откривање случајева насиља у породици и партнерским односима, покретање поступка за изрицање мера заштите од насиља у породици и санкционисање учиниоца насиља;
2. Зауостављање насиља и очување безбедности жртве насиља уз дужно поштовање људских права;
3. Хитност у поступању у складу са степеном угрожености жртве насиља;
4. Уважавање и очување достојанства и приватности жртве насиља и уважавање њихових потреба и ставова;
5. Заједничко и координирано деловање учесника споразума, као и изградња и очување поверења у државне органе и институције ради обезбеђивања доступног, ефикасног и делотворног система превенције и заштите свих жртава насиља у породици и других облика родно заснованог насиља.
6. Повећање удела судски процесуираних и законски санкционисаних починилаца насиља у породици;
7. Повећање броја откривених случајева насиља у породици;
8. Формирање јединствене базе података;
9. Подизање безбедности и снижавање нивоа стреса професионалаца и волонтера ангажованих на заштити жртава.

Крајњи циљ у спровођењу заштите је ефикасна интерсекторска сарадња у складу са Законом о спречавању насиља у породици који се примењује од 01.06.2017.године, Породичног закона који је

у примени од 2005.године и Кривичног закона, како би услуга пружена жртви насиља била што ефикаснија и квалитетнија.

- Закон о основама система образовања и васпитања /Спровођење члана 189. став 1. тачка 5./
Према решењу Општинског већа, на захтев родитеља, у буџету општине се обезбеђују средства за: превозне трошкове /више од 4 км од места становања/ за:

- градски превоз – 145 ученика,
- од Косанчића до Предшколске установе и основне школе у Савином Селу, или до средње школе у Врбасу или Кули – 16 ученика,
- релација Врбас – Кула за 9. ученике са пребивалиштем у Врбасу који основну школу похађају на мађарском језику у Кули,
- ученици са сметњама у развоју који са пратиоцем путују у школу „Милан Петровић" у Нови Сад – 17 ученика.

- Правилник о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе – /„Сл. гласник РС", бр. 43/06 ... 119/12/ – Служба за кућно лечење и негу са поливалентном патронажом ради као Организациона јединица Дома здравља „Вељко Влаховић" Врбас. Служба поливалентне патронаже је основана 01. јануара 2012. године за обављање патронажне посете, лечење и рехабилитацију у кући; Има шест запослених радника, постоје потребе за још два радника. Према Плану рада за 2017. годину планирано је: „просечно 6,7 посета новорођенчету и породиљи. Посетама патронажне сестре планирано је да се обухвати 45,5% трудница и 80,8% одојчади, сва деца старости 1-2 године и 81,2% деце старости до 4 године. Патронажне посете планиране су за сваку десету особу старости 65 и више година."

- У складу са Законом о социјалној заштити донети су од стране Управног одбора уз сагласност Општине:

- Правилник о организацији и начину рада Службе и неге у кући и Клуба, нормативи и стандарди за обављање њихове делатности, критеријуми и мерила за утврђивање цена услуга и утврђивање цене услуга у Служби и Клубу,
- Правилник о начину рада и кућном раду у објектима социјалног становања у заштићеним условима и
- Правилник о критеријумима за праћење трошкова боравка корисника у социјалном становању у заштићеним условима.
- Правилник о критеријумима за праћење трошкова боравка корисника у социјалном становању у заштићеним условима.

- Одлука о обављању комуналних делатности – која прописује ослобођење од плаћања трошкова воде, канализације и изношења и депоновања смећа одређене категорије становника.

Анализа буџета – подаци Одељења за финансије и буџет Општинске управе

ПРЕГЛЕД РАСХОДА ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ	Извршење 2016.	План 2017.
Програм 11 Социјална и дечија заштита		
0901-0001 Социјалне помоћи	77.077.405,00	87.192.000,00
Центар за социјални рад Врбас	19.256.572,00	
Једнократне помоћи, набавка огрева, пог. Трошкови		
Школски прибор за децу без родитељског старања		
Олакшице по Одлуци о комуналним делатностима	1.762.395,00	
Накнада за социјалну заштиту – за избегла и расељена лица	9.938.164,00	
Средства за рад Народне кухиње	4.963.554,00	
Бесплатна и регресирана ужина ученика основних школа	4.010.681,00	
Вишечлане породице – ужина	163.743,05	
Јед. Помоћ и исхрана ученика основних школа	106.643,08	
Превоз ученика средњих школа	15.418.083,00	

Јед. Помоћ и исхрана ученика средњих школа	4.444.099,00	
Превоз студената	16.432.754,00	
Превоз на такмичења – Програм 9	580.717,00	
0002 Прихватилиште и друге врсте смештаја	55.558,00	350.000,00
0004 Саветодавно-терапијске и социо-едукативне услуге	3.954.488,00	6.150.000,00
Саветовалиште за брак и породицу		
Средства за оснивање Клуба хранитеља		
Трошкови рада Интерресорне комисије		
Превозни трошкови за деце са сметњама са пратиоцем		
Средства за лечење,		
0005 Активности Црвеног крста	575.000,00	950.000,00
0006 Подршка деци и породицама са децом	3.311.428,00	7.792.000,00
Помоћ прворођеној беби у новој години		
Пројекат за подстицање наталитета		
Помоћ деци палих бораца		
Активности Дечје недеље и дечије манифестације	90.131,00	
Књиге за награде ученицима	59.370,00	
0007 Подршка старијим лицима и/или особама са инвалидитетом	3.985.996,00	5.000.000,00
Геронтолошки центар – Служба ванинституционалне заштите, помоћ и нега у кући, Клуб за стара лица		
Укупно:	89.109.376,00	107.434.000,00
Програм 15 Дотације друштвено-хуманитарним организацијама	1.500.000,00	1.500.000,00
Предшколско образовање		
Регресирање смештаја деце из буџета	15.736.045,00	15.000.000,00
Опремање продуженог боравка у основним школама		1.000.000,00
Програм 12 Примарна здравствена заштита		
Опште медицинске услуге	9.172.834,00	16.500.000,00
Дечија читаоница – опремање	320.034,00	
У К У П Н О :	115.838.289,00	142.434.000,00
Буџет – расходи	1.205.038.374,00	1.295.422.480,00
Процент буџета за социјална давања	9,61%	10,99%

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Центар за социјални рад општине Врбас

Центар за социјални рад у Врбасу основан је 1968 године када је пословао као испостава Међуопштинског центра Кула, Врбас и Србобран. Од 01.01.1983. до 31.12.1991. ради као самостална установа, а потом као међуопштински центар Врбас и Србобран. Ступањем на снагу Измена и допуна Закона о социјалној заштити 01.09.2004. године одељење у Србобрану покреће поступак за оснивање самосталне установе и од 01.01.2005. године постају два центра која обављају делатности сваки на подручју своје општине. У оквиру ЦСР је од 01.07.1987. године до 01.01.2010. године радио и Клуб за стара и одрасла лица и Служба за помоћ у кући и кућну негу.

Центар за социјални рад општине Врбас је кадровски и организационо оспособљен да решава о правим грађана утврђених Законом. Центар обавља и послове поверене од стране Оснивача–Општине Врбас, а који су дефинисани Одлуком о социјалној заштити грађана општине Врбас /"Службени лист општине Врбас", број 3/13, 5/14, 11/15 и 12/16/: **услуге социјалне заштите:** дневне услуге у заједници-услугу личног пратиоца детета, услуге подршке за самосталан живот, саветодавно-терапијске услуге, услуге смештаја у прихватилиште и прихватну станицу, **материјална**

подршка обезбеђује се корисницима у виду: једнократне помоћи, помоћи за опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, народна кухиње, интервентне једнократне помоћи, помоћи у набавци огрева, школског прибора, уџбеника, одеће и обуће, накнаде трошкова: сахрањивања, за испоручену воду, за одвођење и пречишћавање отпадних вода и за услуге изношења, депоновања и прераду смећа и друге врсте материјалне помоћи. Помоћ за опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу и једнократна помоћ могу се обезбедити и у натури.

Центар има 20 запослених, од тога Министарство финансира 13 запослених, а Општина Врбас, као Оснивач, 7 запослених, од чега је 14 запослених са вишом и високом стручном спремом, 3 са средњом стручном спремом и три запослена са основном школом.

Центар за социјални рад обавља послове социјалне заштите у складу са Законом о социјалној заштити и пружа остале услуге као и послове из подручја породично-правне заштите у складу са Породичним законом. Центар располаже електронском базом података, програмом који је одобрило и финансирало ресорно министарство.

Више о раду Центра сазнајте на <http://www.csvrbas.rs/>

Геронтолошки центар

Основан је 30.09.2003. године од стране Извршног већа АП Војводине ради услуге трајног смештаја за збрињавање старих и изнемоглих лица претварањем колективног избегличког центра и домског одељења у Куцури у Геронтолошки центар. Установа ради у два објекта: у Врбасу, М.Тита 34 и у Куцури, М.Тита 66. Укупан капацитет је 125 корисника, од тога у Врбасу 95, а у Куцури 30. Објекат Домског смештаја у Куцури постоји од 1972. године. Врбас обухвата све три категорије смештаја, независни, полузависне и зависне кориснике. Објекат у Куцури је прилагођен смештају искључиво покретних корисника. Пружа се 24-часовна здравствена заштита и медицинска нега за непокретне кориснике смештене у стационару, услуге физикалне терапије, радно – окупационе терапије, психолошке радионице, фризерске услуге и др.

Геронтолошки центар запошљава 45 радника, организованих у шест служби: служба медицинске неге и здравствене заштите, служба социјалног рада, служба помоћи у кући и Клуба за стара и одрасла лица, служба општих послова, служба исхране и финансијска служба. Запослени се финансирају делом из Републичког буџета преко Министарства рада и социјалне политике, из Републичког завода за здравствено осигурање и цене смештаја корисника и из Покрајинског секретаријата за социјалну политику и демографију преко пројеката.

Одлуком о социјалној заштити грађана општине Врбас, од 01.01.2010. године Геронтолошким центру је у оквиру Службе ванинституционалне социјалне заштите, поверен рад Клуба за стара и одрасла лица и Службе за помоћ у кући и кућну негу који обавља 7 радника које финансира локална самоуправа.

Геронтолошки центар има позитивно искуство на плану сарадње са локалним институцијама /Општа болница, Дом здравља, школе, цркве, удружења жена, ООЦрвеног крста Врбас, културно-уметничким друштвима, локалном самоуправом.../ а са циљем развијања система потпоре бризи о старима, њихове боље интеграције у нову средину и неговања хуманог односа према старима код грађана.

Сарадња са удружењима грађана, месним заједницама и медијима је на завидном нивоу.

Више о раду установе сазнајте на <http://www.gcvrbas.org/>

ЗДРАВСТВО

Скупштина општине Врбас је оснивач Дома здравља „Вељко Влаховић“ Врбас и Апотеке Врбас, а Извршно веће АП Војводине Опште болнице Врбас од 01. априла 2008. године. Дом здравља и Апотека су основане за територију општине Врбас као здравствене установе у државној својини за обављање здравствене делатности на примарном нивоу, док је Општа болница Врбас основана за секундарну здравствену заштиту као регионална за општине: Врбас, Мали Иђош, Србобран, Бечеј, Бачку Паланку и Бач и део општине Кула /насељена места: Кула, Руски Крстур и Липар/ - за око 230.000 становника.

У оквиру Дома здравља „Вељко Влаховић“ Врбас су и здравствене станице у Старом Врбасу и Виноградима у Врбасу и амбуланте у свих пет насељених места у општини Врбас. За социјалну заштиту од посебне важности су унапређење рада Службе за кућно лечење и негу са поливалентном патронажом и здравственог васпитања и саветовања за очување и унапређење здравља;

Апотеку Врбас чине Централна Апотека у Врбасу и огранци у Старом Врбасу и у Виноградима у Врбасу и јединице за издавање готових лекова у свих пет насељених места у општини Врбас, у складу са Планом мреже здравствених установа.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Служба за запошљавање Врбас

Радно активног становништва општине Врбас, по попису из 2011. године, од 15 – 64 године има 28.994 или 68,88% укупног становништва општине /42.092/. **Омладине од 15-29 година** има 8.363 што је 28,84% радно активног становништва или 19,86% укупног броја становника /42.092/. Образовна структура незапослених је следећа:

	Јул 2017	Жене
I	1.302	661
II	249	127
III	1.418	560
IV	1.821	1.080
V	42	12
VI-1	95	55
VI-2	120	85
VII-1	337	212
VII-2	2	1
VIII	2	2
УКУПНО	5.388	2.795

Од укупног броја регистровано незапослених лица, највише незапослених чека запослење од једне до две године, њих 769 од чега 370 жена, а да дужину чекања на запослење од осам до десет година има 295 лица од чега 163 чине жене, а преко десет година 494 лица од чега 302 жене.

Ако бисмо анализирали **структуру незапослених према старости**, уочавамо да је највећи број незапослених од 45 до 49 година, а да су подједнако угрожене све категорије радно активног становништва од 20/25 до 54, односно 59 година.

Структура незапослених према старости		
	Укупно	Жене
15-19 година	135	69
20-24 године	523	225
25-29 година	623	345
30-34 године	684	361
35-39 година	664	358
40-44 године	667	351
45-49 година	719	406
50-54 године	692	381
55-59 година	494	250

60-65 година	187	49
Укупно	5.388	2.795

Доступне услуге незапосленим лицима су: услуге дефинисане законом – законом утврђена права, право на материјалну заштиту, услуге едукације – информатичка обука, енглески језик, обука за познатог послодавца, неговатељице, обука за конобаре и куваре, ванредно завршавање основне школе, материјална помоћ последипломском студирању.

Услуге које су потребне: саветодавне услуге, већи број преквалификација и доквалификација и бизнис инкубатори.

ОБРАЗОВАЊЕ

Предшколско образовање и васпитање

Скупштина општине Врбас је оснивач Предшколске установе „Бошко Буха“ која предшколским образовањем и васпитањем обухвата 2017/18. радне године 1334 деце у 64 васпитне групе, од којих су 56 групе целодневног боравка /од 12 месеци до 6,5 година/ са 1193 деце и 8 група полудневног боравка са 142 деце. Припремни предшколски програм од 5,5 до 6,5 година похађа 569 деце у 27 група.

Од 1390 деце у радној 2016/17. години *бесплатан и регресиван смештај* користило је 630 деце, у просеку, месечно.

Отворена су одељења целодневног боравка у свим насељеним местима општине. Установа ради у 12 објеката, 7 у Врбасу и по један у сваком насељеном месту. У Установи ради 177 радника, педагог и психолог, логопед и дефектолог, 106 васпитача и 10 медицинских сестара.

Основно и средње о образовање и васпитање

У општини Врбас има девет основних школа, четири и Врбасу и по једна у сваком насељеном месту и Основна музичка школа, а раде и три средње школе: Гимназија „Жарко Зрењанин“, Средња стручна школа „4. јули“ и Медицинска школа „Козма и Дамјан“ у приватној својини. Детаљнији подаци у делу циљне групе Деца и омладина. У основним школама ради 514 запослених, у музичкој школи 23, у средњим школама 183 и у приватној медицинској школи 29.

МЕДИЈИ

Дана 30. октобра 2015. године престао је са радом издавач медија Јавно предузеће за информисање „Врбас“, Врбас и престали су да постоје Медији: Радио „Врбас“ и ТВ „Бачка“. Након престанка Јавног предузеће информисањем у општини Врбас се баве:

- ВТВ „КОМНЕТ“ ДОО Огранак Врбас, - у Регистар медија уписана као јавно гласило ТВ БАЧКА,
- АГЕНЦИЈА ЗА ИЗДАВАЊЕ НОВИНА И ВЕБ ПОРТАЛА „ВАЏКА PRESS – ОКОНАС. INFO VRBAS“ – издавач регионалних новина „ВАЏКА PRESS – ОКОНАС. INFO VRBAS“ и
- УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „Радгост“ Врбас - издавач новина „ГЛАС“.
- Локална информативна мрежа „НАШЕ МЕСТО“ за општине Кула, Врбас и Оџаке

ПРАВОСУЂЕ И ПОЛИЦИЈА

На територији општине раде: Општинско правобранилаштво, Прекршајни суд у Новом Саду – Одељење у Врбасу, Општинско Јавно тужилаштво, Основни суд у Врбасу и Полицијска станица Врбас.

Од средине 2007. године у Центру за социјални рад је уведено обавезно 24 часовно дежурство за неодложне интервенције.

Сарадња мрежа са истим актерима функционише и у случајевима превенције и злоупотребе психоактивних супстанци код малолетних лица.

ПОСЛОВНИ СЕКТОР

Пословни сектор се укључује у акције које покреће општина Врбас како би се формирале нове услуге из области социјалне заштите. Свим донаторима овим путем упућујемо велику захвалност.

НЕВЛАДИН СЕКТОР

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Р.б.	Назив удружења	Седиште и адреса
1.	УГ „Мултиарт“	Бачка 12, Лазе Костића 29, Врбас
2.	УГ МНРО „Кућица“	Палих Бораца 13/бб, Врбас
3.	Центар за развој заједништва	Банатска 6, Врбас
4.	Удружење за помоћ деци „ПАДРИНИ“	Маршала Тита 55, Врбас

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЗА СТАРА ЛИЦА

Р.б.	Назив удружења	Седиште и адреса
1.	Савез удружења бораца НОР-а општине Врбас	Војвођанске бригаде 32, Врбас (Друга м.з.)
2.	УГ „Српски ратни ветерани“	Сивч Јовгена 28, Врбас
3.	Општинско удружење пензионера Врбас	Саве Ковачевића 94 Врбас
4.	„Пензионер“ удружење пензионера и инвалида општине Врбас	Маршала Тита 143, Врбас
5.	Удружење ратних војних инвалида Врбас	Маршала Тита 88а, Врбас Панонска 16
6.	МО инвалидских и осталих пензионера Змајево	Иве Лоле Рибара 16, Врбас
7.	Организација резервних војних старешина Врбас	Златиборска 3, Врбас
8.	СМО инвалидских и осталих пензионера Бачко Добро Поље	Маршала Тита 73, Б.Д.Поље
9.	„Удружење политички прогоњених и жртава акта тортуре и злочина против човечности“	Маршала Тита 55, Б.Д.Поље
10.	СМО инвалидских и осталих пензионера Савино Село	Маршала Тита 28, Савино Село
11.	Самостална месна организација инвалидних и осталих пензионера	Маршала Тита 95, Равно Село
12.	МО инвалидских и осталих пензионера Куцура	Маршала Тита 83а, Куцура

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЗА ЗАШТИТУ ЖЕНА

Р.б.	Назив удружења	Седиште и адреса
1.	УГ „Женски центар Хоризонт,,	Блок Васиљ Копривица 14, Врбас
2.	Актив Жена Прве месне заједнице	Светозара Марковића 29 ,Врбас
3.	Актив Жена Друге месне заједнице	Саве Ковачевића 94 Врбас

4.	Актив Жена Треће месне заједнице	Маршала Тита 8, Врбас
5.	УГ „Јаке жене,,	Маршала Тита 74/б , Врбас
6.	Уг „Атена“	Петра Драпшина 89, Врбас
7.	„Центар Искра“	Петра Шегуљева 31, Врбас
8.	„Удружење жена Сава“	Маршала Тита 73, Савино Село
9.	УГ “Ромкиње Куцура”	Жарка Зрењанина 11, Куцура

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Р.б.	Назив удружења	Седиште и адреса
1.	„Плави Врбас“ удружење за борбу против дијабетеса града Врбаса	Петра Драпшина 1/ц, Врбас
2.	Удружење бубрежних инвалида Врбас	Саве Ковачевића 94, Врбас
3.	Друштво инвалида Врбас	Жарка Зрењанина 106, Врбас
4.	Друштво за спорт и рекреацију инвалидних лица општине Врбас	8. Марта 17, Врбас
5.	Општинска организација инвалида рада Врбас	Саве Ковачевића 94, Врбас
6.	Међуопштинска организација слепих и слабовидих за Врбас, Кулу и Оџаке	Маршала Тита 119, Кула
7.	Удружење особа са инвалидитетом „УОСИК“	Маршала Тита 80, Куцура

ХУМАНИТАРНА УДРУЖЕЊА

Р.б.	Назив удружења	Седиште и адреса
1.	Црвени крст	Маршала Тита 141, Врбас
2.	Хуманитарно удружење „ЗНАМ ДА МОГУ“	Осме црногорске бригаде 2, Врбас
3.	Кентаур	Владимира Хазора 5, Куцура
4.	Хуманитарна организација „Осмех за осмех“	Виноградска 37, Врбас
6.	Удружење грађана „Осмех“ Врбас	Маршала Тита 141, Врбас
7.	Ротари клуб Куцура	Маршала Тита 65, Врбас
8.	Удружење Рома Врбас	Петра Драпшина 154, Змајево Војвођанска 1, Врбас
9.	Удружење Рома Змајево	Петра Драпшина 132, Змајево
10.	RAS SORABI	Иве Лоле Рибара 50, Савино Село
11.	УГ “Каритас”	М. Тита 64, Куцура

Удружење за помоћ МНРО „Кућица“ Врбас је основано 05. јуна 1973. год. са циљем да окупи особе са сметњама у развоју, али и да мотивише родитеље да активно учествују у оспособљавању сопственог детета за стицање економске и друге самосталности.

У последњих пет година се у друштву реализује низ активности: креативна радионица, драмска, ликовна, психолошка, плесна, спортска радионица у којима су деца и омладина са сметњама у развоју показала изузетну сналажљивост и способност, а у складу са својим могућностима.

У рад Друштва су укључени дефектолози разних профила, родитељи, психолози, педагози, лекари, социјални радници, правници, представници пензијско инвалидског осигурања, црвеног крста, тржишта рада, локалне заједнице. Рад у друштву је волонтерски са 11 волонтера.

Друштво има своје просторије чији део је адаптиран и опремљен од стране UNICEF – а и хуманитарне организације „SAVE THE CHILDREN“ као и средствима локалне заједнице, месног самодоприноса и приходима донатора. Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним особама „Кућица“ општине Врбас налази се у улици Палих Бораца 13 бб, у простору од 64м² (3 просторије, кухиња, неодговарајући тоалет, лоша изолација) и по важећем Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, простор је неодговарајући да би Удружење конкурисало за лиценцу.

Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама „Кућица“ општине Врбас је од оснивања до данас окренуто је потребама својих чланова, особама са инвалидитетом и њиховим породицама са циљем да се кроз сарадњу родитеља и стручних лица поспешу развој детета које има сметње психичког или физичког развоја, јачање позитивне слике о себи и интеграције у локалну заједницу. Спроводи у континуитету Годишњи пројекат Савеза удружења за помоћ МНРО АП Војводине /драмска, дефектолошка, психолошка, ткачко-кројачка радионица/, Смотру рецитатора удружења за помоћ МНРО АП Војводине које се одржало у Врбасу 2015, 2016. и 2017. године, учешће у Јавним радовима „Моје прво запослење - 1 и 2”

Чланове удружења чине 43 детета, младих и одраслих чланова различитих категорија развојних проблема:

БРОЈ КОРИСНИКА	ПОЛ		УЗРАСТ			КАТЕГОРИЈА				
	М	Ж	0-18	18-26	26+	ЛМНР	УМНР	ТМНР	КОМБ.	Даун.
УКУПНО: 43	28	15	7	15	21	20	10	6	2	5

Поред тога чланове чини 14 родитеља, старатеља и чланова породице. Подршку у стручном раду даје и 7 стручних сарадника и 6 радионичара.

Удружење организује радионицу „Сувенири Врбаса“ где се праве магнети разних мотива, свећњаци, рамови са сликом града Врбаса. Чланови удружења учествују у свим активностима у општини Врбас (ликовни конкурси Библиотеке „Данило Киш“, Дечија недеља, ...), са удружењем „Мултиарт“ (Камп подржи породицу -Гучево 2015. и 2016.), са Савезом удружења АП Војводине (Камп осамостаљивања - Кобаоник 2015.) , Еко камп у Србобрану, Мини олимпијади - спортским сусретима у Зрењанину, итд.

Општинска организација Црвеног крста – Црвени крст Србије је основан 06. фебруара 1876. године, само 13 година после оснивања Међународног Црвеног крста 1863. године. Основне области рада сваке организације Црвеног крста су: *социјална делатност* / програм расподеле локалних донација одеће и обуће, програм социјалне инклузије, програм опоравка деце из породица са неповољним социјално-економским статусом/, *здравствено васпитна делатност* (обука у пружању прве помоћи, контрола ТВЦ, здравствена едукација –превенција ХИВ инфекција/, *добровољно давалаштво, активности подршке развоја деце и омладине* /Програм промоције хуманих вредности, служба тражења, дифузија, Програм превенције трговине људима/.

Црвени крст Врбас је део Црвеног крста Србије који је статутом дефинисан као хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација која броји 1050 чланова. Црвени крст Врбас има дугогодишње програме посвећене подршци најугроженијем становништву тако што учествује у програму народне кухиње; реализује програм расподеле локалних донација одеће, обуће (сарадња

са Центром за социјални рад Врбас); програм бриге о старијим грађанима (Сарадња са Геронтолошким центром Врбас) и акције солидарности и традиционалне активности са циљем прикупљања помоћи за најугроженије.

Активности Црвеног крста Врбас се реализују захваљујући волонтерској подршци свих генерација наших суграђана уз поштовање седам принципа – добровољност, хуманост, непристрасност, неутралност, независност, јединство и универзалност. Ове вредности преносе се на младу генерацију кроз различите едукативне програме попут «Промоције хуманих вредности» и «Бити хуман је лако, кад знаш како».

У обављању послова из своје надлежности, односно делатности Црвени крст ужива помоћ надлежних државних органа – локалне самоуправе.

У Црвеном крсту Врбас реализује се пројекат „ПОМОЋ МЛАДИМ ЉУДИМА СА ХЕНДИКЕПОМ“ од новембра 2002. године који реализује *психолошке и едукативне радионице, курс дактилологије, рачунарску радионицу*, једном месечно организује се *прослава рођендана* за кориснике и једном годишње реализује се *рекреативни излет* на територији Војводине. Корисници пројекта су особе са телесним и сензорним инвалидитетом, деца, омладина и одрасли са сметњама у менталном развоју.

УГ „Женски центар Хоризонт“

Удружење се оснива ради остваривања следећих циљева:

- Остваривање права на политичку, економску и социјалну равноправност жена и мушкараца и указивање на потребе и проблема жена-мушкараца на локалном, националном, регионалном и глобалном нивоу
- Као и давање конкретних предлога и сугестија са аспекта родне равноправности који ће допринети побољшању положаја жена и њиховом учешћу у јавном животу и процесима одлучивања, као и реализацији пројеката из те области

Удружење пензионера општине Врбас окупља 6.175 чланова. Услуге које обавља су: помоћ у набавци огрева и намирница на рате, подела намирница и посуђа. Организује одлазак у бање, као и кратке излете и дружења.

Савез инвалида рада Војводине - Општинска организација инвалида рада Врбас – окупља инвалиде рада /око 400 чланова/ и мотивише их да активно учествују у оспособљавању за стицање економске и друге самосталности /едукативни састанци на теме: примене Закона о запошљавању инвалида, здравствено просвећивање, израда рампе за инвалиде до улаза у просторије за рад, радионице – школа сликања, ликовна колонија у Кули, смотра хорова особа са инвалидитетом у Кули, смотра певача аматера особа са инвалидитетом/...

УГ „Српски ратни ветерани“ – удружење је формирано 11.12.2012. године, окупља 372 члана, Области остваривања циљева: пружање помоћи ветеранима, ратним инвалидима и породицама палих бораца.

Савез инвалида рада Војводине, општинска организација инвалида рада Врбас са седиштем у Врбасу улица Саве Ковачевића број 94 је социјално-хуманитарна, недобитна организација која на добровољном и интересном организовању окупља и учлањује инвалиде рада прве, друге и треће категорије инвалидности и преостале радне активности и лица којима је у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом утврђен статус инвалида рада, ради задовољавања њихових заједничких интереса који проистичу из Устава, закона и Статута. У питању је организација особа са инвалидитетом која има међународно признат статус.

Активности које спроводи за своје чланове подразумевају набавку прехранбених производа и огрева на рате, прикупљање и обрада документације за подношење захтева за рекреативни одмор у бањама, услугу животног осигурања пензионера свих категорија. Додатне активности обухватају организовање излета и посета другим организацијама ОСИ, учешће у културно-забавним манифестацијама, организовање креативних радионица за чланове и набавку и дистрибуцију пакета хуманитарне помоћи.

Удружење грађана „Мултиарт“ из Врбаса је удружење грађана – настављач рада удружења Алтернативни културни центар „МУЛТИ-АРТ“ Врбас које је основано 2006. године. Удружење је наново регистровано 2013. године са проширеним областима деловања, а околности су одвеле правац удружења у највећој мери ка подршци деци са сметњама у развоју. Примарно је удружење у почетку обезбеђивало путем концерата и културних манифестација средства за децу болесну од ретких болести, и за њихово лечење у иностранству, да би се од 2014. године кренуло са континуираном подршком свој деци са сметњама, инвалидитетом и ретким болестима у општини Врбас.

Удружење **„Друштво инвалида Врбас - ДИВ“** је добровољно, невладино и непрофитно удружење, основано 11.04.2016. године на неодређено време ради остваривања циљева у области промовисања и помоћи особама са инвалидитетом свих категорија.

Циљеви удружења су: унапређивање положаја особа са инвалидитетом подизање свести грађана Србије и упознавање са проблематиком са којом се суочавају особе са инвалидитетом. Да уз помоћ људи добре воље омогући унапређивање друштва и ширење свести о особама са инвалидитетом. У остварењу мисије удружење се руководи разним пројектима предвиђених планом и програмом.

Ради остваривања својих циљева удружење:

1. прикупља, обрађује, објављује научну и стручну литературу везано за особе са инвалидитетом о њиховим правима, лечењу и положајем у друштву
2. организује, само или у заједници са другим организацијама и удружењима, стручне скупове, саветовања, семинаре и друге облике едукације у области особа са инвалидитетом
3. организује волонтерске акције
4. сарађује са универзитетима, школама, стручним удружењима и другим организацијама у земљи и иностранству које се баве особама са инвалидитетом
5. Помаже свим особама са инвалидитетом који се налазе у категорији тешких инвалида (параплегичарима, квадриплегичарима, слепим и глувим особама).

Више о раду друштва сазнајте на сајту <http://drustvoinvalidavrbas.org>

Удружење грађана „Центар за развој заједништва“ основано је под именом удружење „Фамилус“ 28.05.2016. г. као нестраначка, невладина и непрофитна организација ради остваривања циљева у области просвете, социјалне и здравствене заштите. Удружење поседује добре стручне ресурсе, као и могућност коришћења различитих простора за спровођење активности и радионица.

Циљеви УГЦЗРЗ су: подршка браку и породици; превенција и сузбијање насиља у породици; превенција и сузбијање вршњачког насиља; јачање родитељских и супружанских компетенција; подршка старим особама, превенција и сузбијање болести зависности; подршка породици деце са сметњама у развоју; промоције дечијих права; промоција родне равноправности; промоција основних људских права; пружање подршке осетљивим групама; подршка квалитетном раном развоју; допринос у креирању стимулативног амбијента за оптималан развој деце и омладине, подизање свести о здрављу и промоција здравих навика.

Удружење грађана „Атена“ је невладино и непрофитно удружење, основано на неодређено време ради остваривања циљева у области унапређења и очувања старих заната и заштите животне средине.

Циљеви Удружења су очување старих заната; упознавање и обучавање грађана, нарочито младих о изради традиционалних рукотворина; заштите животне средине; коришћење обновљивих извора енергије; подизање свести локалног становништва о могућностима удруживања, ради побољшања стандарда живота; стварање услова за унапређивање руралног развоја; развој туризма; едукација маргинализованих група, нарочито особа са посебним потребама, инвалида, жена и младих

Ради остваривања својих циљева Удружење нарочито организује обуку израде рукотворина; организује изложбе традиционалних ручних радова; организује обуку и упознавање

са старим занатима особе из маргинализованих група, а нарочито децу са посебним потребама; прикупља и обрађује научну и стручну литературу у области заштите животне средине и одрживог развоја; истражује могућности коришћења обновљивих извора енергије и организује стручне скупове на ту тему; организује акције за чишћење и заштиту природе, пошумљавање и озелењавање угрожених делова насеља и њихове околине, одржавање спортских терена, дечијих игралишта и туристичких атракција; сарађује са другим удружењима, школама и организацијама које се баве сличним делатностима.

Удружење грађана „Атена“ броји 56 чланова. У досадашњем раду највише пажње посвећено је борби за родну равноправност и заштиту жена које су жртве породичног и родно условљеног насиља. У удружењу волонтерски ради дипломирана психолошкиња и психотерапеуткиња.

Удружење грађана „Атена“ из Врбаса се бави борбом за родну равноправност и заштиту жена које су жртве породичног и родно условљеног насиља. У току 2016. године реализовало је неколико радионица на тему родно условљеног насиља у оквиру пројеката: „Препознај насиље, помози себи и другима“, „Заблуде у љубави“, у 2017. години је реализовало пројекте: „Љубав воли, љубав не боли“, „Стрес и шта са њим?“, „Емоционална писменост“, 2 радионице „Смех јоге“, а у току је реализација пројеката: „Знак препознавања и наш сувенир /израда сувенира/“ и „Играјмо се безбедно /заштита животне средине/“.

У сарадњи са Секцијом жена самосталног синдиката Врбас и Савезом друштава Војводине за борбу против рака чланице Удружења су, у оквиру Удружења, основале Секцију јаких и здравих жена. Секција ће пружати подршку женама оболелим од малигних болести, бавиће се промовисањем здравих животних навика и указивањем значаја превенције и превентивних лекарских прегледа, као и помагањем пацијенткињама у остваривању права на здравствену заштиту. Крајем марта месеца ове године Удружење је, у сарадњи са Савезом, организовало трибину „Рак дојке - превенција и лечење“ на којој су предавачи били Проф. Др Милан Бреберина, онколог из Института у Сремској Каменици и Проф. Др Младен Првуловић, председник Савеза друштава Војводине за борбу против рака.

док су почетком маја, на њихов позив, чланице Удружења учествовале у акцији „Шетњом до здравља“ на Фрушкој Гори. Тренутно раде анкету за побољшање и очување женског здравља, која ће обухватити око 100 жена, доби од 20 до 80 година.

У припреми је пројекат „Желимо бебе“, на тему пронаталитетне политике.

Искуства у партнерском – међусекторском пружању услуга социјалне заштите

У свом раду *Центар за социјални рад* је повезан са многим другим установама и институцијама као што су: органи општинске управе, полиција, суд, тужилаштво, школе, Геронтолошки центар, други центри за социјални рад, домови за децу, психијатријске установе, домови здравља, хуманитарне организације итд. Са свим наведеним институцијама ЦСР Врбас има квалитетну сарадњу.

Сарадња *Дома здравља „Вељко Влаховић“ Врбас - Одсека здравственог васпитања* и свих основних школа на територији општине се спроводи на годишњем новоу у оквиру редовних програмских активности школа и Института за јавно здравље. Континуирана сарадња је почела је од 2000. године. Активно ради Служба кућне неге и Служба Поливалентне патронаже.

Партнерски делује *Комисија за популациону политику, Комисија за праћење остваривања родне равноправности општине Врбас* у међусекторском пружању услуга социјалне заштите заједно са здравством, родитељима, тужилашвом, просветом и Центром за социјални рад.

Међуопштинска /регионална сарадња/ у области социјалне заштите постоји у реализацији појединих пројеката, али није планска и усмерена ка заједничком пружању услуга социјалне заштите.

Донатори, програми, пројекти

Центар за социјални рад

Пројекат „С оне стране дуге“ – донатор Покрајински секретаријат за здравство и социјалну политику Нови Сад, пројекат реализован на подручју Општине Врбас, најзначајнији резултати

пројекта су: направљена база података деце и младих са инвалидитетом, урађена је идентификација потреба особа са инвалидитетом, сензибилисаност јавности за особе са инвалидитетом као и оспособљавање учесника за обављање основних животних активности, партнери на пројекту су били: СО Врбас, МНРО Врбас, и Црвени Крст Врбас, трошкови пројекта: 399.928,00 дин

Пројекат „Ми смо ту“ – донатор Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију Нови Сад, пројекат реализован на подручју Општине Врбас, најзначајнији резултати пројекта су: стимулација психомоторног развоја у области моторног и когнитивног развоја, као и подстицање комуникације, укључивање деце у спортске активности, партнери на пројекту је било УГ „Осмех“ Врбас, активност пројекта је настављена кроз радионице /психолошке и спортске радионица/ у Удружењу грађана „Мултиарт“ Врбас и у Црвеном Крсту у Врбасу, трошкови пројекта: 400.000,00 дин.

Пројекат „Опремање моторичке собе у дневном боравку за децу и младе са сметњама у развоју“ - донатор Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију Нови Сад, пројекат реализован на подручју Општине Врбас, Спортска хала Центра за физичку културу „Драго Јововић“ у Врбасу, Трим сала карате клуба, најзначајнији резултати пројекта су: обезбеђено је 6 рипстола, 6 струњача, сто за стони тенис и лопте за пилатес, унапређење квалитета живота и психолошког стања деце и младих са инвалидитетом - кроз спортску школу и побољшање моторичких способности, ЦСР Врбас је партнер а НВО „Мултиарт“ Врбас је носилац пројекта. Активност пројекта је настављена кроз Школу спорта Удружења грађана „Мултиарт“ Врбас, трошкови пројекта: 150.000,00 дин.

ЦСР Врбас је у 2016.години преко НСЗ Врбас, кроз јавне радове, услугу **„Лични пратилац“** за 5-оро деце са сметњама у развоју, где су била ангажована лица са НСЗ Врбас (лица са инвалидитетом). Услуга је пружана 4 месеца, и родитељи и деца су била задовољна пруженом услугом.

Пројекат „Предах смештај“ се реализује од августа месеца 2017.године и трајаће до августа месеца 2018.године. Носилац пројекта је Друштво за помоћ МНРО „Плава птица“ из Куле а ЦСР Врбас је партнер на пројекту. Сврха пројекта је смештај деце са сметњама у развоју и младих са инвалидитетом у објекат „ Становање уз подршку“ у Кули, на одређен временски интервал. Услуга „Предах „ има за циљ да се повећа ниво самосталности корисника, обезбеди стимулативни садржај, али и да породица предахне од сталне бриге и обавеза везаних за пружање неге детету/ младој особи са сметњама у развоју.

Удружење грађана „Мултиарт“ је у претходним годинама реализовало следеће пројекте у сарадњи са Центром за социјални рад:

У току 2014. године реализовано је три значајна пројекта уз помоћ средстава Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију:

- **Израдња приступне рампе за инвалидна лица у ОШ „Јован Јовановић Змај“ Змајево, износ 190.000,00 динара**
- **Анкетирање потенцијалних корисника и предлог програма и садржаја дневног боравка за особе са сметњама у развоју у Врбасу, износ 110.000 динара**
- **Опремање моторичке собе у дневном боравку за децу и младе са сметњама у развоју и рад стручног лица са корисницима, износ 150.000,00 динара**

Летњи камп „Подржимо породицу“ реализован је 2015, 2016. и 2017. године. У оквиру кампа одржаване су психолошке радионице са родитељима у организацији психолога из ЦСР. Камп је све три године суфинансиран од старне Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију 2015. године са 220.000,00 динара, а 2017. године са 100.000,00 динара. Камп је суфинансиран од стране општине Врбас са 100.000,00, 150.000,00 и 200.000,00 динара. Летњи кампови су постали један од модела који су почели да користе и друга удружења и организације из

региона, а само удружење је управо због тих пројеката успоставило сарадњу са организацијама из суседних држава.

У 2015. години је уз подршку општине Врбас (100.000 динара) и Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију (220.000,00 динара) по први пут у општини Врбас организован програм под називом „Подржимо породицу – летњи камп Гучево“ тј. пројекат инклузивно туристичког боравака за децу и младе са сметњама у развоју, али и програм едукације за стручна лица и родитеље. Програм је подразумевао потпуно бесплатан боравак за свих 54 учесника (21 деца и млади са сметњама у развоју, 21 по један њихов родитељ, 11 предавача - стручних лица / сарадника, 1 координатор програма). Ова мултидисциплинарна активност реализована је и током 2016. године, док је 2017. године у планирано да се организује са проширеним програмским активностима.

Црвени крст Врбас

У *социјалној делатности* реализује хуманитарне акције локалног карактера и укључује се у акције других организација, а традиционалне акције Црвеног крста у овој области су „Сунчана јесен живота“, „Међународни дан борбе против сиромаштва“, „Недеља солидарности“, „Подршка угроженом Ромској деци у образовању“. Део социјалне делатности Црвеног крста су и пројекти који се тренутно реализују уз финансијску подршку Међународне федерације друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца – „Брига о старијима“, „Помоћ младим људима са хендикепом“, „Отворени вртић за децу из социјално-економски угрожених породица“. У Општини Врбас Црвени крст Врбас спроводи програм Народне кухиње – дистрибуцију прехранбених артикала из дистрибутивних центара Црвеног крста Србије и Црвеног крста Војводине и представља пункт за поделу бесплатних obroка корисницима према списку Центра за социјални рад.

Пројекат „Унапређење права детета кроз јачање система правосуђа и социјалне заштите у Србији“ - Тренинг „Права детета у систему здравствене и социјалне заштите“

Тренинг који се одиграо у Београду у хотелу „МАЈЕСТИЦ“, 02. марта и 03. марта 2017. године, окупио је на једном месту око 20 **пружалаца бесплатне правне помоћи са територије читаве Србије**, из разних општина и градова, припадника и активиста организација цивилног друштва и НВО, али и социјалних радника. Организатор тренинга је Центар за права детета из Београда, а реч је о 5. тренингу у низу. Завршетком овог тренинга, ми који смо учествовали смо обучени за понашање у поступцима пред судским и управним органима у којима је потребно заштити интерес деце. Тренинзи су саставни део пројекта „Унапређење права детета кроз јачање система правосуђа и социјалне заштите у Србији“. Пројекат финансира Европска Унија, а организује га Центар за права детета, у сарадњи са УНИЦЕФ-ом, Министарством правде Републике Србије и Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије.

Правни саветник Канцеларије БЦМ при општини Врбас, Миљана Томић,

ИРА II Пројекат „Заштита деце од насиља и промоција социјалне инклузије деце са сметњама у развоју и инвалидитетом у земљама Западног Балкана и Турске“ који се спроводи у сарадњи Министарства за рад, запошљавања, борачка и социјална питања, Министарства здравља, Министарства образовања, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије и УНИЦЕФ-а, уз финансијску подршку Европске уније.

Општина Врбас је једна од општина која је учесник обуке за локалне интерсекторске тимове против злостављања и занемаривања деце: Врбас, Суботица, Сремска Митровица, Беочин, Нови Бечеј и Град Нови Сад као подршка.

1. Насиље над децом са сметњама у развоју и инвалидитетом, Врбас 18. и 19.03.2017. год.

Обука је била намењена представницима/ама локалних интерсекторских тимова – које чини шест особа по тиму: представници/е здравства, социјалне заштите, образовања, МУП-а, правосуђа и организација цивилног друштва.

Циљеви обуке су:

- Повећање осетљивости учесника/ца обуке за препознавање различитих видова и степена насиља над децом са сметњама у развоју и инвалидитетом,

- унапређивање знања и вештина за заштиту деце са сметњама у развоју и инвалидитетом од насиља.

- Повећање спремности свих актера/ки за сарадњу и синхронизовано деловање у заштити деце са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Пројекат „Сензибилисање интер – секторских тимова о родном аспекту насиља у породици и насиља над децом“ се спроводи у оквиру заједничког пројекта Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији II, који реализују УНИЦЕФ, УН Вомен, УНФПА и УНДП, у партнерству са Владом Републике Србије, на челу са Координационим телом за родну равноправност.

Семинар: **„Родно засновано насиље“**, Нови Сад, у хотелу „Парк“, 15. и 16. јун 2017. године.

Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији усмерен је на развој друштвеног и институционалног окружења које ће допринети нултој толеранцији и искорењавању насиља над женама у Србији. Заједничким деловањем агенција Уједињених нација и Владиних тела доприноси се решавању проблема насиља у породици и партнерским односима, унапређује подршка женама, девојчицама и њиховим породицама и ствара окружење које не толерише насиље. Пројекат се спроводи уз подршку Владе Шведске.

Семинар је намењен члановима интер – секторских тимова како би се показало какав утицај на развој деце има одрастање у средини где су били сведоци насиља које су мушки чланови породица вршили над женама.

Стална конференција градова и општина - Стручна размена – регионални консултативни састанак: „Планирање и праћење социјалне заштите на локалном нивоу кроз програм унапређења социјалне заштите “ – Нови Сад, 15. јун 2017. године.

Удружењу грађана „Центар за развој заједништва“ из Врбаса је на Конкурсу за Јавне радове код Националне службе за запошљавање одобрено ангажовање 2 извршиоца на период од 4 месеца за услугу - Помоћ у кући за децу и омладину са сметњама у развоју коју услугу социјалне заштите до сада нисмо имали у општини Врбас. Са два извршиоца је закључен уговор о привременим и повременим пословима на период од 01.08. до 30.11.2017. године. Од наведених извршилаца јавног рада, једно лице је особа са инвалидитетом. Према одлуци финансијера јавних радова – Канцеларије за европске послове, одобрена су им и средства за материјане трошкове за набавку хигијенских пакете за децу кориснике услуге Помоћ у кући. Удружење је ангажовано и на успостављању нових услуга социјалне заштите – педагошки асистент и лични пратилац за период од 4 месеца за ученике основних школа у Врбасу.

Удружење Каритас Апостолског Егзархата је у периоду од 2002 – 2015. године реализовало национални Пројекат „Кућна нега и помоћ у кући у општинама Врбас, Кула, Жабаљ и Нови Сад“, пројекте подржане од Министарства за социјалну заштиту Републике Србије „Кућна нега и помоћ у кући за особе са инвалидитетом“, „Помоћ у кући за старе особе и особе са инвалидитетом“, пројекти помоћи Ромској популацији, Пројекти/кампање везани за проблеме младих /дрога, алкохол/, пројекти везани за ментално здравље...

УГ „Осмех“ од свог оснивања 1997. године до данас спроводи бројне пројекте у сарадњи са Центром за права детета Београд, БЦИФ, ЦРС, Грађанске иницијативе, АДФ, ГТЗ...

Захваљујући донацији Швајцарске дирекције за развој и сарадњу и УНХЦР, 2004. године изграђена су два објекта као отворен облик социјалне заштите ради смештања лица расељених из колективног центра за самохране мајке са децом, а управљање објектима је поверено ЦСР. Након истека 10 година од потписивања споразума, оба објекта се налазе у власништву општине.

АНАЛИЗА СТАЊА СИСТЕМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ ВРБАС

УНУТРАШЊЕ	<u>Снаге</u>	<u>Слабости</u>
	<ul style="list-style-type: none"> - постојање и развијеност институција социјалне заштите - стручни капацитети у социјалној, здравственој заштити, школству - систем финансирања социјалне заштите са свих нивоа и различитих извора финансирања - отвореност и разумевање локалне самоуправе за развој система социјалне заштите - развијени превентивни програми - висока осетљивост локалне самоуправе за потребе социјалне заштите - постоји волонтерска база и добро искуство у Црвеном крсту и у НВО "Осмех" - постојање и укљученост локалних медија - постоји искуство у прикупљању и привлачењу донаторских средстава 	<ul style="list-style-type: none"> - недовољан број стручног кадра /социјалних радника, психолога, дефектолога-олигофренолога, спец. педагога ...) - недовољна међусобна размена информација између различитих актера социјалне заштите - недовољно развијен волонтеризам и волонтерски рад који је углавном везан за НВО сектор - непостојање лиценцираних пружалаца услуга социјалне заштите - непостојање прецизне системске евиденције /базе података/ за многе категорије - недовољно испитане потребе - недовољна друштвена филантропија - недовољно разумевање - емпатија за туђе проблеме за социјалну проблематику
СПОЉАШЊЕ	<u>Могућности</u>	<u>Препреке</u>
	<ul style="list-style-type: none"> - висока институционална прихваћеност социјалне заштите у локалној средини - потенцијална афирмација постојеће политичке структуре - друштвено прихватљива тема - традиција солидарности - стручна помоћ локалним самоуправама - географски положај општине Врбас - Одлука о социјалној заштити грађана општине Врбас и друге одлуке о социјалним давањима из буџета општине 	<ul style="list-style-type: none"> - неуједначен друштвени систем вредности - није формиран друштвени амбијент - нестабилна политичка ситуација - транзиција - нестимулативна законска регулатива за потенцијалне донаторе - одлагање децентрализација система

ПОСТОЈЕЋЕ УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ

Р.бр	Облици ванинституционалне заштите	Назив устан. или организ. која реализује облик ванин. заштите	Број и категорија корисника у 2016. години -	Извор финансирања и износ обезбеђених средста за 2017. г.
1.	Клуб за стара лица	Геронтолошки центар Врбас	130 чланова	СО Врбас
2.	Служба помоћи у кући и кућна нега	Геронтолошки центар Врбас	19 месечно	СО Врбас и партиципација Корисника
3.	Социјално становање у заштићеним условима	ЦСР Врбас	37	СО Врбас, Комесаријат за избеглице
4.	Једнократне помоћи и	ЦСР Врбас	1.497 лица	СО Врбас

5.	Помоћ у набавци школ.прибора	ЦСР Врбас	560 деце	СО Врбас
6.	Трошкови сахране незбринутог лица	ЦСР Врбас	27	СО Врбас
7.	Прихватна станица	ЦСР/Геронтолошк и центар Врбас	2	СО Врбас
8.	Набавка огрева	ЦСР Врбас	800 x 5.000,00	СО Врбас
9.	Опремање корисника за први смештај	ЦСР Врбас	8	СО Врбас
10.	Саветовалиште за брак и породицу	ЦСР Врбас	259	СО Врбас
11.	Програми за децу ометену у развоју	Друштво за помоћ МНРО	60	СО Врбас
12.	Пројекти у области социјалне заштите	Црвени крст	310	СО Врбас
13.	Народна кухиња – бесплатан оброк	ЦСР, ЦФК и Црвени крст	160 месечно	СО Врбас

ПОТРЕБНЕ УСЛУГЕ:

Врста потребне услуге	За кога је потребна	Како доказујете потребу ? / наведите индикаторе /
Дневни боравак за децу са сметњама у развоју и омладину са инвалидитетом до 26 година	МНРО и омладину са инвалидитетом – до 26 година	Број деце регистрован у друштву МНРО, подаци интерресорне комисије и база ЦСР Врбас
Дневни центар за особе са сметњама у развоју преко 26. година	Особе са сметњама у развоју старије од 26 година	Удружење МНРО „Кућица“
Помоћ у кући за децу и омладину са сметњама у развоју	деца и омладина са сметњама у развоју	Подаци Интерресорне комисије
Помоћ у кући и кућна нега у насељеним местима општине Врбас		
Лични пратилац детета	Децу и омладину до завршетка средње школе /по Правилнику/	Подаци Интерресорне комисије
Педагошки асистент		Подаци Интерресорне комисије
СОС телефон за стручну подршку жртвама насиља у породици и жртвама вршњачког насиља	Жртвама насиља у породици и жртвама вршњачког насиља	База података ЦСР Врбас
Персонални асистент		
Социјално становање за жртве Насиља	Жртве насиља у породици	Пораст броја откривеног насиљаи подаци ЦСР
Продужени боравак за децу	Деца из материјално угрожених породица	Повећање броја деце у продуженом боравку уз финансијску подршку ЦСР
Саветовалиште за младе /унапређење и заштита репродуктивног, породичног и менталног здравља/	За младе	

Становање уз подршку за децу и младе који напуштају систем социјалне заштите	Деца са породичног смештаја, или домског збрињавања	Број деце на породичном смештају
Становање уз подршку за особе са инвалидитетом	Особама са интелектуалним и другим развојним сметњама	УГ „Мултиарт“ је идентификовало потенцијалне кориснике
-Дневни центар за збрињавање старих и одраслих хронично оболелих и инвалидних лица - Храна на точковима		Пораст популације старих за 25% у односу на 1991.г. Пораст ове групе корисника за последње 3 год. за 100%
Прихватилиште или прихватна станица	Скитнице, пролазници, сиромашни	Број лица која су била на смештају у другим прихватним станицама или ургетним хранитељским породицама
Народна кухиња у насељеним местима општине Врбас	За стара, хронично оболела лица, материјално угрожени са више деце	

ИНСТИТУЦИЈЕ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ У СИСТЕМУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

(Упоредна матрица за анализу заинтересованих страна)

Заинтересована Страна /ЗС/ и њене основне карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС /знања, вештине друштвена моћ/	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЗС
Центар за социјални рад Врбас и Геронтолошки центар Врбас - Клуб за стара и одрасла лица,	-Повећање капацитета стручних радника за нове услуге и потребе корисничке групе повећање броја стручних радника	-стручна оспособљеност -додатне едукације -дугогодишње искуство -солидна моћ -евиденција корисника	-измена нормативних аката -повећање броја извршиоца - едукативни пакети - унапређење сарадње са Свим актерима
Црвени крст НВО	Повећање броја волонтера и њихова едукација за разне видљиве подршке	Искуство у реализацији различитих програма - мрежа волонтера	Промовисање волонтерског рада и едукација волонтера
Друштво за помоћ МНРО и удружења особа са инвалидитетом НВО	-Повезивање са другим заинтересованим групама -Инклузија /укључивање у вршњачке групе) у области образовања, запошљавања... -Повећање доступности услуга	Висока мотивисаност Бројно чланство Повезаност са другим удружењима Познавање потреба корисника	-повезивање са другим корисничким групама и заинтересованим странама -уклањање архитектонских баријера -дневни центар за ОСИ
УГ Осмех	-Развој волонтеризма -Јачање капацитета организације (улога и место УГ) -нормативна регулатива	Посвећеност чланства Знање и искуство у реализацији пројеката Добри резултати волонтери	Промовисање улоге УГ Промовисање волонтерског рада и едукација волонтера

Правосуђе и полиција Институције	-формирање породичних судова -едукација запослених -стварање услова за спровођење изречених мера	-висок степен друштвене моћи -већи број едукованих кадрова	-Ефикасније спровођење судских одлука -Јасно дефисање одговорности и надлежности
Локална самоуправа	-едукација -формирање локалног савета за социјална питања -доступност услуга што већем броју корисника	- сензибилисаност за потребе грађана/ки -велика друштвена моћ -финансирање	-Обука за мониторинг и еволуацију -Едукативни пакети -консултовање корисника

На бази упоредне анализе стања, потреба и капацитета локалних актера социјалне заштите општине Врбас, утврђује се следећи стратешки правци и циљеви:

5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ ВРБАС

СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ

- Задржати постојећи ниво услуга уз њихово осавремењивање и радити на развоју нових, иновативних локалних облика услуга социјалне заштите у општини Врбас
- Јачање целовитих капацитета локалне самоуправе и свих актера система социјалне заштите у општини Врбас користећи мотивисаност за промене, донаторску подршку и локалне ресурсе
- Контунуирано промовисање реформе социјалне заштите и вредности друштвене солидарности, могућности избора и једнаке могућности, партнерства и активизма

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

- Очување и подизање квалитета постојећих услуга и развој нових услуга према угроженим категоријама становништва обезбеђивањем оптималног, нормативног и институционалног оквира
- Подстицање развоја иновативних облика услуга за све категорије корисника које равноправно нуде и пружају даваоци услуга из јавног, приватног и невладиног сектора
- Развој ефикаснијег система социјалне заштите у којима ће потребе бити целовито задовољене уз плурализам услуга и пружалаца услуга као и партнерство и умрежавање актера
- Унапређење потенцијала пружаоца услуга кроз мотивисање, едукацију и оспособљавање младих и заинтересованих
- Јачање, оспособљавање и усавршавање људских ресурса локалне самоуправе и других актера социјалне заштите за квалитетно пружање локалних услуга
- Повећање разумевања и подршке локалне заједнице према посебно осетљивим друштвеним групама кроз сталне промоције вредности, информисање о могућностима

коришћења услуга и едукацију и кроз информисаност корисника о својим правима ради повећања степена обухвата

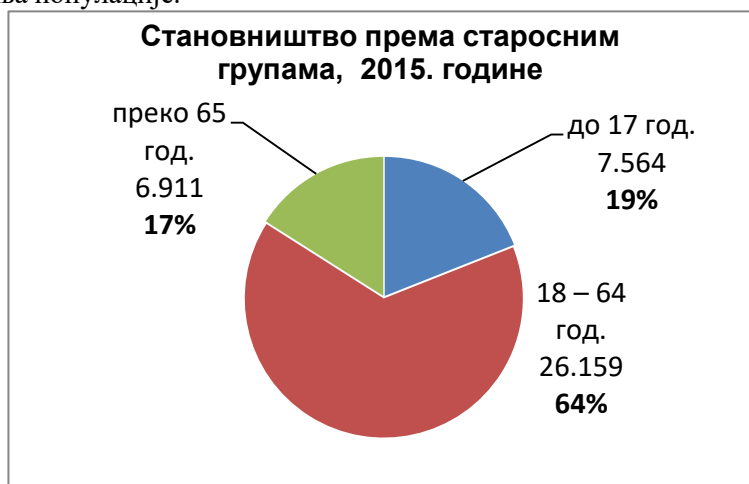
- Јачање финансијских капацитета локалне заједнице и изградња капацитета за ангажовање и коришћење додатних извора /донације, оснивање фондова и сл./ ради обезбеђења континуитета и сигурност пружања услуга
- Побољшање институционалног и друштвеног положаја породице као институције кроз афирмацију традиционалних породичних вредности и кроз различите видове помоћи мерама популационе и социјалне политике ради унапређења квалитета живота
- Полазећи од општих стартешких праваца и стартешких циљева којим се дефинишу промене које се желе оставарити у локаланом систему социјалне заштите, у продужетку су постављени приоритети на којима ће се радити у наредних пет година

6. ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ

ЦИЉНА ГРУПА 1/ СТАРА ЛИЦА

1/1. АНАЛИЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Према процени Републичког Завода за статистику у 2015. године у општини Врбас је живело 40.634 становника. Од тог броја становништво старије од 65 година чинило је **6.911** грађана или **17%** од укупног броја становника општине. На нивоу Војводине проценат заступљености становништва старијег од 65 година био је 17,86%, док је на нивоу Србије износио 18,73%. Индекс старења је исте године износио 116 с обзиром да је смањење броја старијих особа у укупној популацији праћено свеукупним падом наталитета и посебно учешћем млађе популације становништва до 15 година у укупном становништву. Вредност индекса старења је показатељ који наглашава постојање доминантног процеса старења становништва и стање у општини Врбас доводи у равн са европским трендовима старења популације.

Графикон 1: Структура становништва општине Врбас по старосним групама, 2015. године
Извор: Витална статистика, РЗС

На социјално благостање у виду задовољења основних материјалних, здравствених и социјалних потреба грађана првенствено утичу месечна новчана примања грађана.

Према подацима из децембра 2016. године Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање у општини Врбас било је **7.326 прималаца пензија**, од тога 1.760 инвалидских, 5.417 старосних и 149 породичних.

Исти извор наводи да накнаду за туђу негу и помоћ прима 510 пензионера.

Структура месечних пензионих примања на територији општине Врбас показује да **2.920 корисника (39,86%)** има пензије у износу мањем од 25.711,00 динара месечно.

Овај податак је могућ показатељ материјалне и социјалне угрожености прималаца када се упореди са информацијом из извештаја Министарства трговине, туризма и телекомуникација из фебруара 2017. године где се наводи да минимална потрошачка корпа у Републици Србији износи 35.876,52.

Горе наведени подаци који говоре у прилог материјалне угрожености остареле популације посебно добијају на значају када се има у виду и податак са пописа становништва, домаћинства и станова из 2011. године да на територији општине Врбас има 21% самачких и 24% домаћинства са само два члана (податак се односи на укупан број домаћинства, не само старачка).

Графикон 2: Структура пензионих примања у општини Врбас по категоријама висине примања, дец. 2016. године
Извор: реп. Фонд ПИО – ЦЕОП Нови Сад

У графикону нису унети подаци о примањима 274 корисника пољопривредних пензија због непостојања униформности категорија података са осталим групама прималаца пензија. Од укупног броја њих 243 одн. 88.69 % има мања месечна примања од 24.500 динара.

О нивоу материјалне, здравствене и социјалне угрожености значајног дела популације старих на територији општине Врбас говоре подаци из годишњег извештаја рад општине Врбас Центра за социјални рад општине Врбас за 2016. годину.

Корисници по узрасту	Број корисника током 2016. год.			Укупно	извештај о раду ЦСР услуга Центра за Врбас, 2016. године
	М	Ж			
Деца (0-17)	731	665		1396	током 2016. године корисника услуга рад општине Врбас година чини више од
Млади (18-25)	231	310		541	
Одрасли (26-64)	1080	1346		2426	
Старији (65 и више)	170	343		513	
Укупно	2212	2664		4876	

Наиме, укупан број Центра за социјални старијих од 65 10% укупног броја социјално угроженог становништва општине.

Уочава се податак да се за социјалну помоћ и подршку обратило 50% више жена у односу на број мушкараца старијих од 65 година.

У годишњем извештају Центра за социјални рад општине Врбас можемо да идентификујемо профил најзаступљенијих потреба социјално угрожених остарелих и одраслих корисника. У питању су материјално угрожене особе, особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници (помоћ у кући, народна кухиња и слично).

Велики је број и одраслих и остарелих особа са инвалидитетом које остварују право на туђу негу и помоћ, као и увећани додатак за туђу негу и помоћ. Сложеност социјалних услова у којима су старе особе принуђене да функционишу карактерише идентификован број жртава насиља, занемарених и особа у ризику од занемаривања.

Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији преко 65	УКУПНО
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	14	43	17	74
Особе са инвалидитетом	48	253	110	411

Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници	127	473	273	873
Материјално угрожене особе	332	1630	125	2087

Табела 1: Корисничке групе услуга Центра за социјални рад општине Врбас према узрасу и категоријама социјалне потребе, 2016. године

Извор: Годишњи извештај о раду ЦСР Врбас, 2016. године

	2014.		2015.		2016.	
	Одрасли	Стари	Одрасли	Стари	Одрасли	Стари
Породични смештај у другу породицу	9	2	7	2	6	3
Домски смештај	57	104	52	97	52	104
Прихватилиште	0	1	1	1	0	1
Остале врсте смештаја	0	2	0	0	0	0

Табела 2: Број пунолетних корисника услуга смештаја према евиденцији Центра за социјални рад општине Врбас

Услуга смештаја је доминантан начин решавања стања социјалне потребе одраслих и корисника старијих од 65 година. Број корисника домског смештаја се повећао у односу на 2015.г.за 7 %. Број корисника прихватилишта је константан већ три године. Ипак, процена је да су потребе за овом услугом су и веће јер досадашње искуство показује да је због ургентности и недостатка капацитета најближег Прихватилишта у Бечеју, лица збрињавали у хранитељске породице које немају капацитете за прихват збрињавање и негу лица на дужи временски период .

Насељено место општине Врбас	Корисници додатка за туђу негу и помоћ преко ЦСР Врбас у 2016.г.	Корисници увећаног додатка за туђу негу и помоћ преко ЦСР Врбас у 2016.г.
Бачко Добро Поље	5	22
Савино Село	6	7
Равно Село	6	7
Змајево	6	11
Куцура	17	17
Врбас	26	62

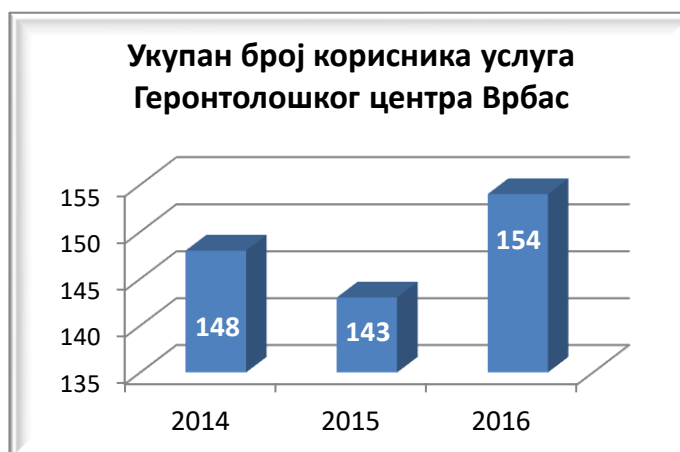
Табела 3: Број пунолетних особа са инвалидитетом корисника права на додатак за туђу негу и помоћ према евиденцији Центра за социјални рад општине Врбас

Од укупног броја 253 одраслих особа са инвалидитетом најбројније су особе са телесним инвалидитетом - 117 лица, затим са интелектуалним - 56 лица и менталним инвалидитетом- 64, сензорним 12 и 4 са вишеструким сметњама.

Од 110 старих особа са инвалидитетом ЦСР Врбас се за подршку обратило 67 особа са телесним, 24 са менталним, 12 са сензорним и 7 са интелектуалним инвалидитетом . Део корисника са инвалидитетом је остварио право на туђу негу и помоћ или увећани додатак за туђу негу и помоћ.

Нажалост 17 старих корисника је било изложено неком виду насиља у породици, и то најчешће од стране своје деце.

Геронтолошки центар Врбас са адресом Маршала тита 34 у Врбасу основан је Одлуком о оснивању Геронтолошког центра у Врбасу Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине број: 022-00055/2003 од 30.09.2003. године. Делатност обавља у два објекта у Врбасу и у Куцури са укупним капацитетом од 125 корисника. Током 2016. године услуге смештаја пружене су већем броју корисника у односу на претходне извештајне године.

Графикон 3: Укупан број корисника услуга Геронтолошког центра Врбас током 2016. године
Извор: Извештај о раду ГЦ Врбас за 2016. годину

Сложеност свакодневнице грађана општине Врбас дефинисана је комбинацијом индивидуалних, здравствених, психо-социјалних, породичних и материјалних фактора. Трећину нових корисника чине теже хронично оболела лица, затим сложени социо-материјални и породични разлози и живот у самачком домаћинству. Учешће захтева за смештај зависних корисника у односу на број поднетих захтева је сваке године све већи, што је тренд више година уназад.

Разлог смештаја	Старосна структура						Укупно
	одрасли			старији			
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	
Тежа хронична обољења	5	3	8	17	29	46	54
Социо-материјална угроженост породице (и корисника)	6	3	9	13	18	31	40
Корисник нема ближих сродника деца, брачни/ванбр. партнер	4	2	6	12	18	30	36
Породица нема услова или има тешкоће у функционисању	0	0	0	5	8	13	13
Лични избор корисника	1	0	1	1	6	7	8
Породица корисника није спремна да води бригу о њему	1	0	1	0	1	1	2
Угроженост/насиље у породици	0	0	0	0	1	1	1
УКУПНО	17	8	25	48	81	129	154

Табела 4: Корисници према разлогу смештаја у дом, укупан број у 2016. години
Извор: Извештај о раду ГЦ Врбас за 2016. Годину

Стратегијом развоја услуга социјалне заштите у општини Врбас за период 2010-2015 година и Акционим планом за 2012 и 2013 годину било је предвиђено отварање прихватне станице на територији наше општине, што се није десило, а показало се као прека потреба и ове зиме због недостатка огрева код нових корисника смештаја. Уочљиво је да готово половина корисника смештаја долази из самачких домаћинстава.

Породични статус пре смештаја	Укупан број у 2016.		
	М	Ж	Укупно
Живео је сам	30	43	73
Живео је са партнером	5	5	10
Живео је са децом /децом и унуцима	7	20	27
Живео је са другим сродником/цима	5	6	11

Нешто друго	18	15	33
укупно	65	89	154

Табела 5: Корисници према породичном статусу пред смештај, укупан број у 2016. години
Извор: Извештај о раду ГЦ Врбас за 2016. годину

Одрасли корисници чине око 16% од укупног броја корисника и готово сви су особе са инвалидитетом или менталним тешкоћама, као усталом и популација старијих од 65 година код које предњаче различити облици менталних поремећаја у највећој мери карактеристични за узраст.

Врста инвалидитета, менталних и интелектуалних тешкоћа	Старост			Укупно
	до 64 г	65-79 г	80 г и више	
Телесни	1	3	6	10
Сензорни	0	2	8	10
Интелектуалне тешкоће	5	6	0	11
Менталне тешкоће	16	34	25	75
Вишеструки (присуство 2 или више сметњи, тешкоћа, инвалидитета код једне особе)	1	0	1	2
укупно	23	45	40	108

Табела 6: Корисници према врстама инвалидитета, менталних и интелектуалних тешкоћа, према старости на дан 31.12.2016. године

Извор: Извештај о раду ГЦ Врбас за 2016. годину

Служба ванинституционалне заштите Геронтолошког центра Врбас броји 7 запослених и пружа широк спектар услуга. Током 2016. године 130 чланова **Клуба за стара и одрасла лица** било је у могућности да радним данима од 8 до 10 часова и суботом од 8 до 14 часова задовољи културно-забавне, рекреативне и потребе за дружењем кроз осмишљене и организоване активности. Члановим клуба је обезбеђена дневна штампа, друштвене игре, гледање ТВ програма, пројекције филмова, видео материјала о лову и риболову, читање поезије, афоризама и анегдота као и топли и хладни напаци по регресираним ценама. У Клубу се сервира ручак и просечно месечно испоручи око 200 obroka. Једном месечно организована је посета здравственог особља из Геронтолошког центра у објект клуба, члановима клуба омогућена је услуга физикалне терапије, мерења крвног притиска, шећера у крви, ЕКГ и др.

Услуга помоћи и неге у кући као облик ванинституционалне социјалне заштите састоји се у задовољавању свакодневних животних потреба старих, хронично оболелих лица која нису у стању или су смањено способна да се сама старају о себи, а породична подршка је недовољна или није расположива у сваком времену.

Услуга се успоставља по упућу за пружање услуга социјалне заштите који доставља Центар за социјални рад са пратећом документацијом. По обиласку терена и разговора са потенцијалним корисником услуге саставља се Уговор о пружању услуга у три примерка, по један за пружаоца услуга, корисника услуге и надлежни ЦСР. На основу месечних извештаја шаљу се фактуре корисницима услуга на кућну адресу. Сваког месеца одељењу за друштвене делатности у општини уредно се достављају месечни извештаји.

Месец	Број извршилаца	Број корисника	Број и врста услуга		
			Помоћ у кући	Кућна нега	Укупно
Јануар	2	10	67	137	204
Фебруар	2	11	62	130	192
Март	2	11	62	146	208
Април	2	11	70	97	167
Мај	2	10	22	117	139
Јун	2	11	68	100	168

Јул	2	12	104	143	247
Август	2	10	54	133	187
септембар	2	11	84	143	227
Октобар	2	12	113	130	243
Новембар	2	14	119	152	271
Децембар	2	14	88	122	210
УКУПНО			913	1550	2463

Табела 7: Табеларни преглед извршених услуга помоћи и неге у кући у периоду од 01.01.2016 до 31.12.2016. године
Извор: Извештај о раду ГЦ Врбас за 2016. Годину

Унапређивање услова и развој нових услуга социјалне заштите примаран је циљ Геронтолошког центра Врбас, било да је то у питању повећање броја запослених у институционалној и ванинституционалној заштити, одржавање и доградња постојећих и изградња нових објеката намењених пружању нових услуга попут дневног боравка за одрасла и стара лица и пренамена постојећег објекта у Куцури за смештај и бригу о дементним корисницима.

Удружење пензионера општине Врбас је добровољно хуманитарно, невладино, ванстраначко удружење чији чланови остварују заједничке интересе и потребе у области пензијског и инвалидског осигурања, здравствене заштите и социјалног осигурања, унапређују друштвени положај и хумане услове живота и задовољавају друге заједничке потребе чланова. Удружење окупља 5.606 чланова.

Услуге које удружење пружа обухвата помоћ у набавци огрева и намирница на рате, подела пакета намирница материјално угроженим члановима. Током године пензионери се организовано упућују у процедуру остваривања права на бањско лечење, организују се разноврсни излети и дружења. Посебан вид социјалне подршке чине одржавања пријатељских односа са другим удружењима пензионера у земљи и иностранству. Чланови удружења представљали су општину Врбас на традиционалној републичкој спортско-рекреативној манифестацији Олимпијада старих у Врњачкој Бањи. Недавна набавка рачунара и опреме омогућује удружењу да пружа информатичке сервисне услуге члановима.

Хуманитарни аспект рада удружења карактеришу акције прикупљања помоћи у одевним предметима у сарадњи са Црвеним крстом Врбаса, помоћ у пакетима у сарадњи са ПИО фондом, помоћ у набавци огрева члановима са малим примањима, помоћ деци ометеној у развоју и др. Дугогодишњи проблем у функционисању удружења чини неадекватно мали простор од 30м² који удружење дели са Савезом инвалида рада на адреси улица Саве Ковачевића број 94 у Врбасу. Месна удружења пензионера функционишу независно на територији Месних заједница општине Врбас уз постојање успешне међусобне сарадње на заједничком циљу унапређења положаја пензионера.

1/2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Анализа стања у систему социјалне заштите старих у општини Врбас

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Значајна заступљеност старих у укупној популацији	Недостатак базе података и социјалне карте
Већина пензионера је учлањена у Удружењу пензионера	Недовољно синхронизован рад пружаоца на унапређењу и развоју нових услуга
Велик број пружаоца услуга (Црвени крст, Удружење пензионера, ЦСР, Геронтолошки центар, Caritas и др.)	Недовољна разноврсност и доступност услуга, посебно у насељеним местима општине Врбас
Развијена сарадња носећих институција (ЦСР Врбас, Дом Здравља, Црвени крст, Геронтолошки центар)	Недовољно развијена сарадња јавних пружаоца услуга соц. рада са НВО удружењима (пензионери, Црвени крст) као и сарадња између

	НВО (унутар удружења пензионера)
Постојање обученог стручног кадра у институцијама социјалне заштите	Непостојање координационог тела на нивоу општине за бригу о старима
Дуга традиција институција у бризи за старе (Дом за старе у Куцури од 1968. г. и Клуб за стара лица са службом помоћи у кући од 1984. године)	Недовољан број пружалаца ванинституционалних услуга социјалне заштите
Отвореност медија за теме о животу старих	Непостојање нових објеката за пружање ванинституционалних услуга, као и потребна улагања у одржавање и адаптацију постојећих

Број остарелих лица корисника услуга социјалне заштите у 2016. години и облици односно услуге социјалне заштите финансиране из буџета локалне заједнице.

Постојећа услуга (извор финансирања)	Пружалац услуге	Број корисника у 2017.	Кратки опис услуге	Територија обухвата
Клуб за стара и одрасла лица (општина Врбас)	Центар за социјални рад	130	Чланови кроз чланарину суфинансирају културно-забавне, рекреативне, радно-окупационе услуге, кућне посете и помоћ слабије покретним члановима. Чланови примају госте и одлазе на излете.	Врбас
Помоћ и нега у кући (општина Врбас)	Центар за социјални рад	14	Пружање услуга геронто-домаћица и медицинске неге	Врбас
Једнократна помоћ у натури (општина Врбас)	Центар за социјални рад	13		Цела општина Врбас
Једнократна новчана помоћ (општина Врбас)	Центар за социјални рад	194		Цела општина Врбас
Народна кухиња	Центар за социјални рад	170		
Програм "Брига за старе"	Црвени крст	50	Посете волонтера и медицинске сестре у домовима	Цела општина Врбас

Преглед потребних услуга за старе финансираних из буџета општине

Врста потребне услуге	Категорија корисника	Индикатор потребе	Територија обухвата
Дневни центар за збрињавање старих и одраслих теже хронично оболелих и инвалидних лица	Остареле и одрасле особе са инвалидитетом	1. Висок индекс старења, 2. Процент прималаца минималних пензија, 3. Значајна група корисника постојећих услуга соц. заштите 4. Годишњи број смештаја у установе соц. заштите 5. Број прималаца туђе неге и помоћи	Врбас

<p>Кућна нега и помоћ и сервис на точковима (достава хране, и других услуга у дому корисника) у свим МЗ општине Врбас)</p>	<p>Остареле и одрасле особе са инвалидитетом</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Висок индекс старења, 2. Процент прималаца минималних пензија, 3. Значајна група корисника постојећих услуга соц. заштите 4. Годишњи број смештаја у установе соц. заштите 5. Број прималаца туђе неге и помоћи 6. Недовољна доступност локалних услуга становницима насељених места 7. Сазнања пружалаца услуга и Удружења грађана које су у контакту са популацијом потенцијалних корисника 	<p>Цела општина Врбас</p>
<p>Прихватилиште или прихватна станица</p>	<p>Скитнице, пролазници, материјално угрожени становници општине</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значајна група корисника постојећих услуга соц. заштите, 2. Годишњи број смештаја у установе соц. заштите 3. Сазнања пружалаца услуга и Удружења грађана које су у контакту са популацијом потенцијалних корисника 	<p>Цела општина Врбас</p>

1/3. ЗАКЉУЧАК О ЦИЉНОЈ ГРУПИ

- Вредност индекса старења је висок и бележи се тренд пораста. Овај показатељ наглашава постојање доминантног процеса старења становништва и стање у општини Врбас доводи у равн са европским трендовима старења популације
- Сложена социјална и материјална ситуација остареле популације посебно у контексту повећања трошкова живота и великом броју самачких и домаћинстава са само два члана. Старији од 65 година чине више од 10% укупног броја социјално угроженог становништва општине, при чему су жене угрожене у значајно већем броју.
- Постојеће организације и удружења пензионера показују висок ниво самоорганизованости на пољу оставаривања материјалних и културно - рекреативних активности, али имају и недостатак простора да адекватно обављају свакодневне послове и развијају услужну делатност
- Постоји велики број пружаоца услуга социјалне заштите са развијеном палетом услуга и адекватно обученим кадровима, али до сада није постојало координационо тело на нивоу општине за бригу о старима, стога се развијене локалне услуге социјалне заштите пружају недовољно координисано и нису довољно доступне свим становницима општине
- Чињеница је да расте број теже хронично оболеле и инвалидне остареле популације и да се њихове и потребе особа са инвалидитетом у многим аспектима преклапају, па се препоручује јединствен приступ у планирању и пружању услуга на локалном нивоу овим двама групама уз обраћање пажње на специфичности потреба појединаца

1/4. ПРЕПОРУКЕ - СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ:

1. Увођење нових услуга социјалне заштите за старе и пензионере и због принципа ефикасности понудити услуге и особама са инвалидитетом и специфичним менталним обољењима.
2. Побољшати квалитет и доступност постојећих услуга за старе и за особе са инвалидитетом
3. Јачати сарадњу између локалних актера и пружалаца услуга социјалне заштите ради координисаних и увремењених активности

4. Јачање сарадње са другим локалним заједницама и размену искустава у пружању услуга социјалне заштите
5. Развијати равноправан положај сеоског и градског становништва у доступности услуга.
6. Целовито јачати осетљивост локалне заједнице и солидарност према потребама старих особа
7. Јачати капацитете (финансијске, људске, материјалне) удружења старих и пензионера
8. Развити ефикаснији систем информисања старих и пензионера о правима која имају

1/5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

- 1) Унапредити положај остарелих лица у општини Врбас кроз:
 - а) побољшање квалитета и обима постојећих услуга у социјалној заштити старих,
 - б) континуирано информисање о доступним услугама и правима,
 - ц) кроз успостављање нових целовитијих услуга заснованих на активној партиципацији старих особа и једнакој доступности свим корисницима (Дневни центар, сервис на точковима, кућна нега)
- 2) Јачати осетљивост и солидарност локалне заједнице (институција, локалне власти и грађана) према целовитим потребама старих особа кроз активности усмерене на едукацију о значају старе популације и јачање волонтеризма
- 3) Унапређење људских, материјалних, финансијских и других капацитета пружаоца локалних услуга социјалне заштите кроз:
 - а) формирање и развијање сарадње и комуникације унутар општине и регије
 - б) снимање потреба старих, континуиране едукације и информисање
 - ц) планско, рационално и економично обезбеђивање потребних средстава и услова за рад

1/6. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ:

1. Израда нових или допуна постојећа потребних нормативних аката о постојећим и новим локалним услугама социјалне заштите.
 - 1.1. Проширење обима корисника постојеће услуге **кућне неге и помоћи при Клубу за стара и одрасла лица** за минимално 10% годишње са пратећом неопходном подршком за проширење услуга (са посебним нагласком на укључивање особа са инвалидитетом).
 - 1.2. Проширење обима корисника услуга Клуба за стара и одрасла лица за минимално 10% годишње са пратећом неопходном подршком за проширење услуга и развојем нових (храна и мајстора на точковима, креативне и спортске активности).
 - 1.3. Проширење обима корисника програма Црвеног Крста за развој добросуседске помоћи „Брига о старима“ за 10% годишње са пратећом подршком за проширење услуга
 - 1.4. Развити целовит концепт успостављања **Дневног центра за стара лица и одрасле особе са инвалидитетом** (Планирање и пројектовање услуга уз одређивање критеријума финансирања услуга, обезбеђивање адекватног простора планирање и обезбеђивање потребних материјалних и др. средстава за функционисање, израда и спецификација потреба за ангажовање стручних радника и њихова едукација)
 - 1.5. Адаптација, опремање и стављање у функцију **Дневног центра за старе и особе са инвалидитетом** са сетом услуга: исхрана, основна здравствена нега и одржавање хигијене, услуге физикалне терапије, дневни боравак за одмор и радно-окупациону терапију, уз организован превоз корисника из насељених места општине Врбас
 - 1.6. При Центру за социјални рад општине Врбас развијати и промовисати услуге **хранитељског смештаја за одрасла и стара лица**
 - 1.7. Након измене уредбе о мрежи установа социјалне заштите Републике Србије извршити **пренамену домског смештаја** у одељењу Геронтолошког центра Врбас у Куцури у објекат затвореног типа за смештај психички измењених и дементних лица за које је неопходан надзор 24 часа
 - 1.8. Обезбедити **уградњу лифта** у зграду Геронтолошког центра Врбас у Врбасу
 - 1.9. Повећати капацитет смештаја непокретних корисника до 20% у објекту Геронтолошког центра Врбас у Врбасу након уградње потребног лифта

- 1.10. Адаптација, опремање и стављање у функцију **Прихватне станице** за 10 корисника са пратећом подршком за проширење услуга
- 2.1. Развити и спроводити **план за информисање** грађана о правима и услугама социјалне заштите са елементима **промотивно-едукативне кампање** (медији – емисије, чланци, израда сајта, брошуре, предавања)
- 2.2. Континуирано информисање остарелих лица о услугама социјалне заштите и другим правима кроз **презентацију услуга путем медија и једном годишње у оквиру месних заједница.**
- 2.3. **Промоција интегрисаности старих особа** у свакодневни живот грађана кроз осмишљавање и организацију годишњих културних и спортских активности.
- 3.1. Успоставити **контакте са представницима сличних одбора у другим општинама** ради размене искуства и планирања заједничких едукација, пројеката развоја услуга, медијских наступа и друге сарадње.

ЦИЉНА ГРУПА 2/ РОМИ

2/1. АНАЛИЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

На подручју општине Врбас живи 118 породица, односно 468 припадника ромске националне мањине. Настањени су у свим месним заједницама у општини. Тачност ових података повезани су са „мимикријом“ Рома, што значи да се изузетно велики број Рома не изјашњава као припадник националне мањине, већ обично већинског народа у месту где живи. Тај број је већи у односу на приказане податке. Огромна већина живи у нехигијенским насељима, а то је највише изражено у Змајеву и Куцури. Поједине породице у овим насељима живе у трошним кућама, без елементарних услова за живот, без санитарних чворова, воде и струје. Такви услови неретко доводе до пожара и трагедија са смртним исходом.

Огромна већина ромских породица живи од социјалне помоћи. Неопходно је предузети мере како би им се пружили елементарни услови за живот и сачувало достојанство. По речима анкетираних Рома, дискриминације има највише у појединим основним школама а на дискриминацију су се жалили и полазници Функционалног основног образовања одраслих. Алармантан је податак да преко 95% Рома у Врбасу нема никакав посао.

Све ово говори да су Роми најугроженија етничка заједница у Врбасу и највише дискриминисана мањина и то у свим областима друштвеног живота. Хронично сиромаштво, посебан културни и друштвени модел, висока стопа незапослености, стереотипи и дискриминација, ниска стопа образовања и алармантно стање у здравственој заштити Рома су проблеми који су учинили да ромска заједница буде „видљив проблем“ и да је потребно да се на општинском нивоу унапреди друштвени положај Рома.

Актуелни пројекат Црвеног крста Врбас у социјалној делатности је и «ЗАЈЕДНИЧКИ ПРОГРАМ ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМСКЕ И ДРУГЕ МАРГИНАЛИЗОВАНЕ ДЕЦЕ У ОБРАЗОВАЊЕ», који се реализује од новембра 2005.године са финансијском подршком Швајцарске агенције за развој и сарадњу, а ми смо једна од педесет организација Црвеног крста у Србији која реализује овај пројекат Црвеног крста Србије. У пројекту су ангажована три сарадника (постоје обавезујуће компетенције сарадника) – дипломирани психолог Дејан Бодоњи, струковни васпитачи – Марија Даковић и Милица Шајин, а координатор је из стручне службе – дипломирани андрагог. У пројекту су задати сасвим прецизно следећи елементи (са обавезујућом динамиком рада) – **предшколски програм и припрема за школу, помоћ у учењу, социоинклузивне активности и рад са родитељима.** Мотивациона средства за учешће у пројекту – нова обућа, школски прибор, одмор и опоравак на мору, излет – могу користити само деца која су и редовни учесници, а редовно учешће подразумева и активно учешће. Овај пројекат Црвеног крста Србије укључује и представника Министарства просвете Владе Републике Србије, који прати образовне и васпитне еекте сваке од пројектних активности. Континуирано подржавати овакве и сличне пројекте.

Преглед потребних и постојећих услуга

ПОСТОЈЕЋЕ УСЛУГЕ	ПОТРЕБНЕ УСЛУГЕ
Једнократна помоћ (општина) Новчана социјална помоћ Бесплатна ужина Бесплатан превоз Обезбеђивање гардеробе и обуће Бесплатно образовање – „Друга шанса“ Превентива и едукација о здравственој заштити	Мобилни тим за инклузију Рома Канцеларија за Роме и координатор Стимулација похађања основне школе – пакети за породицу (стипендије, обезбеђивање топлог obroка, и сл.) Израда личних докумената Обуке за неке од послова који не захтевају високо квалификационо знање Обезбедити бесплатне тренинге ђацима за поједине спортске активности

2/2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Роми у општини Врбас

На подручју општине Врбас живи 118 породица, односно 468 припадника ромске националне мањине и то у 9 мањих насеља. Детаљан приказ старосне структуре становништва, стамбеног смештаја, личне документације и школске спреме приказан је у табели која је рађена на основу социјалне карте.

ОПШТИ ПОДАЦИ	Куцура	Савино Село	Равно Село	Змајево	Бачко Добро Поље	Врбас	Општина
Укупно чланова	194	0	97	64	0	113	468
Мушки	81	0	7	25	0	53	166
Женски	113	0	13	39	0	60	225
Број породица	57	4	20	17	0	20	118
Укупно деце	95	0	0	37	0	66	198
Мушка деца до 8 година	16	0	0	4	0	10	30
Женска деца до 8 година	27	0	0	14	0	19	60
Мушка деца од 8 – 17 година	16	0	0	7	0	15	38
Женска деца од 8 – 17 година	11	0	0	11	0	10	32
Мушка деца са више од 18 година	10	0	0	1	0	6	17
Женска деца са више од 18 година	15	0	0	0	0	6	21
Стан је врло добар	1	0	0	1	0	1	3
Стан је средњи	13	0	15	0	0	6	34
Стан је лош	24	0	5	15	0	12	56
Стан је мој	19	0	18	11	0	8	56

Општински стан	3	0	0	0	0	5	8
Подстанар сам	15	0	2	5	0	6	28
Стан је од тврдог материјала	6	0	18	4	0	10	38
Стан је од набоја	32	0	2	12	0	7	53
Стан је од картона, лим и остало	0	0	0	0	0	7	7
Стан је легализован	19	0	15	5	0	19	58
Стан није легализован	19	0	5	11	0	0	35
Имају личну документацију	141	0	12	36	0	58	247
Немају личну документацију	51	0	8	27	0	54	140
Завршили основну школу	113	0	14	20	0	56	203
Нису завршили ОШ	46	0	6	9	0	7	68
Средња школа	68	0	0	0	0	4	72
Висока школа	5	0	20	0	0	0	25
Факултет	5	0	0	0	0	0	5

Деца из ромских породица нередовно похађају школу и углавном се након процене општинске комисије за категоризацију упућују на школовање у специјална одељења.

У односу на закључке наведене у претходној Стратегији развоја социјалне заштите, а према укрштеним подацима са службених евиденција Центра за социјални рад и Полицијске Станице у Врбасу, констатујемо да је битно смањен број пријава за малолетне учиниоце кривичних или прекршајних дела ромске националности. И даље су распрострањени неповољни социоекономски услови становања, недовољно развијене родитељске компетенције, устројене извесне обичајне навике, као и стихијски стил живота у којима одрастају деца, што за последицу има да се и даље повремено затиче понеко дете ромске националности у прошњи.

Радно способни припадници ромске националне мањине, најнижег су образовног статуса са незавршеном основном школом те нису у могућности да нађу стално запослење и углавном обављају послове привременог карактера.

<p>Снаге</p> <ul style="list-style-type: none"> - израђена социјална карта Рома - резултати пројеката НВО и ХО у општини Врбас - социјалне карте ромских породица у ЦСР - позитиван и отворен однос локалне самоуправе и институција - добра сарадња са НВО и ХО које су се бавиле решавањем социјално-економских и других проблема Рома - добра сарадња са Центром за социјални рад, који се бави социјалном заштитом у локалној заједници (материјално обезбеђење породице и други облици социјалне заштите) - две школе прошле пројектну обуку о Спречавању осипања ученика из образовног система Републике Србије (ширење стеченог искуства) - добра сарадња са предшколским установама, основним и средњим школама - постојање ментора у ССШ „4. јули“ за поједине ромске стипендисте 	<p>Слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> - мимикрија Рома - неконзистентне акције за ромску популацију - неорганизованост Рома - нешколованост - неписменост - сиромаштво - незапосленост - лоши стамбени услови - неодговарајуће хигијенске навике - зависност од социјалних давања - преовлађујуће запошљавање у „сивој економији“
--	--

Могућности	Препреке
<ul style="list-style-type: none">- спремност локалне самоуправе да помогне различите програме за Роме и на социјално-економском и културном програму (искуства других националних мањина)- конкурсисање за средства из „Фонда за Декаду Рома“- велики број иностраних донатора који финансирају Ромске пројекте- већа окренутост друштвене заједнице према проблемима Рома- подршка надлежних министарстава- доступни фондови који се баве проблемима Рома- информисање о активностима за Роме у локалним новинама и ТВ-у- подстицање бављењем спортом (обезбедити бесплатне тренинге)- запошљавање путем субвенционисања	<ul style="list-style-type: none">- неорганизованост ромске популације (удружење)- предрасуде локалне средине- недовољан/спор прилив средстава из доступних фондова- ограничена финансијска средства за реализацију програма за унапређење положаја Рома

2/3. ЗАКЉУЧАК О ЦИЉНОЈ ГРУПИ

Актуелно стање Рома у општина Врбас је неповољно и оптерећено следећим проблемима:

- Карактеристике ромске популације у Врбасу – сиромаштво, низак ниво образованости, лоши материјални и стамбени услови.
- На територији општине Врбас постоји удружење које би на квалитетан начин учествовало у решавању проблема Рома али не постоји активно удружење Рома које се бави проблемима са којима се сусреће Ромска заједница у општини.

2/4. ПРЕПОРУКЕ – СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

- Израда и развој новог модела организације заједнице, који би представљао начин за свеобухватно сагледавање и задовољавање потреба Рома, уз помоћ ресурса и капацитета локалне заједнице и самих Рома
- Прелазак са традиционалистичког и патерналистичког на акционо – партнерски модел социјалне заштите
- Едуковање ромских лидера, који ће преузети одговорност за задовољавање потреба националне мањине којој припадају и доследно заступање њихових интереса
- Укључивање и синхронизован рад свих заинтересованих актера на локалном нивоу на унапређењу квалитета живота ромске популације.
- Обезбедити већу и бржу интеграцију ромске популације (пре свега деце) у ширу заједницу
- Конкурсисање за средства из фонда за Декаду Рома
- Унапредити правну и здравствену заштиту Рома
- Пружити помоћ Ромима при запошљавању, покренути пројекте за запошљавање припадника ромске популације, доквалификације, преквалификације
- Формирање Мобилног тима за инклузију Рома као радно тело локалне самоуправе формиран у циљу јачања сарадње између одговарајућих локалних институција, веће и брже доступности услуга корисницима

2/5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Унапређење положаја Рома у општини Врбас кроз успостављање Канцеларије за ромска питања

Подстицање самоорганизованости ромске популације у општини Врбас, хоризонтално и вертикално повезивање са сродним организацијама

Обезбеђење додатних стимулативних мера за Роме општине Врбас за наставак школовања
Побољшање услова живота у Ромским насељима
Јачање капацитета удружења Рома на подручју општине Врбас
Интеграција деце ромске националности у постојеће дневне боравке за децу предшколског и школског узраста (изналажење могућности за бесплатан боравак

2/6. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ

- Формирати Мобилни тим за инклузију Рома у општини Врбас
- Подржати формирање Удружења ромске популације у општини Врбас и извршити едукацију лидера Удружења
- Обезбедити простор и едукованог сарадника за отварање Канцеларије за ромска питања у партнерству са суседним општинама
- Обезбедити едукацију за 1 ромског асистента у општини Врбас
- Интегрисати децу ромске националности предшколског и школског узраста у постојеће продужене боравке.
- Отворити и ставити у функцију Канцеларију за ромска питања у партнерству са суседним општинама
- Континуирано промовисати људска права Рома и постићи сензибилизацију заједнице
- Континуирана комуникација и сарадња са сродним организацијама на регионалном нивоу
- Обезбедити средства за стимулацију деце за редовно похађање школе – трајан задатак

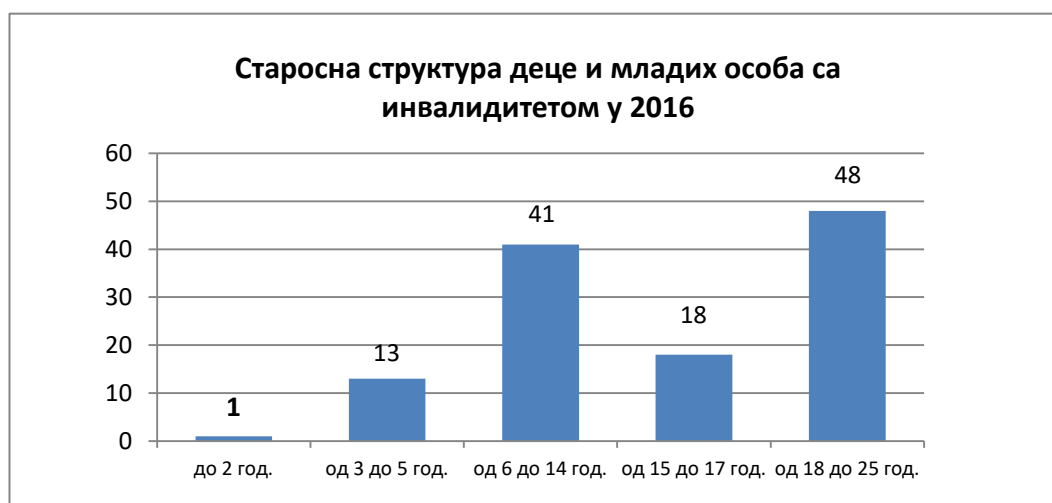
ЦИЉНА ГРУПА 3/ ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

3/1. АНАЛИЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

„Питање третмана особа са инвалидитетом не поставља се као сегмент социјалне политике, већ као питање поштовања људских права“.

Деца са инвалидитетом

Према подацима *Центра за социјални рад* за 2016. годину у општини Врбас има 484 особе са инвалидитетом, од тога су деца и омладина 121, а одрасла лица 363.

Графикон 1: Старосна структура деце и младих са инвалидитетом корисника услуга Центра за социјални рад општине Врбас, 2016. године

Извор: Годишњи извештај о раду ЦСР Врбас, 2017. Године

Годишњи извештај ЦСР Врбас показује да је структура деце и младих са инвалидитетом који су у систему социјалне заштите према врсти хендикепа следећа:

Врста инвалидитета	Деца	Млади	Укупно
Телесни инвалидитет	18	12	30
Интелектуални инвалидитет	20	26	46
Сензорни инвалидитет	5	2	7
Первазивни развојни поремећаји	2	1	3
Вишеструки инвалидитет	23	6	29
Ментална обољења	5	1	6
Укупно:	73	48	121

Табела 1: Број деце и младих са инвалидитетом према врсти инвалидитета, 2016. године
Извор: Годишњи извештај о раду ЦСР Врбас, 2016. године

Евидентно је да су деца и омладина са интелектуалним, телесним и вишеструким врстама хендикепа најчесталији корисници услуга социјалне заштите које пружа Центар за социјални рад.

Уочљиво је да је сложена односно вишеструка проблематика инвалидитета у дечијем узрасту разлог обраћања за помоћ и подршку.

Број деце ометене у психофизичком развоју која су користила мере и облике заштите који се финансирају из буџета општине:

Мера / облик	2016. година
ЦСР деца са сметњама у развоју	73
- корисници туђе неге и помоћи и увећане	56
Једнократна новчана помоћ	
Једнократна помоћ у природи	
Покривање трошкова превоза:	
- Градски и приградски превоз	26
- Са пратиоцем	18
- инклузивно образовање ИОП 1 и ИОП 2 – основне школе	113
- инклузивно образовање – средње школе опсервација, I, II и III разред	27
Смештај у прихватилиште	-
Бесплатан смештај у Предшколску установу	2
Бесплатна ужина у основној школи	113
Део активности Друштва за помоћ МНРО	70
Библиотека играчака	43

У сарадњи Центра за социјални рад општине Врбас, УГ „Мултиарт“ и Интерресорне комисије, у периоду од: 01.07. до 01.10.2014. г. спроведено је истраживање у општини Врбас под називом: „Анализа функционалне ефикасности и потреба потенцијалних корисника локалне услуге - дневни боравак за децу и младе у Општини Врбас“.

Према резултатима спроведеног истраживања констатовано је да у Општини Врбас има пријављено место пребивалишта 218. деце и младих са сметњама у развоју. Према заступљеним поремећајима у развоју утврђено је да у Врбасу борави:

- 8 деце са Дауновим синдромом,
- 11 има дијагностиковане поремећаје из спектра аутизма,
- 14 церебралну парализу,

1 мишићну дистрофију,
6 ретке первазивне поремећаје,
167 доминатно интелектуални инвалидитет.

Према степенима сметњи у развоју:

105 корисника је Лако МНР;
37 умерено МНР;
21 вишеструко ометених;
18 теже МНР;
7 тешко МНР;
11 са сензорним оштећењима;
15 телесно инвалидних корисника и четворо са дијагностикованим малигним обољењима.

У току је адаптација и реконструкција објекта намењена **дневном боравку деце и младих са инвалидитетом** од стране локалне самоуправе, уз значајну помоћ привредних субјеката, удружења као и друштвено одговорних грађана. Управљање дневним боравком поверено је Центру за социјални рад од стране локалне самоуправе. Планирани капацитет корисника услуге Дневног боравка је 15 - 25 лица, што ће извесно допринети побољшању квалитета њиховог живота као и њихових породица.

Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним особама „Кућица“ општине Врбас је од оснивања до данас окренуто потребама својих чланова, особама са инвалидитетом и њиховим породицама са циљем да се кроз сарадњу родитеља и стручних лица поспешу развој детета које има сметње психичког или физичког развоја и мотивишу родитељи да активно учествују у оспособљавању сопственог детета за стицање самосталности, јачање позитивне слике о себи и интеграције у локалну заједницу.

Чланове удружења чине 43 детета, младих и одраслих чланова различитих категорија развојних проблема:

БРОЈ КОРИСНИКА	ПОЛ		УЗРАСТ			КАТЕГОРИЈА				
	М	Ж	0-18	18-26	26+	ЛМНР	УМНР	ТМНР	Комб.	Даун
Укупно	43	28	15	7	21	20	10	6	2	5

Поред тога чланове чини 14 родитеља, старатеља и чланова породице. Подршку у стручном раду даје и 7 стручних сарадника и 6 радионичара. Два стручна радника имају лиценцу за пружање услуга социјалне заштите (педагог и дефектолог).

Свакодневно се реализују следеће радионице: ткачко-кројачка, драмска, рад са дефектологом, психолошка радионица, креативни кутак и прославе рођендана, празника, значајних датума. Удружење организује радионицу „Сувенири Врбаса“ где се праве магнети разних мотива, свећњаци, рамови са сликом града Врбаса. Од 2015.године Удружење је оснивач Смотре рецитатора Удружења за помоћ МНРО АП Војводине која се одржава у Врбасу почетком јуна. Такође, од 2015.године почела је активност запошљавања чланова преко Националне службе за запошљавање кроз пројекат „Моје прво запошлење“. Чланови удружења учествују у свим активностима у општини Врбас (ликовни конкурси Библиотеке „Данило Киш“, Дечија недеља, ...), са удружењем „Мултиарт“ (Камп подржи породицу -Гучево 2015. и 2016.), са Савезом удружења АП Војводине (Камп осамостаљивања - Кобаоник 2015.) , Еко камп у Србобрану, Мини олимпијади - спортским сусретима у Зрењанину, итд.

Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним особама „Кућица“ општине Врбас налази се у улици Палих Бораца 13 бб, у простору од 64м² (3 просторије, кухиња, неодговарајући тоалет, лоша изолација) и по важећем Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, простор је неодговарајући да би Удружење конкурисало за лиценцу.

Постоје технички предуслови за реконструкцију објекта, привођењу намени а ради лиценцирања услуге дневног боравка.

Одрасле особе са инвалидитетом

Годишњи извештај ЦСР Врбас показује да је структура одраслих и старијих особа са инвалидитетом који су у систему социјалне заштите према врсти хендикепа следећа:

Врста инвалидитета	Одрасли	Стари	Укупно
Телесни инвалидитет	117	67	184
Интелектуални инвалидитет	56	7	63
Сензорни инвалидитет	12	12	24
Первазивни развојни поремећаји	0	0	0
Вишеструки инвалидитет	4	0	4
Ментална обољења	64	24	88
Укупно:	253	110	363

Табела 2: Број одраслих и старих особа са инвалидитетом према врсти инвалидитета, 2016. године

Извор: Годишњи извештај о раду ЦСР Врбас, 2016. године

Потребе одраслих особа са инвалидитетом су разноврсне:

1. Приступачност ресурсима локалне заједнице,
2. Подизање нивоа свести о особама са инвалидитетом,
3. Потребна ефикасна здравствена заштита и рехабилитација,
4. Постојање услужних служби прилагођених особама са инвалидитетом,
5. Образовање инвалидних особа,
6. Запослење,
7. Културне и спортске активности,
8. Информисање особа са инвалидитетом

Као и раније, сарадња **Центра за социјални рад** и особа са инвалидитетом је на задовољавајућем нивоу. Сви они који су се обратили Центру и потражили помоћ добили су је у складу са законом и могућностима. Ту се пре свега мисли на право на додатак за туђу негу и помоћ и право на увећани додатак за туђу негу и помоћ. Примљени захтеви се шаљу Првостепеном органу вештачења Фонда ПИО Нови Сад - испостави у Врбасу, ради доношења Оцене, налаза и мишљења о потреби за ТНП и УВД.

Центар у циљу побољшања квалитета живота ових особа, пружа пуну подршку и стручну помоћ удружењима на локалном нивоу. Одраслим корисницима са менталним инвалидитетом као и интелектуалним потешкоћама, пружане су услуге заступања пред судом, старатељске заштите, услуге помоћи у кући.

Највећи проблем код дела ове групације корисника, психијатријских пацијената је стигматизованост, непостојање услуга у локалној заједници као што је дневна болница, што онемогућава стицање увида у сопствено стање здравља и благовремено лечење. И даље постоје тешкоће по питању смештаја ових лица у установе социјалне заштите када је то индиковано јер процес трансформације установа намењених за њихов смештај није завршен а на снази је забрана пријема нових корисника.

Насељено место општине Врбас	Корисници додатка за туђу негу и помоћ преко ЦСР Врбас у 2016.г.	Корисници увећаног дodatка за туђу негу и помоћ преко ЦСР Врбас у 2016.г.
Бачко Добро Поље	5	22
Савино Село	6	7
Равно Село	6	7
Змајево	6	11
Куцура	17	17
Врбас	26	62

Табела 3: Број пунолетних особа са инвалидитетом корисника права на додатак за туђу негу и помоћ према евиденцији Центра за социјални рад општине Врбас

Одрасли корисници **Геронтолошког центра Врбас** чине око 16% од укупног броја корисника и готово сви су особе са инвалидитетом или менталним тешкоћама, као усталом и популација старијих од 65 година код које предњаче различити облици менталних поремећаја у највећој мери карактеристични за узраст.

Врста инвалидитета, менталних и интелектуалних тешкоћа	Старост			Укупно
	до 64 г	65-79 г	80 г и више	
Телесни	1	3	6	10
Сензорни	0	2	8	10
Интелектуалне тешкоће	5	6	0	11
Менталне тешкоће	16	34	25	75
Вишеструки (присуство 2 или више сметњи, тешкоћа, инвалидитета код једне особе)	1	0	1	2
УКУПНО	23	45	40	108

Табела 4: Корисници према врстама инвалидитета, менталних и интелектуалних тешкоћа, према старости на дан 31.12.2016. године

Извор: Извештај о раду ГЦ Врбас за 2016. годину

Вишегодишње искуство у раду са овом популацијом корисника, као и редовна едукација особља о новим сазнањима и методама рада са корисницима са специфичним потребама определили су ову установу социјалне заштите као едукатора особља које пружа услуге кућне неге и помоћи у локалној заједници.

Такође, почев од претходне стратегије развоја социјалне заштите припремљен је пројекат **Дневног центра за одрасла и стара лица** која подразумева пружање услуга здравствене заштите, неге, одржавања хигијене, исхране, саветодавног индивидуалног и групног рада и радно-окупационе активности у складу са специфичностима и потребама корисника.

Услуга помоћи и неге у кући као облик ванинституционалне социјалне заштите састоји се у задовољавању свакодневних животних потреба старих и одраслих, хронично оболелих лица која нису у стању или су смањено способна да се сама старају о себи, а породична подршка је недовољна или није расположива у сваком времену.

Услуга се успоставља по упуту за пружање услуга социјалне заштите који доставља Центар за социјални рад са пратећом документацијом. По обиласку терена и разговора са потенцијалним корисником услуга саставља се Уговор о пружању услуга у три примерка, по један за пружаоца услуга, корисника услуга и надлежни ЦСР. На основу месечних извештаја шаљу се фактуре корисницима услуга на кућну адресу. Сваког месеца одељењу за друштвене делатности у општини уредно се достављају месечни извештаји.

У општини Врбас удружење „Мултиарт“ је идентификовало потенцијалне кориснике програма становања уз подршку, и постоји заинтересованост породица у случајевима измештања из установе, али у случајевима преласка из матичне породице у програм становања уз подршку.

Удружење Мултиарт је заинтересовано да у сарадњи са установама из општине Врбас реализује програме становања уз подршку, као вид социјалне заштите који обезбеђује живот особама са интелектуалним и другим развојним сметњама у отвореној заједници. Оно се базира на неким од основних људских права као што су право на живот у заједници и право на избор.

Република Србија је прве законске акте у вези са становањем уз подршку добила 2011. године, и до данас је у више градова и општина ова услуга веома успешно реализована, те постоје веома значајна искуства која ће бити од велике користи и нашој локалној заједници.

Становање уз подршку се може реализовати у редовним стамбеним условима у заједници, у становима и кућама које су изнајмљене или су добијене на коришћење/трајно власништво. У једној стамбеној јединици живи 3-6 корисника. Групе корисника формирају се на основу њихових жеља и потребне количине подршке.

Пратећа услуга је услуга предаха, тачније боравак корисника у опредељеним - наменским стамбеним јединицама 20-45 дана на годишњем нивоу, у циљу одмора и појачања капацитета биолошке породице. Предах би у условима наше општине био сјајан пилот пројекат и увод у трајно обезбеђивање услуге становања уз подршку.

Услуге становања уз подршку и предах се веома тешко може реализовати без подршке удружења особа са инвалидитетом с обзиром да су трошкови ових услуга веома велики у самосталној организацији установа. Ово потврђује и пракса из целе Србије и околних земаља.

Удружење Мултиарт се због великог интересовања родитеља деце са инвалидитетом и сметњама у развоју одлучило да крајем 2015. године покрене школу спорта за децу узраста до 12 година. Школа спорта „Можемо“ одржава се у континуитету уз проширени рад са децом на затвореном базену ЦФК у Врбасу.

Удружење нуди подршку професорке физичког васпитања, дипл. физиотерапеута, психолога, васпитача предшколске установе и другима и сарађује са сличним удружењима на нивоу општине, покрајине и републике.

Запошљавање особа са инвалидитетом

Национална служба за запошљавање – Филијала за запошљавање Нови Сад - Служба Врбас, води евиденцију о лицима са инвалидитетом.

Од укупног броја од 5388 незапослених на територији општине Врбас на дан 30.06.2017. незапослених особа са инвалидитетом има 145 односно 2,69% од укупног броја незапослених. Незапослени мушкарци заступљени су више од 3 пута у односу на жене, док незапосленост расте са годинама живота.

Упркос охрабрујућим подацима који говоре да значајан део особа са инвалидитетом успева да пронађе посао у року од 3 године и мање, забрињава податак да је већина особа са инвалидитетом незапослено дуги низ година. У периоду од 01. јануара до 30. јуна 2017. године укупно 24 особе са инвалидитетом је добило посао од тога 7 жена.

3/2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

У општини Врбас према подацима ЦСР у 2016. години забележено је 484 особа са инвалидитетом од тога су деца и омладина 121, а одрасла и стара лица 363. Подаци о тачном броју за сада не постоје с обзиром да не постоји заједничка база података. Наиме, удружења грађана која брину о члановима који припадају овој популацији имају своје евиденције чланства или су спровела истраживања која су ограничена популацијом и циљем истраживања.

Особе са инвалидитетом имају на располагању различите институционализоване и ванинституционализоване пружаоце услуга на локалном нивоу. Поред Центра за социјални рад и

Геронтолошки центар се бави социјалном заштитом ОСИ у општини Врбас пружањем различитих услуга унутар и изван установе.

Велико искуство у раду имају удружења грађана која окупљају кориснике у складу са потребама које могу да задовоље. Поједина удружења имају вишегодишње искуство, попут Друштва за МНРО „Кућица“ и ОО Црвеног крста Врбас. У односу на претходни период израде стратешког документа настале су нове НВО везане за територију општине Врбас и као такве боље могу да препознају и одговоре потребама чланова и учествују у трансформисању ставова шире заједнице у правцу веће толеранције и осетљивости на подједнаке потребе особа са инвалидитетом да равноправно учествују у друштвеном животу.

Постојеће услуге	Потребне услуге
Помоћ у кући (одржавање чистоће стана корисника, постељине и рубља, набавка, припремање и сервирање хране)	Организовање службе персоналних асистената
Кућна нега (храњење и одржавање личне хигијене корисника као и давање лекова, превенција и третман мањих декубитуса, масажа и сл.)	Лични пратилац
Превоз деце са сметњама у развоју ради школовања и спровођења недостајућих третмана	Дневни боравак за децу и младе са инвалидитетом
Опремање корисника без средстава за први смештај у установу социјалне заштите	Дневни боравак за одрасле особе са инвалидитетом
Контрола крвног притиска и шећера у крви	Становање уз подршку за особе са инвалидитетом са услугом предах
Једнократне новчане помоћи	Патронажна служба за особе са инвалидитетом
Привремени смештај у прихватну станицу	Оснивање клубова и по сеоским заједницама
Психо – социјална подршка кориснику и његовој породици	Изградити рампе ради лакшег приступа ОСИ разним институцијама
Едукативне услуге	Поливалентна патронажна служба и Служба кућног лечења и неге
Клуб за одрасла и стара лица	Саветодавне услуге – обука породица и правни савети
	Породични сарадник
	Понуђене услуге прилагодити специфичним потребама корисника

3/3. ЗАКЉУЧАК О ЦИЉНОЈ ГРУПИ:

1. Не постоји потпуно поуздан податак о тачном броју особа са инвалидитетом у општини Врбас, недостатак целокупне базе података о ОСИ, постојеће услуге су неравномерно доступне /по категоријама и насељеним местима/, недовољно развијени ванинституционални облици заштите
2. Општина има установљене облике заштите особа са инвалидитетом, али они не задовољавају целовите потребе /образовне, културне, рекреативне – неквалитетно провођење слободног времена/
3. Запошљавање ОСИ је на релативно ниском нивоу
4. Постоји спремност институција здравства да реорганизује постојеће службе и успостави нове услуге
5. Чињеница је да расте број теже хронично оболеле и инвалидне остареле популације и да се њихове и потребе особа са инвалидитетом у многим аспектима преклапају, па се препоручује јединствен приступ у планирању и пружању услуга на локалном нивоу овим двама групама уз обраћање пажње на специфичности потреба појединаца
6. Постојећу праксу саморганизовања и партиципацију особа са инвалидитетом у удружења је потребно подстаћи на свим нивоима друштвеног живота општине

3/4. ПРЕПОРУКЕ – СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

- Увођење и развијање нових услуга здравствене и социјалне заштите ради превенирања, али и унапређивања ванинституционалног збрињавања ОСИ, побољшати квалитет и доступност постојећих услуга за особе са инвалидитетом
- Умрежавање и ефикаснија сарадња свих актера у систему социјалне заштите који се баве са ОСИ
- Развијање базе података и евидентирање ОСИ- континуирано
- Учинити да ОСИ буду приступачни садржаји које постоје на локалу
- Повећати запошљавање ОСИ иницирањем законских регулатива

3/5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. Формирати заједничку базу података за ОСИ у систему социјалне заштите у општини
- 2 Унапредити систем локалне социјалне заштите ОСИ у општини Врбас подизањем квалитета и обима постојећих услуга и увођењем нових услуга за ОСИ
- 3 Повећати степен активизма ОСИ и људских, просторних и материјалних капацитета њихових удружења, повећати степен информисаности и знања становништва о инвалидности и одговорности заједнице према потребама и једнаким могућностима ОСИ, подизати капацитете за вршења услуга удружења

3/6. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ

- 1.1. Континуирана сарадња свих заинтересованих и стручних актера социјалне заштите на стварању, попуњавању и ажурирању базе података особа са инвалидитетом свих узраста
- 2.1. Адаптација, опремање простора и обезбеђивање стручног кадра за рад са 15 до 25 корисника **Дневног боравка за децу и младе са инвалидитетом** са потребним инвентаром, опремом, возилом за превоз особа са инвалидитетом и др. неопходном опремом
- 2.2. Кроз сарадњу заинтересованих и стручних актера развити целовит концепт успостављања услуге **Персоналног асистента** (законодавна основа, осмишљавање одрживог економског модела и дефинисање услуга)
- 2.3. Успостављање и примена прелиминарног модела услуге **Персоналног асистента и Личног пратиоца**
- 2.4. Унапређивање и повећање броја корисника услуге **Персоналног асистента** за минимално 10% годишње
- 2.5. Проширење обима корисника програма психо-социјалне подршке Црвеног Крста **„Помоћ младим људима са хендикепом“** за 10% са пратећом непоходном подршком за проширење услуга
- 2.6. Подршка повећању броја учесника **школе спорта „Можемо“** и пројекта **„Подржимо породицу – летњи камп Гучево“** за бар 10% годишње
- 2.7. Развити целовит концепт успостављања **Дневног центра за стара лица и одрасле особе са инвалидитетом** (Планирање и пројектовање услуга уз одређивање критеријума финансирања услуга, обезбеђивање адекватног простора планирање и обезбеђивање потребних материјалних и др. средстава за функционисање, израда и спецификација потреба за ангажовање стручних радника и њихова едукација)
- 2.8. Адаптација, опремање и стављање у функцију **Дневног центра за старе и особе са инвалидитетом** за са сетом услуга: исхрана, основна здравствена нега и одржавање хигијене, услуге физикалне терапије, дневни боравак за одмор и радно-окупациону терапију, уз организован превоз корисника из насељених места општине Врбас,
- 2.9. Проширење обима корисника постојеће услуге **кућне неге и помоћи при Клубу за стара и одрасла лица** за минимално 10% са пратећом неопходном подршком за проширење услуга (са посебним нагласком на укључивање особа са инвалидитетом).
- 2.10. Истраживање заинтересованости, развој концепта и пројеката за успоставу услуга **Клуба за стара и одрасла лица укључујући помоћ и негу у кући у осталим насељеним местима општине,**

- 2.11. Континуирано **планирање и отварање прилазних рампи** на улазима јавних институција и установа у складу са законом и важећим стандардима
- 2.12. Кроз сарадњу заинтересованих и стручних актера развити целовит концепт успостављања услуге **Становање уз подршку и услуге предаха** (законодавна основа, осмишљавање одрживог економског модела и дефинисање услуга)
- 2.13. Израда пројекта за успостављање и примену прелиминарног модела услуге **Становање уз подршку са услугом предаха**
- 2.14. Израда пројекта и адаптација простора Удружења за помоћ ментално недовољно развијеним особама „Кућица“ општине Врбас уз развој концепта **Дневног центра за особе лаке и умерене категорије старије од 26 година.**
- 3.1. Формирање **радног тела** које би активно радило на примени стратешких интервенција циљне групе (састављени од НВО и представника локалне самоуправе)
- 3.2. Континуирано **информисање о услугама социјалне заштите** и другим правима ОСИ путем медија
- 4.1. Учешће локалне самоуправе са најмање 10% средстава као партнер удружењима за пројекте за који корисник, односно удружење конкурише за средства код других донатора

ЦИЉНА ГРУПА 4/ ДЕЦА И ОМЛАДИНА

За анализу стања, доношење одговарајућих мера у области социјалне заштите деце и младих и праћење њихове реализације неопходно је системско обезбеђивање статистичких показатеља и њихово унапређивање.

Приказ стања броја деце и омладине на територији Општине подељен на четири узрасне подгрупе: **УЗРАСТ ОД 0-6 ГОДИНА** - број деце по годиштима - подаци су добијени на основу отворених здравствених картона

Година	Општина Врбас
2011	365
2012	423
2013	399
2014	402
2015	401
2016	328
2017	357
Укупно:	2675

Капацитети Предшколске установе „Бошко Буха“ Врбас

Деца која су обухваћена услугама предшколске установе „Бошко Буха“	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Број деце	1422	1445	1445	1482	1456	1390	1334

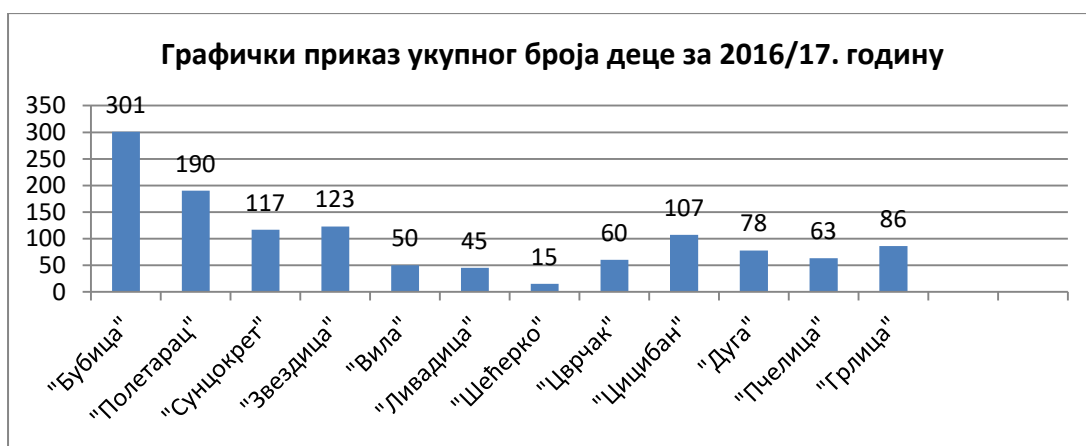
У школској 2017./2018. години 1390 деце је уписано 64 васпитне групе. Редовно предшколску установу похађа 15 деце са сметњама у развоју инклузивним приступом.

Ромска деца су у задовољавајућем броју укључена у рад предшколске установе.

Табеларни приказ броја деце и броја група за 2016/17. годину:

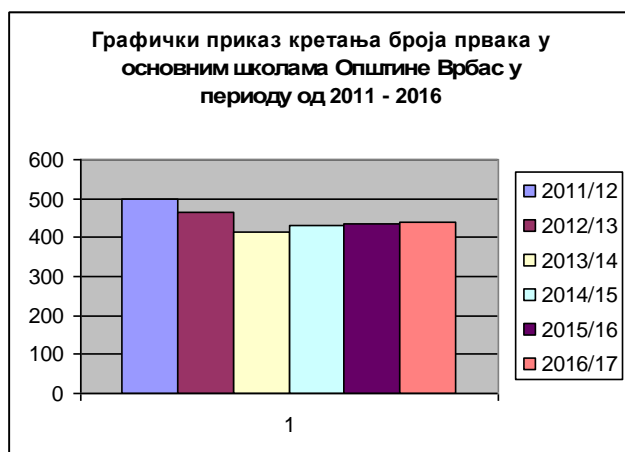
12 објеката Предшколске установе „Бошко Буха“	Целодневни боравак		Полудневни боравак – припрема за школу	
	Број група	Број деце	Број група	Број деце
Објекат				

„Бубица“	12	301	-	-
„Полетарац“	8	190	1	22
„Сунцокрет“	6	117	1	16
„Звездица“	5	123	-	-
„Вила“	3	50	-	-
„Ливадица“	2	45	-	-
„Шећерко“	1	15	-	-
„Цврчак“	3	60	1	22
„Цицибан“	5	107	1	13
„Дуга“	4	78	1	29
„Пчелица“	3	63	1	20
„Грлица“	4	86	2	33
УКУПНО	56	1235	8	155

Број ученика по разредима у школској 2016/2017. год. на територији општине Врбас											Уписаних првака 2016/2017
Бр.	ШКОЛА	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Укупно	
1	ОШ „Братство-јединство“ Врбас	38	34	38	27	26	34	33	20	250	38
	ОШ „Братство-јединство“ Врбас спц.		8		4	7	6	6		25	
2	ОШ „Светозар Милетић“ Врбас	109	91	91	81	97	116	104	91	780	109
3	ОШ „П.П. Његош“ Врбас	61	50	62	58	61	74	69	58	493	61
4	ОШ „20. Октобар“ Врбас	61	63	61	62	72	64	83	48	514	61
5	ОШ „Вук Караџић“ Б.Д. Поље	32	31	31	32	31	47	37	34	275	32
6	ОШ „Ј.Ј. Змај“ Змајево	44	33	31	42	47	40	40	33	310	44
7	ОШ „Бранко Радичевић“ Савино Село	31	32	23	36	24	38	21	39	244	31
8	ОШ „Бранко Радичевић“ Равно Село	24	30	31	23	36	24	37	21	226	24
9	ОШ „Братство-јединство“ Куцура	40	59	46	47	50	56	63	53	414	40
9.	Основна музичка школа										
УКУПНО У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА		440	431	414	412	451	493	493	397	3531	440
10	ССШ „4. јули“ Врбас	186	186	162	128					662	186
	ССШ „4. јули“ (са сметњама у развоју)	Од 1. до 4. разреда			27					27	
	ССШ „4. јули“ Врбас	УКУПНО									

11	Гимназија „Ж. Зрењанин“ Врбас	144	171	155	147				617	144
УКУПНО У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА		330	357	317	275	и 27			1306	330

УЗРАСТ 15 – 19 ГОДИНА

Школска година	Број ученика у средњим школама
2011/12	1547
2012/13	1541
2013/14	1514
2014/15	1486
2015/16	1434
2016/17	1420

Број ученика у средњим школама у општини Врбас – по школама –

Средње школе:	2014/15	2015/16	2016/17
ССШ „4. јули“	716	624	689
Гимназија „Ж. Зрењанин“	642	633	617
Медицинска школа	104	111	114
УКУПНО:	1486	1434	1420

Деца у систему социјалне заштите

Систем социјалне заштите деце у Србији, у складу са основним принципима *Конвенције УН о правима детета и са начелима* на којима се заснивају релевантни закони у Републици Србији, а посебно *Породични закон, Закон о социјалној заштити и Закон о финансијској подршци породици са децом*, оријентисан је на остваривање минималне материјалне сигурности и независности, отклањање последица социјалне искључености и превенцију и санирање последица злостављања, занемаривања и експлоатације. Утемељење циљева система социјалне заштите налази се у Уставом Републике Србије гарантованим правима: праву на живот, опстанак и развој, праву на поштовање најбољег интереса детета, праву на једнак третман, односно недискриминацији, и праву на уважавање мишљења детета, односно на партиципацији детета.

Деца су корисници права и услуга у систему социјалне заштите када су им услед животних околности угрожени здравље, безбедност и развој, односно ако је извесно да без подршке система социјалне заштите не могу да достигну оптимални ниво развоја. Циљеви социјалне заштите уопште, а тиме и социјалне заштите деце, остварују се пружањем услуга социјалне заштите и активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност д социјалних служби.

Деца са сметњама у развоју

Интерресорна комисија основана је 19.11.2010. године, решењем о именовању чланова општинске Интерресорне комисије за пружање додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету или ученику бр: 610-42/2010-IV/04 од 19.11.2010. године. Структура њеног чланства је у складу са одредбама члана б. став 3. Правилника о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику ("Сл. гласник РС", бр. 63/2010). Инклузивно образовање подразумева једнако право и доступност образовно-васпитног система за свако дете без дискриминације, уз обезбеђивање потребне подршке у складу са потребама и индивидуалним начином функционисања детета На основу базе података Интерресорне комисије број деце у инклузивном образовању за школску 2016/17 годину:

Одлука о социјалној заштити грађана општине Врбас се дефинише: У Дневном боравку за децу и младе са сметњама у развоју и омладину са инвалидитетом обезбеђује се деци са сметњама у

развоју и омладини са инвалидитетом здравствена заштита, васпитно-образовани рад, оспособљавање за рад и радне активности, радна и окупациона терапија и културно-забавне и рекреативне активности, према њиховим способностима и склоностима. Седиште Дневног боравка налази се у Врбасу, Маршала Тита број 126. Дневни боравак се налази у саставу Центра за социјални рад Општине Врбас коме се поверава управљање, коришћење и одржавање објекта и који се обавезује да изврши осигурање објекта и опреме.

Планиране мере:

1. Пружање услуге личних пратилаца деце са сметњама у развоју
2. Пружање услуге помоћ у кући
3. Пружање услуге педагошки асистенти
4. Предах смештај
5. Набавка специјализованог возила за транспорт деце са сметњама у развоју
6. Израда базе података за децу и младе са сметњама у развоју за општину Врбас

Деца жртве насиља и деца са проблемима у понашању

Полазећи од основних принципа у реформи система социјалне заштите, изражених у поштовању и недељивости људских права, доступности услуга које су у најбољем интересу корисника, ефикасна

социјална заштита подразумева доношење протокола о сарадњи на локалном нивоу, за процену и задовољавање потреба посебно рањивих група посебно деце и младих.

Физичко, психичко, социјално и електронско насиље су видови насиља, при чему су неки случајеви садрже комбинацију различитих врста насиља. Физичко насиље: туча, шамарање, уништавање личних ствари, уништавање документа школе. Психичко насиље: провокације, претње, омаловажавање, вређање. Социјално насиље: вређање на расној основи, подсмевање. Електронско насиље: слање узнемиравајућих порука

Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама (Министарство просвете Републике Србије, 2007. године)

прописује мере које се предузимају у школама:

- Радионице („Оснаживање школских тимова за подршку у заштити ученика од дигиталног насиља“)
- Интервенција за први ниво - појачан васпитни рад у сарадњи са родитељем: одељењски старешина, наставник, васпитач са васпитном групом, одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално
- Укључивање ученика у спортске и ваннаставне активности
- Израда ИПЗ
- Едукације на тему насиља
- Појачана дежурства наставника
- Појачан надзор над појединим ученицима
- Организовне литерарних и ликовних конкурса на тему насиља
- Укључивање ученика у хуманитарне акције
- Контакти са ЦСР И МУП (у појединим ситуацијама)

Планиране мере

- Активности Интерсекторског тима за заштиту деце од злостављања и занемаривања:
- Дефинисана координација на прикупљању доказа и рад по налогу судских органа
- Дефинисане улоге и координације актера у процесу социјалне реинтеграције и подршке детету након интервенције
- Дефинисана сарадња на превенцији насиља, посебно уважавајући посебно рањиву децу и специфичности заштите у односу на: ромску популацију, децу са сметњама у развоју, адолесценте, децу млађу од три године
- Предвиђа се Посебно тело које се формира протоколом са задатком да прати спровођење споразума и даље унапређење интерсекторске сарадње
- Увођење СОС телефона за вршњачко насиље, подршком невладиној организацији у спровођењу активности
- Саветовалиште за младе, подршком невладиној организацији у спровођењу активности

Укључивањем у пројекат „Унапређење интерсекторске сарадње у заштити деце од насиља“, службеници Полицијске станице у Врбасу, као и службеници Суда, установа социјалне и здравствене заштите, Општинске управе су едуковани за примену законског оквира.

Због негативних демографских показатеља у општини Врбас на основу члана 9. став 4. Закона о финансијској подршци породици са децом /„Службени гласник РС“, бр.16/02, 115/05 и 107/09/ Скупштина општине Врбас донела је Одлуке о правима на финансијску подршку породици са децом /„Службени гласник општине Врбас“, број 11/2014 и 12/2016/.

Материјално угрожена деца и деца без родитељског старања

Одлуком о правима на финансијску подршку породици са децом /„Службени лист општине Врбас“, број 11/2014 и 12/2016/ прописано је:

- БЕСПЛАТАН ИЛИ РЕГРЕСИРАН БОРАВАК ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ, у радној 2016/17. години овим видом помоћи породици је обухваћено просечно месечно 610 деце /од 1400 укупно смештених у Установи/.

-ПРАВО НА БЕСПЛАТНУ ИЛИ РЕГРЕСИРАНУ УЖИНУ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА, Члан 14. „ПРАВО НА БЕСПЛАТНУ УЖИНУ признаје се ученицима основних школа у Општини Врбас и то:

- без родитељског старања,
- са сметњама у развоју и
- корисницима новчане социјалне помоћи,
- из породице палог борца, или војног инвалида или цивилног инвалида рата.

-ПРАВО НА ПОМОЋ ДЕЦИ ИЗ ВИШЕЧЛАНИХ ПОРОДИЦА ЗА ЧЕТВРТО И СВАКО НАРЕДНО ДЕТЕ, Члан 17. „ПРАВО НА ПОМОЋ ДЕЦИ ИЗ ВИШЕЧЛАНИХ ПОРОДИЦА ЗА ЧЕТВРТО И СВАКО НАРЕДНО ДЕТЕ, као мере популационе политике у општини Врбас, имају:

- деца узраста од једне године до поласка у основну школу - на бесплатан боравак у Предшколској установи,
- ученици основне школе од I – IV разреда – на бесплатну ужину,
- ученици основне школе од V – VIII разреда и ученици средњих школа – на једнократну помоћ /за набавку уџбеника и школског прибора/ на почетку школске године у висини од 50% трошкова ужине за девет месеци по цени коју утврди Општинско веће на почетку школске године за текућу школску годину.

Право из става 1. овог члана односи се на школску годину."

Исплата дечијег додатка у 2016. години извршена је за месечно 3286 деце, и то:

- прво дете – 1392,
- друго дете – 1213,
- треће дете – 530,
- четврто дете – 153,
- деце самохраних родитеља – 752,
- деца са сметњама у развоју – 47.

- ПРАВО НА БЕСПЛАТНЕ ИЛИ РЕГРЕСИРАНЕ ТРОШКОВЕ ПРЕВОЗА УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА, 475 корисника у 2016/17 школској години – од тога: 325 ученика свакодневно путују, регресирају је смештају у домове и викенд карте – за 150 ученика.

ПРОДУЖЕНИ БОРАВАК ОРГАНИЗОВАН У 4 ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ВРБАСУ (Одлуком о социјалној заштити грађана општине Врбас /„Службени лист општине Врбас“, број: 3/2013, 5/2014, 11/2015, 12/2016/)

Услуга продуженог боравака у основној школи за ученике из социјално угрожених породица остварује се у оквиру продуженог боравака у основној школи у којој ученик похађа редовну наставу, а уводи се за ученике чија је породица корисник новчане социјалне помоћи или је ученику продужени боравак препоручен Мишљењем Интерресорне комисије општине Врбас у текућој школској години.

Услуга продуженог боравака је бесплатна за кориснике и остварује се од првог дана наредног месеца од дана достављања Упута о коришћењу услуге социјалне заштите основној школи коју ученик похађа и траје, најкасније, до краја школске године, уз праћење школског тима за инклузивно образовање.

Планиране мере подршке деци у ризику од измештања из породице:

1. Свратиште за децу (потенцијални реализатор Црвеном крсту, уређење санитарних просторија и вешераја.),
2. Планирање набавке контејнера за половну одећу и обућу,
3. Планирање саветовалишта за прворотке, самохране родитеље и децу раног узраста, нпр. „Дечији саветник“ ,
4. Увођење продуженог боравака за ученике основних школа,
5. Планира се формирање Саветовалишта за репродуктивно здравље адолесцената.

У Дому здравља „Вељко Влаховић“, као организациона јединица формирана је служба за здравствену заштиту запослених, превенцију и контролу болести у оквиру које психотерапеут ради превенцију болести зависности младих. (ПРАВИЛНИК О БЛИЖИМ УСЛОВИМА ЗА ОБАВЉАЊЕ

ЗДРАВСТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА И ДРУГИМ ОБЛИЦИМА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ – „Сл. гласник РС”, бр. 43/06 ... 119/12)

Од 2000. године у континуитету се спроводи општа превенција болести зависности са ученицима старијих разреда у девет основних школа са територије општине Врбас. У средњим школама превенција болести зависности одвија се кроз превентивно едукативне садржаје о важности усвајања и примене здравих стилова живота и здравих навика, и сузбијање болести зависности кроз подизање нивоа свести о штетности злоупотреба психоактивних супстанци, на теме: хуманизација односа међу половима, буди срећан-буди здрав, спорт и рекреација, ставови младих о алкохолизму, злоупотреба лаких и тешких дрога, пушење или здравље и сл.

Превенција болести зависности је редовна активност Дома здравља. Од 2004. године Дом здравља „Вељко Влаховић” у Врбасу спроводи и индуквану превенцију тј. рад са ризичним групама, психотерапијским приступом. Потреба за индикованом превенцијом се потврђује сталним повећањем броја чланова у психотерапијским групама и стално присуство породица тих чланова. Годишње се у просеку јави 200 идентификованих пацијената и њихових породица, што је око 800 људи који имају проблем са зависношћу било лични или неког од чланова породице. На тему болести зависности пре две године (2014. године) највећи број се јављао због алкохола и конзумирања илегалних супстанци. Од 2014 – 2016. године највећи број зависности је ризик од коцке.

<p>СНАГЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Приоритети, циљеви и активности одређени Локалним акционим планом за младе (период од 2015. – 2019. године) су реално засновани, остварљиви. - чланство Канцеларије за младе у Националној асоцијацији Канцеларија за младе и сарадња са колегама из Асоцијације - активности Волонтерског клуба младих основаног у оквиру Канцеларије за младе - Успешне пројектне активности Канцеларије за младе: опремање Канцеларије за младе, обезбеђивање сегменталне бине -Сарадња образовних установа и Канцеларије за младе у пројекту «Полиција у локалној заједници». - Сарадња са Националном службом за запошљавање у оквиру предвиђених програма пр. “Како написати бизнис план” обука, реализација пројекта “Клуб за тражење посла”. -Канцеларија за младе је Обезбеђена је комплетном опремом рачунара, пратећом опремом за бројне активности, као и неопходним канцеларијским инвентаром,.. Сарадња са организацијама цивилног друштва: „Мултиарт“, „Друштво инвалида Врбаса“ који користи Канцеларију за младе за своје активности. -Искуство у организацији спортских такмичења пр. „Street Workout” такмичење у уличном вежбању где се окупља велики број младих, циљна група млади од 15 до 30 година. 	<p>СЛАБОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дискриминација младих нарушеног здравља – млади са инвалидитетом, ХИВ позитивни, уживаоци наркотика.(Млади угроженог здравља срећу се са дискриминацијом средине.) - Млади нису довољно мотивисани те је ниво њиховогучешћа на ниском нивоу, најчешће због непостојања културе активног учествовања у друштвеном животу - Најчешћа ризична понашања младих: пушење, злоупотреба алкохола и дрога, злоупотреба психоактивних супстанци зависност од рачунара, игрица, интернета, кладионица, незаштићен секс, насиље, неадекватна физичка активност и неадекватна исхрана. -Запостављена брига о менталном здрављу младих - различите тешкоће адолесцентног периода . - Осипање деце из образовног система, када су у питању основне и средње школе са територије општине Врбас - Појава насиља међу младима дубоко погађа њихове породице, пријатеље и ширу и ужу заједницу - Два пута већа незапосленост младих у односу на општу популацију, али и недовољна укљученост у активно тражење посла.
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Промовисати активизам младих на местима која су њима блиска -Учешће младих у пројектима ослањајући се на сарадњу са Удружењима младих и Канцеларијом за младе. Поддржати пројекте међусекторске сарадње -Унапредити знања и вештина актера омладинске политике за активно учешће у друштвеним процесима (лидерске вештине, стратешки, организациони, 	<p>ПРЕПРЕКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Организације које се баве волонтерским радом нису умрежене; - Нестабилни извори финансирања за овакве пројекте. - Потенцијално штетни медијски садржаји (насиље, рекламе, стереотипи или порнографија), утицаји медија и штетних садржаја, регулација и саморегулација (конвенције, национални закони и етички кодекси новинара и оглашивача), те нове технологије и њихова друштвена улога.

<p>волонтерски, пројектни менаџмент, упознавање са правним регулативама, управљање развојним процесима и сл.).</p> <ul style="list-style-type: none">- Оснаживати постојеће и развијати иновативне приступе у области превенције насиља и дискриминације.- Повећати видљивост рада Канцеларије за младе, ученичких и студентских парламената.- Организовање сајмова, форума, трибина младих ради међусобног информисања о удружењима младих и за младе, њиховим активностима пројектима и др. информацијама значајних за младе на локалном и покрајинском нивоу.- Развијање волонтерског тима при канцеларији за младе	<ul style="list-style-type: none">- Негативне друштвене тенденције (пораст болести зависности, криминала, насиља).- Неконкурентност на тржишту рада утиче на развијање осећаја беспомоћности што за крајњу последицу може да има социјалну искљученост као и дуготрајнију економску зависност.- Недовољно издвајање материјалних средстава од стране државе за ангажовање младих и корисно коришћење слободног времена.- Понуђени садржаји неприлагођени уметничким и научним афинитетима младих.
---	--

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

1. Процена стања потреба, снага и разлика деце и младих и планирање плана пружања услуга
2. Унапређивање квалитета, обима и доступности постојећих и развијање нових услуга локалне заједнице намењених заштити деце, младих ширењем мреже сарадника и партнера.
3. Чување и унапређивање здравља младих кроз промоцију репродуктивног здравља и популациону едукацију.
4. Јачање капацитета Волонтерског клуба у оквиру Канцеларије за младе.
5. Планирање подршке невладиним организацијама у пројектним активностима на промоцији нулте толеранције на злостављање и занемаривање деце.
6. Планирање подршке невладиним организацијама у пројектним активностима на реализацији социјалних услуга: пружање услуга личних пратилаца, помоћ у кући, педагошки асистенти.

СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ:

1. Протокол о сарадњи институција и невладиних организација у области превенције и сузбијање болести зависности кроз три приоритетне области (заштита младих од употребе психоактивних супстанци, сузбијање наркоманије и буђење и подизање јавне свести);
2. Континуирано преношење информација младима из области очувања здравља (нарочито репродуктивног здравља) да би се формирали здрави стилови живота тј. превенирало оштећење репродуктивног здравља-абортуси, малолетничке трудноће, полно преносиве болести... Учење о контрацепцији и полним болестима;
3. Формирање волонтерског Интернет тима при Канцеларији за младе општине Врбас у циљу подстицања активизма и волонтирима младих;
4. Вршњачка едукација по школама да би се смањила дискриминација према младима нарушеног здравља (инвалидитет, ХИВ/сида) кроз тематске радионице по школама и стручна индивидуална подршка дискриминисаним младим особама тј. омогућити приступачнији контакт са стручњацима (психологом, инфектологом, социјалним радником, епидемиологом);
5. Едукација родитеља и старатеља је врло важан сегмент на пољу примарне превенције. Осим основне едукације родитеља неопходно је оспособљавање родитеља за добру комуникацију са децом и јачање способности породице за решавање кризних момената. Породица треба да пружи услове за здраво одрастање деце, њихово информисање и доношење одговарајућих одлука;
6. Унапређивање саветодавног рада у установама примарне здравствене заштите и мотивисање здравствених радника за рад се родитељима и старатељима;
- 5.1. Обезбеђивање средстава за рад Интерресорне комисије за термине логопеда, дефектолога и сл. и за услуге Дневног боравка деце и младих са инвалидитетом у општини Врбас;
- 5.2. Учешће школа и високошколских установа обогаћивањем наставним средствима и методама неопходним за примену инклузивног приступа у образовању;

6.1. Континуирано праћење ефеката реализованих превентивних програма и активности на заштити младих од насиља;

7.1. Сарадња са стручњацима из других надлежних органа (СУД, СУП, Тужилаштво, образовање, здравство) кроз организацију служби и медија ради свеобухватне заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања;

8.1. Формирање Саветовалишта за репродуктивно здравље адолесцената имало би за циљ пружање услуга социјалне заштите саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге;

8.2. Разним активностима свих наведених субјеката потребно је обезбедити стални утицај на свест грађана, као и појединачно утврђивање и планирање одређених мера, које, поред материјалних компензација, обухватају сферу рада, образовања, политику урбанизације, стамбену политику, помоћ домаћинству и запосленој жени, одговарајућу здравствену заштиту трудница и порођај без ризика и траума;

9.1. Оснивање услуге Становање уз подршку за децу и младе који напуштају систем социјалне заштите.

ЦИЉНА ГРУПА 5/ ПОРОДИЦА /И НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ/

5/1. АНАЛИЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Општа друштвена криза свакако се одражава и на породицу, као основну ћелију друштва. Приватизација предузећа, нестабилна политичка ситуација, повећан број незапослених, велики број сиромашних као и промењена демографска структура у општини у великој мери чине одредницу у планирању социјалне заштите.

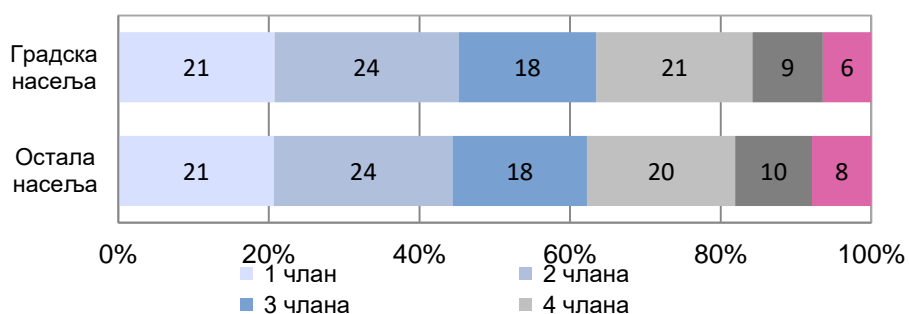
Према попису из 2011. године укупан број домаћинстава по насељеним местима је био 14.025:

- у Врбасу има 8.098 домаћинстава.,
- у Бачком Добром Пољу 1.087 домаћинстава,
- у Змајеву 1.341 домаћинстава,
- у Куцури 1.499 домаћинстава,
- у Равном Селу 1.014 домаћинстава,
- у Савино Селу 939 домаћинстава и
- у Косанчићу 47 домаћинство.

Домаћинства према броју чланова:

	Укупно Домаћинства	Број чланова породице					6 и више
		1	2	3	4	5	
Врбас-град	8098	1681	1978	1484	1676	757	522
Остала насеља	5927	1226	1405	1057	1168	603	468
Врбас	14025	2907	3383	2541	2844	1360	990

Табела 1 и Графикон 1: Домаћинства према броју чланова, 2011. године
Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Увидом у процентуални однос домаћинстава која имају различит број деце на нивоу градске средине и осталих насеља уочава се да је структура готово иста одн. да обе средине карактерише готово подједнака процентуална заступљеност домаћинстава по броју деце.

Породице према типу и броју чланова:

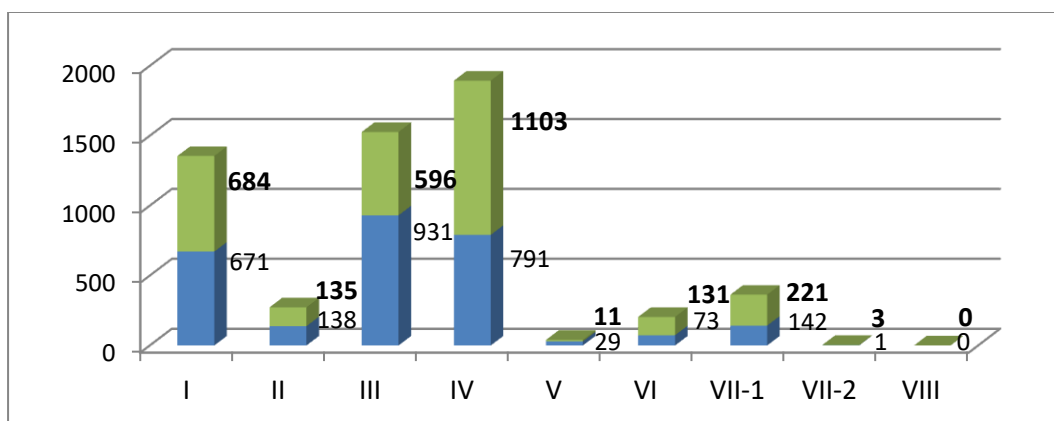
	Укупно на територији општине Врбас	Тип породице					
		Брачни пар без деце	Ванбрачни пар без деце	Брачни пар са децом	Ванбрачни пар са децом	Мајка са децом	Отац са децом
Број породица	12020	2708	242	5971	670	1966	463
Број чланова	37002	5416	484	22729	2608	4653	1112

Табела 2: Породице према типу и броју чланова, 2011. године
Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Од укупног броја породица готово 50% њих су оне које чине брачни парови са децом који заједно чине око 62% укупног броја становништва Врбаса не рачунајући самце без породице.

Према подацима Републичког Завода за статистику процена броја становника општине Врбас у 2015. години је 40.634. Стопа природног прираштаја је негативна -6, док је индекс старења је износио 116 с обзиром да је смањење броја старијих особа у укупној популацији праћено свеукупним падом наталитета и посебно учешћем млађе популације становништва до 15 година у укупном становништву. Вредност индекса старења је показатељ који наглашава постојање доминантог процеса старења становништва и стање у општини Врбас доводи у равн са европским трендовима старења популације.

Број незапослених лица према степену стручне спреме:

Графикон 2: Структура незапослених становника општине Врбас по степену стручне спреме, децембар 2016. године
Извор: Годишњи извештај ЦСР Врбас за 2017. г; подаци Националне службе за запошљавање

Према евиденцији Националне службе запошљавања, филијала Врбас, број лица пријављених НСЗ Врбас у децембру месецу 2016.године је 5.660 лица, од тога су 2.884 жене. Највећи број незапослених лица има у животној доби 25-55 година.

Према евиденцији Матичне службе Општинске управе Врбас у 2016.год. уписано је у МК рођених 857 лица, од тога 356 су деца чије мајке имају пребивалиште у Врбасу. Број умрлих током 2016. године је 554 лица. И даље забрињава податак да је број умрлих већи од броја рођених.

Имајући у виду демографске индикаторе, стопа природног прираштаја у Општини Врбас је негативна и планира се даље примењивање пронаталитетних мера. У 2017. години (01.01.2017.- 22.05.2017.) рођено 100 беба, а умрло 260 људи (негативан - 160), те је из тих разлога потребна примена пронаталитетних мера.

Циљ пронаталитетне политике је повећање броја становника. Издвајања државе су недовољна и неусклађена са потребама становништва. Удружење грађана, не могу много да утичу на поправљање конкретних популационих мера, које дају резултате, а везане су за материјално побољшање услова породица које желе децу. Међутим, многе особе које се лече од стерилитета су прилично необавештене о вантелесној оплодњи. Неопходна је боља информисаност и едукација свих парова који се припремају за вантелесну оплодњу. Многи парови нису упознати са новим законом, да услуге вантелесне оплодње од ове године могу да раде и у неким приватним клиникама, о трошку државе, да је старосна граница померена са 40 на 42 године итд. Потребна је:

1. Едукација и информисаност парова који имају проблем са зачећем
2. Упознавање парова са законском регулативом
3. Психолошка подршка
4. Одржавање радионица, предавања и индивидуалних разговора парова са лекаром и психологом
5. Штампане брошура и флајера, који ће се делити у свим местима општине Врбас, а акценат ће бити на што бољој информисаности грађана и грађанки који живе у селима наше општине.

Посебан циљ је популациона едукација:

-ширење знања и вештина везаних за очување репродуктивног здравља и биолошког потенцијала
- деловање на размишљања младих о браку, породици, рађању деце, релацији између жене и мушкарца и слично.

-Најважнији начини да медији постану едукатори у овој сфери су:

- издавање редовног билтена,
- организовање »округлих столова« на различите теме за сензибилизацију и едукацију новинара,
- позивање представника медија на све релевантне скупове,
- ангажовање агенција за маркетинг за израду спотова.

У очекиване ефекте као резултат систематиче популационе едукације очекујемо смањење проблема којима је репродуктивно здравље становништва оптерећено:

- распрострањеност конзервативне контроле рађања у којој доминира coitus interruptus и последично, у случају када се трудноћа не жели или не може прихватити, прибегавање намерном прекиду трудноће,
- болести које се преносе сексуалним путем,
- пораст ризичног понашања адолесцената које директно и индиректно вишеструко угрожава репродуктивно здравље младих,
 - пораст инциденције пушења међу свим старосним групама, наглашено међу адолесценткињама,
 - пораст употребе алкохола међу адолесцентима, са посебним карактеристикама као што су снижавање старосне границе у којој се има искуство са алкохолом, уз истовремени пораст фреквенце и квантитета употребе алкохола међу младима,

- брзо ширење употребе дроге међу адолесцентима и то пре свега марихуане, амфетамина и хероина;
- пораст ванбрачних адолесцентних трудноћа;
- пораст адолесцентних намерних прекида трудноће и пораст сексуално преносивих болести;
- полни контакти са две или више особа у истом периоду;
- сексуално искуство у једнодневной вези;
- заштита.

Пронаталитетне мере:

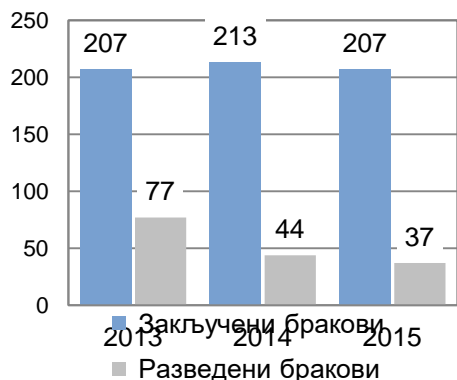
1. право на поклон прворођеном детету у новој години,
2. право на новчану помоћ породици за новорођену бебу,
3. бесплатан или регресирани боравак деце у предшколској установи,
4. право на бесплатну или регресирану ужину ученика основних школа,
5. право на помоћ деци из вишечланих породица за четврто и свако наредно дете,
6. *Саветовалиште за репродуктивно здравље* у свакој основној школи,
7. Организовање едукација: Одсек за здравствено васпитање и промоцију здравља у ДЗ „Вељко Влаховић”,
8. Медијске кампање за промовисање мера пронаталитетне политике.

Корисници по
узрасту

	М	Ж	Укупно
Деца (0-17)	731	665	1396
Млади (18-25)	231	310	541
Одрасли (26-64)	1080	1346	2426
Старији (65 и више)	170	343	513
Укупно	2212	2664	4876

Табела 1: Корисници услуга Центра за социјални рад општине Врбас, 2016. године
Извор: Годишњи извештај о раду ЦСР Врбас, 2016. Године

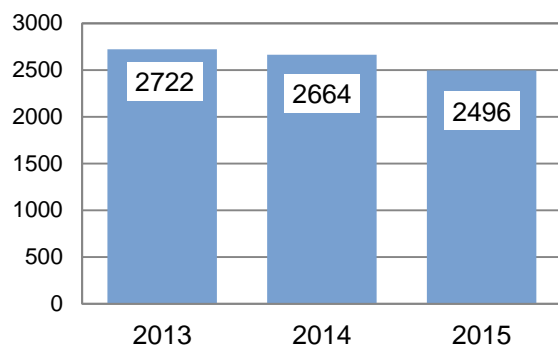
Према подацима статистичког завода у периоду од 2013. до 2015. године склопљен је број брачних заједница који одговара и претходним извештајним периодима. Међутим, охрабрује податак да је током истог трогодишњег периода опадао је број разведених бракова за готово 50%.

Графикон 3: Број закључених и разведених бракова у периоду од 2013. до 2015. године
Извор: Републички Завод за статистику

У ПУ „Бошко Буха“ у децембру 2016. године у целодневном боравку било је 1188 деце а у полудневном 150 деце.

У 2016. години преко Општинске управе право на дечији додатак остварило је 3286 деце што је пораст у односу на период од 2013. до 2015. године према подацима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Графикон 4: Број деце корисника дечијег додатка у периоду од 2013. до 2015. Године
Извор: Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

У 2016. години укупно је 1110 корисника остварило право на статус енергетског заштићеног купца (корисници дечијег додатка, НСП, и грађанство материјално угрожених).

Анализирајући табелу корисника услуга ЦСР Врбас примећујемо да је највећи број корисника из групе одраслих, па следе деца, па млади и на крају стари. Такође се евидентира да предњачи број жена што је у складу са статистичким показатељим Пописа из 2011. године.

Учешће корисника социјалне и породично-правне заштите у укупном броју становништва општине износи око 11%.

Корисничкегрупе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији преко 65	УКУПНО
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	14	43	17	74
Особе са инвалидитетом	48	253	110	411
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	46	39	6	91
Особе које имају потребе за домским смештајем и др. услугама соц. заштите у локалној заједници	127	473	273	873
Материјално угрожене особе	332	1630	125	2087
Особе које се споре око вршења родитељског права	12	69	5	86
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	0	0		0
Жртве трговине људима	0	0	0	0
Остали	13	50	9	72

Табела 1: Корисничке групе услуга Центра за социјални рад општине Врбас према узрасу и категоријама социјалне потребе, 2016. године

Извор: Годишњи извештај о раду ЦСР Врбас, 2016. Године

У старосној **групацији младих** највећи број су у систему социјалне заштите из разлога материјалне угрожености - 332 лица. Имамо 48 младих са сметњама у развоју (већина њих је остварило право на туђу негу и помоћ или увећани додаток). 12 младих са сметњама у развоју су на смештају у установи социјалне заштите. У групацији млади са сметњама у развоју најбројнији су са интелектуалним инвалидитетом њих 26, па следе са телесним инвалидитеом њих 12, са комбинованим сметњама 6 и ментални и сензорни инвалидитет 1 и 1 са менталним инвалидитетом. У 2016. години **46 младих је са неприхватљивим понашањем**

(починиоци прекрајних или кривичних дела – старији малолетници). 14 младих који су жртве насиља и то 6 је трпело физичко насиље а 8 је трпело психичко насиље. У категорији младих 13 њих је под сталним старатељством, и свих 13 је у потпуности лишено пословне способности (9 мушкараца и 4 жене), а 8 младих је под привременим старатељством.

У категорији одраслих корисника најбројнији су материјално угрожене особе , њих 1630, па следе 473 одрасле особе које су имале потребу за домским збрињавањем. Због насиља које трпе од члана породице 43 одрасла особа нам се обратило и то 8 мушкараца и 35 жена, 27 њих је трпело неки вид физичко насиље а 16 психичко насиље., 4 лица је евидентирано са друштвено неприхватљивим понашањем. У групацији одраслих лица 61 је било под сталним старатељством (53 је у потпуности лишено пословне способности а 8 су делимично лишено пословне способности) а 20 одрасла лица је било под привременим старатељством. Код сродника је смештено 32, у хранитељској породици, 45 је на домском смештају а 10 је на болничком лечењу у психијатриским установама.

Нажалост, 17 корисника старијих од 65 година је било изложено неком виду насиља у породици, и то најчешће од стране своје деце. Под сталним старатељством је 16, а на 48 особа примењена мера привремене старатељске заштите старих лица.

Важно је истаћи да је Центар радио на развијању породичног смештаја за одрасле и старе, обзиром да је тај вид збрињавања мање рестриктиван и корисници га лакше прихватају.

У свим случајевим (81) пријављеног насиља у породици, овај орган старатељства је био укључен, у првој фази рада путем тријаже, сачињавања почетне процене а потом се рад реализовао сходно сачињеној процени. Услуге Центра које су користиле особе које су преживеле породично насиље су: саветодавно информативне (64); помоћ у васпитавању и развним проблемима деце (3) ; рад на рехабилитацији родитељства код занемарене деце (1); рад на усмеравању и праћењу лица у стању социјалне потребе (17); помоћ у остваривању одређених права (12) интервенције и посредовање код других институција (8), остали облици и мере (24).

Према особама које су преживеле насиље примењивани су и следећи облици заштите: стално старатељство (1); привремено старатељство (3); корективни надзор(1), НСП (7); увећан НСП (3); додатак за помоћ и негу другог лица (1); увећан додатак за помоћ и негу другог лица (2); ЈНП (50); бесплатан оброк (4). Одржано је и 17 конференција случаја; за потребе поступака који су вођени Суда, ОЈТ-а и ПС, достављено је 69 Налаза и мишљења.

У мају месецу 2015. године ЦСР Врбас је потписао „Споразум о сарадњи на локалном нивоу у ситуацијама насиља у породици“ међу институцијама на локалу. Такође је председник општине Врбас формирао *Кординационо тело за спречавање и сузбијање насиља у породици* 20.04.2015. године.

У складу са инструкцијама истог протокола, формиран је **Интерни тим за сузбијање насиља у породици и партнерским односима**. Тим чине сви запослени стручни радници Центра. Начин рада је усклађен са истим протоколом, тако да се провери валидност поднеска, задужи радник, размењује информације по потреби са: Полицијском станицом, СХМП, ОЈТ-ом, Прекршајним судом, Одељењем психијатрије, образовним институцијама, а потом врши почетну процену, планира услуге, те прати реализацију плана. Полицијска станица осигурава безбедност, а ЦСР се ангажује на обезбеђењу минимума егзистенционалних услова, пружању породично-правне помоћи, пружању саветодавно терапијских услуга, упозорава насилника, покреће поступке у име лица под старатељством, учествује у поступцима, спроводи психосоцијалне третмане, прати ефекте рада.

У сарадњи са ПС и СХМП, Центар за социјални рад спроводи и услуге 24-о часовне неодложне интервенције.

Такође на локалном нивоу функционише **Саветовалиште за брак и породицу**, као бесплатна услуга за све грађане, а посебна пажња и подршка се посвећује жртвама насиља (психо-социјална подршка, правна помоћ, оснаживање,...) нарочито из разлога што се омогућава приватност која се у току радног времена не може у толикој мери обезбедити странкама.

Током 2013. године евидентирано је 54 жртве насиља.

У 2014. години је пријављено 74 жртве насиља, од тог броја : 40 је трпело физичко насиље, 33 психичко, 1 економско, док није забележен ни један случај сексуалног насиља.

У 2016. години било је евидентирано 81 насиље.

У 2014. години је евидентирано:

Доминантне врсте насиља	Деца		Млади		Одрасли		Старији	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Физичко насиље	3	5	0	0	2	18	5	5
Сексуално насиље	0	0	0	0	0	0	0	0
Психичко насиље	6	3	2	8	2	12	1	1
Занемаривање	1	0	0	0	0	0	0	0
Економско насиље	0	0	0	0	0	0	0	1
Друго	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	10	8	2	8	4	30	6	7

У периоду 01.01- 30.05.2015.године у Центру за социјални рад евидентирано је насиље у породици. У складу са методологијом рада и надлежношћу запослени су предузели адекватне мере.

Доминантне врста насиља	Деца		Млади		Одрасли		Старији	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Физичко насиље	2	1	1	7	4	33	0	1
Сексуално насиље	0	0	0	0	0	0	0	0
Психичко насиље	2	1	0	1	2	29	0	8
Занемаривање	0	0	0	0	0	0	0	0
Економско насиље	0	0	0	0	0	0	0	0
Друго	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	4	2	1	8	6	62	0	9

Током 2016.год. евидентирано је:

Доминантне врсте насиља	Деца	Млади	Одрасли	Старији
	Физичко насиље	3	6	27
Сексуално насиље				
Психичко насиље	4	8	16	13
Занемаривање				
Економско насиље				
Друго				
УКУПНО	7	14	43	17

Формиран је интерсекторски тим за заштиту деце од злостављања и занемаривања у општини Врбас у сарадњи са Европском унијом, УНИЦЕФ-ом, Министарством просвете, здравства, унутрашњих послова и социјалне заштите.

SWOT анализа

<p>СНАГЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знање • Стручност • Посвећеност • Међуресорна сарадња (потписани протоколи) • Већибројневладиногсектора • Боља информисаност • Законска регулатива • Постојање базе података у ЦСР 	<p>СЛАБОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатак материјалних средстава • Немотивисаност (лоша материјална надокнада за 24h дежурство) • Не постоје сталне, континуиране услуге (неодрживост услуге после престанка пројектних активности) • Преоптерећеност стручног кадра послом • Неразвијеност потребних услуга
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пројектно аплицирање • Јавни радови – активација корисника • Лобирање на локалном нивоу • Закон о социјалној заштити (у припреми) • Постојање јасних стандарда за развој услуга • Формирање фонда за жртве насиља • Обученост и спремност кадра за развој нових услуга • Постојање простора који би се могао адаптирати у стамбену јединицу предвиђену за жртве насиља 	<p>ПРЕПРЕКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неповерење жртава насиља према појединим системима (неједнак приступ жртви од стране различитих система) • Недовољан број стручних радника • Неумреженост система и непостојање протока информација међу секторима • Формализоване процедуре у појединим сегментима (вештачење) • Пребацивање одговорности са једног система на други • Политичка превирања (променљивост приоритета у заштити „рањивих“ група (Роми, ОСИ, материјално угрожени, самохрани родитељи...)) • Општина сврстана у прву категорију развијености

Сервиси / службе подршке породици у општини Врбас:

5/2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Породица у општини Врбас /и насиље у породици/

- Лоша економска ситуација у друштву одражава се директно на функционалност породице
- Промене у систему вредности, губитак традиционалних вредности
- Васпитна компететност породице
- Висок проценат развода у односу на број склопљених бракова
- Низак ниво наталитета, пасивна плодност
- Насиље у породици је све видљивије и самим тим и присутније обзиром да је и правно први пут дефинисано половином 2005.год.(примена Породичног закона)
- Продужено одвајање младих од породице порекла
- Присутност раширености болести зависности (алкоголизам, наркоманија, коцкање, игре на срећу, зависност од компјутера, пушење...)
- Недовољна информисаност грађана/ки о постојећим услугама и сервисима за подршку породици
- Предрасуде и стереотипи о улози одређених институција и служби као и о њиховим корисницима
- Пораст вршњачког насиља у свакодневном животу а наставља се и путем друштвених мрежа
- Правна регулатива јасно дефинисала поступке и кораке који се предузимају у сваком систему (правосуђе, здравство, полиција, ЦСР и образовање)
- Сарадња међу институцијама је на задовољавајућем нивоу(Протокол о поступању институција у ситуацијама насиља у породици на локалном ниво потписан 2015.год.)
- Стручни радници из различитих система прошли више едукација и семинара из области насиља у породици
- Сложеност проблема породице у стању дисфункције захтева један комплетнији приступ, примену превенције која једино може дати дугорочне резултате

5/3. ЗАКЉУЧАК О ЦИЉНОЈ ГРУПИ:

Смањење значаја традиционалних вредности у породици, савремени стил живота неповољно утиче на социјално заштитну функцију одраслих чланова породице према њеним мање моћним члановима (деца и стари). Све већи број улога коју оптерећује савременог човека нарочито жену (улога мајке, супруге, запослене жене, ћерке уз недовољно ангажовање оца, супруга..) повећава ниво стреса и често доводи до испољавања дисфункционалних образаца понашања у породичним односима. Дисфункционални породични односи провоцирају и породичну кризу која захтева стручну помоћ у ангажовању здравих капацитета породице на превазилажењу кризе.

Број развода као и податак да се подносиоци захтева јављају млади брачни парови са малим дететом указују на смањен праг толеранције на различитост и неспремност на прављење компромиса. С друге стране суочавамо се са све чешћим пријављивањем насиља у породици и потребом брзих интервенција. Проблем насиља захтева рад на превенцији како би се предупредило трансгенерацијско преношење дисфункционалних образаца понашања.

Последњих година се уочава повећан степен вршњачког насиља нарочито тзв.електронског насиља- односно насиље путем друштвених мрежа (све више вређање, омаловажавање , исмевање итд..

5/4. ПРЕПОРУКЕ – СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

1. Јачање и повезивање материјалних, финансијских и људских ресурса у јединствен систем подршке породици.
2. Развој унутрашњих капацитета породице за остваривање целовитих породичних функција.
3. Превентивни рад са децом предшколског/ школског узраста на тему вршњачког насиља
4. СОС телефон за жртве насиља.

5/5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

- Формирање фонда за жене - жртве насиља
- Обезбедити брзу, целовиту и поверљиву медицинску услугу за жене жртве насиља
- Интензиван рад/оснаживање жртве насиља кроз саветовалиште

- Обезбеђивање још једне стамбене јединице за жртве насиља
- Превентивни рад са децом предшколског/школског узраста а везано за вршњачко насиље
- Едукација стручних кадрова свих система
- Боље информисање јавности
- Едукација „ризичних“ група о феномену « насиља» (Роми, материјално угрожени, ОСИ...)

5/6. СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ

- 1.1. Договор са тужилаштвом отварању наменског рачуна на који би се уплаћивао део изречених новчаних казни
- 2.1. Један дан у месецу доступни прегледи без чекања и заказивања (општа пракса и гинекологија) за жртве насиља
- 3.1. Бесплатне правне и саведотавне услуге за жртве насиља у саветовалишту
- 3.2. У другој половини 2018. године Увођење СОС телефона
- 3.3. Континуирано организовање "округлих столова" везаних за насиље у породици

- 4.1. До краја 2018.год. основати услугу Становање уз подршку намењену жртвама породичног насиља за општину Врбас, капацитета 2-3 породице да буду смештене

- 5.1. До краја 2018.године едуковати већи број професионалаца из система образовања везано за вршњачко насиље
- 5.2. Током 2018. године перманентно организовати Трибине на тему вршњачког насиља по школама
- 6.1 Перманентна едукација стручњака из области социјалне заштите
- 7.1. Као трајан задатак припремити и одштампати јединствену брошуру намењену информисању корисника о свим постојећим услугама и сервисима за подршку породици
- 7.2. Континуирано информисање јавности о постојећим правима и услугама из области социјалне заштите једном у два месеца путем средстава информисања
- 7.3. Штапање флајера и другог пропагандног материјала – трајан задатак
- 8.1. До краја 2018.оснивати Клубове породица са специфичним тешкоћама и заједничким интересима (хранитељи, породице особа са инвалидитетом)
- 8.2. Континуирана обука младих(ученика) кроз програм „Вршњачка подршка“
- 8.3. До краја 2020.год. основати услугу „ Породични сарадник“

7. АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ /ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ/ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ ВРБАС ЗА ПЕРИОД 2018 – 2022. ГОДИНА

Аранжмани за примену Стратешког плана обухватају:

А/ Локалне структуре и

Б/ Механизми и процедуре уз које ће се осигурати његово успешно спровођење.

А/ Локалне структуре су:

а/за управљање процесом имплементације Стратешког плана и

б/оперативне структуре ,за реализацију Стратешког плана, програма и услуга

а/ Структуре за управљање процесом имплементације Стратешког плана су:

- Скупштина општине
- Председник општине
- Одбор за социјалну заштиту у општини Врбас

- Скупштина општине Врбас усваја – доноси „Стратешки план развоја социјалне заштите у општини Врбас за период 2018 – 2022. година“, разматра и усваја годишње акционе планове Стратешког плана и обезбеђује сразмерна буџетска средства за њихову реализацију. Скупштина, најмање једном годишње разматра извештај о имплементацији Стратешког плана и постигнутим резултатима врши евентуалне измене у Стратешком плану и приоритетним пројектима.

- *Председник општине* одређује састав и именује Одбор за социјалну заштиту у општини Врбас као тело које сачињавају представници свих сектора и релевантних институција и организација заинтересованих за развој социјалне заштите у општини.

- *Одбор за социјалну заштиту у општини Врбас /Одбор/* као мултисекторско тело, испитује потребе грађана/ки, дефинише и предлаже стратешке приоритете, у сарадњи са надлежним институцијама, организацијама и општинским службама, утврђује предлоге годишњих акционих планова и износе потребних средстава за њихову реализацију. Одбор координира израду и прати имплементацију општинског Стратешког плана и одговоран је за спровођење процеса мониторинга и евалуације. Одбор најмање једном годишње извештава СО о имплементацији Стратешког плана и постигнутим резултатима, предлаже СО евентуалне измене у Стратешком плану и приоритетним пројектима, редовно консултује и информише јавност о процесу имплементације Стратешког плана и обезбеђује транспарентност у раду и адекватну друштвену подршку.

Пратеће службе и организације које обезбеђују адекватан рад структура управљања Стратегијом развоја система социјалне заштите су: Општинска управа Врбас - Одељење за друштвене делатности и Одељење за финансије и буџет.

б/ Оперативне структуре за реализацију Стратешког плана, програма и услуга у општини Врбас представљају све компетентне актере који су оспособљени да реализују договорене програме и услуге професионално, благовремено, исплативо и транспарентно. Реформско опредељење овог Стратешког плана је плурализам пружаоца услуга и равноправност пружаоца из јавног, приватног и невладиног сектора. У оперативне структуре које ће реализовати Стратешки план у општини Врбас спадају: Центар за социјални рад општине Врбас, Геронтолошки центар Врбас, Општинска организација Црвеног крста, Дом здравља „Вељко Влаховић" Врбас, Општа болница Врбас, удружења особа са инвалидитетом, образовне и васпитне установе, удружења грађана и невладине организације, али се листа не ограничава само на њих. Принцип подстицања плурализма пружаоца услуга и развој мреже социјалних услуга подразумева константно јачање и увећавање броја актера оперативне структуре. Активности на јачању сарадње и целовитих капацитета управљачких и оперативних структура за спровођење Стратешког плана је сталан и стратешки задатак.

Б/ Механизми и процедуре за ефикасну примену /имплементацију/ Стратешког плана:

Стратешки план тежи да демонстрира спремност за развој одрживог модела интегралне социјалне заштите. У циљу обезбеђивања пуне и ефикасне имплементације стратегије интегралне социјалне заштите, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребни за координацију активности:

- Скупштина општине најмање једном годишње разматра извештај о спровођењу Стратешког плана и усваја корективне мере и акционе планове за наредну годину,
- Одбор прати, координира и мониторише спровођење Стратешког плана и уз акционе планове, најмање једном годишње припрема извештај за СО,
- Одбор осигурава да се благовремено, у процесу креирања општинског буџета, презентују акциони годишњи планови проистекли из овог Стратешког плана и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење,
- Одбор, у складу са својим овлашћењима прави годишње планове свога рада и деловања и комуникације према локалној власти, другим актерима социјалне заштите и према јавности. Свој план рада доставља органу који га је именовао на увид и мишљење. За рад и деловање Одбор-а услове обезбеђује Општинска управа Врбас,
- Одбор иницира регионалне, међуопштинске састанке (најмање једном годишње) свих актера социјалне заштите, или у одређеној приоритетној области заштите, са циљем размена информација и дефинисања заједничких интереса за функционално међуопштинско повезивање ради задовољења потреба својих грађана. Ови састанци су саставни део годишњих планова рада Одбор-а.

8. ПЛАН ПРАЋЕЊА /МОНИТОРИНГА И ЕВАЛУАЦИЈЕ/

- ✓ **Циљ мониторинга и евалуације:** спровођења Стратешког плана је да се систематично, редовно прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене /имплементације/ и процењује успех Стратешког плана. Сврха мониторинга и евалуације је праћење напретка, побољшање ефикасности и успешности Стратешког плана, али и предлагање измена у активностима на основу налаза и оцена.
- ✓ **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски непрекидан процес прикупљања података) спроводи се континуирано током пружања услуга која је предмет праћења и дугорочно за период на који се прави Стратешки план. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се повремено–периодично и пратиће одређене фазе имплементације Стратешког плана. Евалуација успешности целокупног документа обављаће се једном годишње и извештај о евалуацији је саставни део целокупног извештаја о спровођењу Стратешког плана који се подноси Скупштини општине и јавности на увид, разматрање и евентуалне корекције. Финална евалуација Стратешког плана обавиће се на крају 2022. године.
- ✓ **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности, специфичних задатака и циљева, стратешких циљева и мисије и то на следећи начин:
 - 1) Праћење процеса имплементације (да ли се планиране активности спроводе и да ли се ресурси ефективно идентификују и користе);
 - 2) Праћење исхода активности (ефекти-резултати активности у односу на уложене ресурсе-новац);
 - 3) Евалуацију напретка у остваривању сврхе (мисије и стратешких циљева Стратегије);
 - 4) Евалуацију утицаја стратегије на живот корисника и грађана/ки.
- ✓ **Индикатори** напретка и успешности одређују се за сваку приоритетну циљну групу и на нивоу сваког циља специфичног задатка (услуге). Стратешки план ће користити комбиновано, квантитативне и квалитативне индикаторе како би се дошло до поуздане оцене о коначном успеху.
- ✓ **Методе и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације Стратешког плана користиће се стандардни сет алатки међу којима су: евидентирање корисника и услуга, интервјуи са корисницима и пружаоцима (упитници, разговори, анкете), истраживање, извештавање и др. Одбор ће у својим годишњим плановима рада прецизније дефинисати технике помоћу којих ће се спроводити мониторинг и евалуација Стратешког плана, уједначавати их и прилагођавати их за прикупљање података о свим разнородним услугама и активностима предвиђених Стратешким планом.
- ✓ **Носиоци процеса мониторинга и евалуације:** Координатор активности мониторинга евалуације је ОДБОР, који, уз стручну помоћ Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (Јединице за мониторинг и евалуацију) бира ваљане индикаторе и једноставне технике за њихово мерење. Сви актери социјалне заштите и носиоци програма, услуга или појединачних активности су у обавези да у складу са општим индикаторима дефинишу специфичне циљеве и обезбеде њихово мерење током трајања имплементације.

9. ЛИСТА УЧЕСНИКА

I Циљна група СТАРИ

Координатор – Радмила Мусић, Геронтолошки центар

Чланови:

1. Михајло Симић, Геронтолошки центар
2. Данило Мараш, Члан општинског Већа
3. Милић Мијовић, Удружење пензионера
4. Татјана Глушчевић, Црвени крст
5. Зорка Бајагић, Центар за социјални рад
6. Мирјана Миловић, Општинска управа

II Циљна група РОМИ

Координатор – Данијела Илић, Члан Општинског већа

Чланови:

1. Татјана Глушчевић, Црвени крст Врбас
2. Александар Суботин, Парох Еванђеоске цркве
3. Славољуб Колашинац, УГ „Радгост“
4. Јелена Шабановић Недић, ССШ „4.јули“
5. Драгица Горановић, ПУ „Бошко Буха“
6. Раденко Шимун, ОШ „20.октобар“
7. Јелена Ђурђевац, ОШ „20.октобар“
8. Славица Шестовић, ОШ „Братство Јединство“
9. Дејан Бодоњи, Дом здравља „Вељко Влаховић“
10. Бојана Глођовић, Центар за социјални рад

III Циљна група ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Координатор – Јасмина Пецељ, УГ „Осмех“

Чланови:

1. Драган Јанковић, Друштво инвалида Врбаса
2. Бранко Булајић, Друштво инвалида Врбас
3. Бранка Недовић, Друштво инвалида Врбас
4. Борис Бијеловић, УГ „Мултиарт“
5. Горан Калуђеровић, Служба за запошљавање у Врбасу
6. Снежана Јовић, Општинска управа
7. Радмила Мусић, Геронтолошки центар Врбас
8. Михајло Симић, Геронтолошки центар Врбас
9. Нада Батрићевић, Центар за социјални рад Врбас
10. Драгана Сарић, Центар за социјални рад Врбас
11. Бајић Александра, УГ МНРО „Кућица“

IV Циљна група ДЕЦА И ОМЛАДИНА

Координатор - Мира Недић, Општинска управа Врбас

Чланови:

1. Мирјана Миловић, Општинска управа Врбас
2. Гордана Миловић, Општинска управа Врбас
3. Цвита Павловић, Дом здравља „Вељко Влаховић“
4. Вера Пековић, Општа болница Врбас
5. Татјана Кажич, Гимназија „Жарко Зрењанин“
6. Марија Котлаја, ОШ „20.октобар“
7. Драгица Горановић, ПУ „Бошко Буха“
8. Борис Бијеловић, УГ „Мултиарт“
9. Александра Бајић, УГ МНРО „Кућица“
10. Филип Димитријевић, Полицијска станица Врбас
11. Тања Самарџић, Центар за социјални рад Врбас

V Циљна група ПОРОДИЦА

Координатор - Нада Батрићевић – Центар за социјални рад

Чланови:

1. Јелена Килибарда, Општинска управа Врбас
2. Иванка Милојковић, Општинска управа Врбас
3. Радмила Мусић, Геронтолошки центар Врбас
4. Горан Калуђеровић, Служба за запошљавање у Врбасу
5. Филип Димитријевић, Полицијска станица Врбас
6. Јасмина Асси, Дом здравља „Вељко Влаховић“
7. Марио Мажар, Општинска управа Врбас

10. ПРАВНИ ОКВИРИ

Полазну основу за израду Стратешког плана развоја социјалне заштите Општине Врбас за период 2018-2022. године чине:

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

/„Службени гласник РС”, број 108/2005/

СТРАТЕГИЈА БОРБЕ ПРОТИВ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

(„Службени гласник РС”, број 111/06)

СТРАТЕГИЈА ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2025. ГОДИНЕ („Службени гласник РС”, број 26/16)

СТРАТЕГИЈА НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

(„Службени гласник РС”, број 88/09)

СТРАТЕГИЈА ИНТЕГРИСАНОГ УПРАВЉАЊА ГРАНИЦОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

(„Службени гласник РС”, број 9/17)

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ И ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА

(„Службени гласник РС”, број 122/08)

НАЦИОНАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ(2004-2015)

ЗАКОН О СПРЕЧАВАЊУ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

/„Службени гласник РС”, број 33/2006/

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА О СТАРЕЊУ

/„Службени гласник РС”, број 76/2006/

СТРАТЕГИЈА УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

(„Службени гласник Републике Србије”, број 1/2007) - за период 2007 - 2015

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ И ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ

/„Службени гласник РС”, број 122/2008 од 30.12.2008. године/

СТРАТЕГИЈА ПОЛИЦИЈЕ У ЗАЈЕДНИЦИ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ (2015 -2016),

СТРАТЕГИЈА ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА

(„Службени гласник РС”, број 59/09)

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2018. ГОДИНЕ

(„Службени гласник РС”, број 4/16)

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДЕ ЗА ПЕРИОД 2015-2025

/„Службени гласник РС”, број 22/2015 од 27.05.2015. године/

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗАПОШЉАВАЊА ЗА ПЕРИОД 2011-2020.

(„Службени гласник РС”, број 37/11),

ЗАКОН О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

/„Службени гласник Републике Србије”, број 24/11./

ЗАКОН О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Број: 42. Страна 2391. Службени лист општине Врбас, 29. децембар 2017. године

/ „Службени гласник РС“, бр. 94/2016/ - примена од 01. јуна 2017 године/

ЗАКОН О ПОТВРЂИВАЊУ КОНВЕНЦИЈЕ САВЕТА ЕВРОПЕ О СПРЕЧАВАЊУ И БОРБИ ПРОТИВ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

/Међународни уговори, 12/2013, ступила на снагу 01.08.2014. године/

ЗАКОН О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

/ „Службени гласник РС“, број 16/02, 115/05 и 107/09/

ЗАКОН О ЗАБРАНИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

/ „Службени гласник РС“, број 22/2009/

ПОРОДИЧНИ ЗАКОН

/„Службени гласник РС“ број 18/2005, 72/2011 - други закон и 6/2015, Решење УС РС - 101/2009 и Одлуку УС РС - 18/2011. - Члан 197. Насиље у породици/

ЗАКОН О МАЛОЛЕТНИМ УЧИНИОЦИМА КРИВИЧНИХ ДЕЛА И КРИВИЧНОПРАВНОЈ ЗАШТИТИ МАЛОЛЕТНИХ ЛИЦА - /„Службени гласник РС“ број 85/2005/

КРИВИЧНИ ЗАКОНИК

(„Службени гласник РС“ број 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005, 72/2009, 111/09, 121/2012, 104/2013 и 108/2014)

ЗАКОНИК О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(„Службени гласник РС“ број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014)

ЗАКОН О ПРЕКРШАЈИМА

(„Службени гласник РС“, број 65/2013 и 13/2016)

ЗАКОН О ПОЛИЦИЈИ

(„Службени гласник РС“ бр.6/2016)

ЗАКОН О УДРУЖЕЊИМА

/ „Службени гласник РС“, бр. 51/2009 и 99/11-други закон/

ЗАКОН О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ

/ „Службени гласник РС“, број 72/2009... 121/12/ одлуке уставног суда 42/13, 50/13,98/13

ЗАКОН О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

(„Сл. гласник РС“, бр. 88/17/

ЗАКОН О ПРЕДШКОЛСКОМ ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ

/„Сл. гласник РС“, бр. 18/2010 и 101/2017/.

ЗАКОН О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

(„Сл. гласник РС“, бр. 55/2013. и 101/2017/.)

ЗАКОН О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

/„Сл. гласник РС“, бр. 55/2013. и 101/2017/

ЗАКОН О МЛАДИМА

/„Службени гласник РС“, бр. 50/2011/

Број: 42. Страна 2392. Службени лист општине Врбас, 29. децембар 2017. године

ЗАКОН О РАДУ (Сл.гл.РС, бр. 124/2012, 14/2015 и 68/2015), јер услови за лиценцирање организација СЗ захтевају доношење акта којим се улази у сферу радно-правних односа; ЈЛС ова питања сусреће при одређивању цене услуге СЗ

ЗАКОНОМ О ПРАВИМА ПАЦИЈЕНАТА

/„Службени гласник РС“, бр. 45/2013 од 22.5.2013. године, а ступио је на снагу 30.5.2013./

ЗАКОН О ЈАВНОМ ЗДРАВЉУ

/„Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016 од 25.2.2016. године, а ступио је на снагу 4.3.2016./

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ЛИЦА СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

/„Службени гласник Републике Србије“, број 45/2013./

ЗАКОНОМ О ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ, ТРУДНИЦА И ПОРОДИЉА

/„Службени гласник Републике Србије“, број 104/2013./

ЗАКОНОМ О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

/„Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016./

ПРАВИЛНИК О ТЕХНИЧКИМ СТАНДАРДИМА ПРИСТУПАЧНОСТИ

/„Службени гласник РС“, број 46/2013/

ОПШТИ ПРОТОКОЛ за заштиту деце од злостављања и занемаривања (2005)

ПОСЕБНИ ПРОТОКОЛИ:

ПОСЕБНИ ПРОТОКОЛ о поступању центара за социјални рад – органа старатељства у случајевима насиља у породици и женама у партнерским односима,

ПОСЕБНИ ПРОТОКОЛ о поступању полицијских службеника у заштити малолетних лица од злостављања и занемаривања 2006.

ПОСЕБНИ ПРОТОКОЛ о поступању правосудних органа у заштити малолетних лица од злостављања и занемаривања – 2009.

ПОСЕБАН ПРОТОКОЛ система здравствене заштите за заштиту деце од злостављања и занемаривања. 2009.

ПОСЕБНИ ПРОТОКОЛ за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама (врсте и облици насиља, превентивне и интервентне мере, одговорност запослених) – 2007. године,

ПРАВИЛНИК Министра просвете о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање - /„Службени гласник РС“ број 30/2010 од 07.05.2010./

УРЕДБА о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи

/„Службени гласник РС“, број 112/2014 од 16.10.2014. године, а ступа на снагу 24.10.2014./

ПРАВИЛНИК о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите

/„Службени гласник РС“, бр. 42/2013 од 14.5.2013. године, а ступио је на снагу 22.5.2013./

ПРАВИЛНИК о лиценцирању организација социјалне заштите („Службени гласник РС“, број 42/2013)

ОДЛУКА О ПРАВИМА НА ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

/„Службени лист општине Врбас“, број 11/2014 /од 30.12.2014/ и 12/2016/

ПРОГРАМ РАЗВОЈА АП ВОЈВОДИНЕ ЗА ПЕРИОД 2014 – 2020 ГОДИНЕ

/ „Службени лист АП Војводине“ број 13/14./

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ ОПШТИНЕ ВРБАС ЗА ПЕРИОД 2015 – 2019 ГОДИНЕ /од 27. марта 2015. године/

/ „Службени лист општине Врбас“, број 3/2015/

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2014-2018. ГОДИНЕ

/ „Службени гласник РС“, бр. 1/2015 од 6.1.2015. године/.

ЗАКОН О СПОРТУ

/ „Службени гласник РС“, бр. 10/2016/

ЗАКОН О ЈАВНИМ НАБАВКАМА („Службени гласник РС“, број 124/2012, 14/2015 и 68/2015)

254.

На основу члана 99. став 5. Закона о планирању и изградњи („ Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014 и 145/2014), члана 5. Одлуке о грађевинском земљишту у јавној својини општине Врбас („Службени лист општине Врбас“, број 18/2016) и члана 16. 30. и 93. Статута општине Врбас („Службени лист општине Врбас“, број 35/2017), Скупштина општине Врбас, на седници одржаној 28. и 29. децембра 2017. године, донела је

О Д Л У К У

О ДОНОШЕЊУ ПРОГРАМА ОТУЂЕЊА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА У ЈАВНОЈ СВОЈИНИ ЗА 2018. ГОДИНУ У ОПШТИНИ ВРБАС

Члан 1.

Овом Одлуком доноси се Програм отуђења грађевинског земљишта у јавној својини за 2018. годину у Општини Врбас.

Члан 2.

Предмет отуђења грађевинског земљишта у јавној својини по тржишним условима су следеће грађевинске парцеле:

К.О. Врбас-град, 10583, 10886/5, 10886/6, 10886/7, 10886/8, 10886/9, 4508, 4600/1, 8349/1, 8350/1, 8351/3, 8862/2, 9922/1,

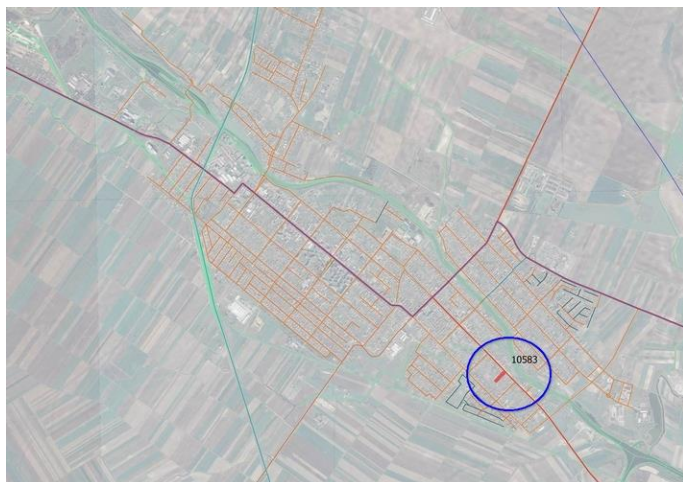
К.О. Бачко Добро Поље, 2257/22,

К.О. Куцура, 309, 1912/1, 1912/111, 1912/112, 1912/113, 1912/114, 1912/115, 1912/118, 1912/121, 1915/313, 1915/322, 1915/323, 1915/324, 1915/325, 1915/85,

К.О. Равно Село, 1201, 1707,

К.О. Савино Село, 215/1, 2932/1, 2933/18, 2933/19.

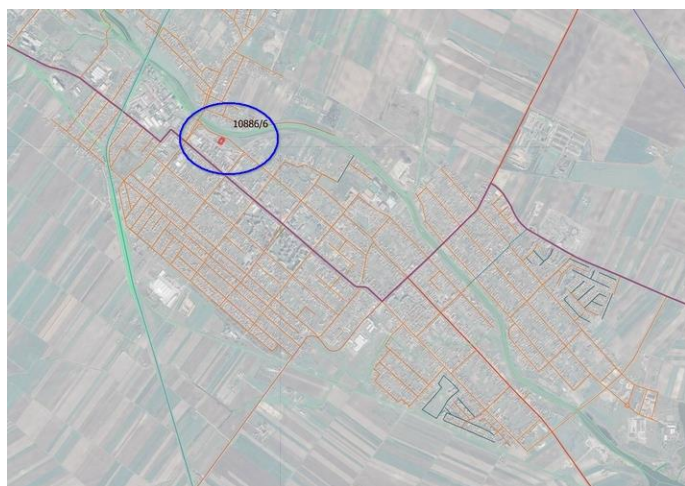
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	10583
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Светозара Марковића
Блок	блок "86"
Планирана намена	Породично становање
Површина	1621 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У зони породичног становања дозвољена је изградња: породичних стамбених објеката, стамбено-пословних објеката, пословних објеката, објеката услужног занатства, помоћних објеката, објеката јавне намене, верских објеката, спомен обележја, спортско рекреативних објеката, објеката социјалне заштите, објеката у функцији културе, здравства, образовања и слично.
Максимални индекс заузетости	50%, а за угаоне парцеле 60%
Дозвољена спратност	По+П+1+Пк
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	НН- да
Водовод	АС 100 mm на истој страни улице С. Марковића.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 315mm на истој страни улице С. Марковића.
Гас	Могућност прикључења на улицу Светозара Марковића за одређеним потребама за капацитете са мреже ниског притиска до 4бар. Од капацитета зависи могућност прикључења.
Тротоар	Не

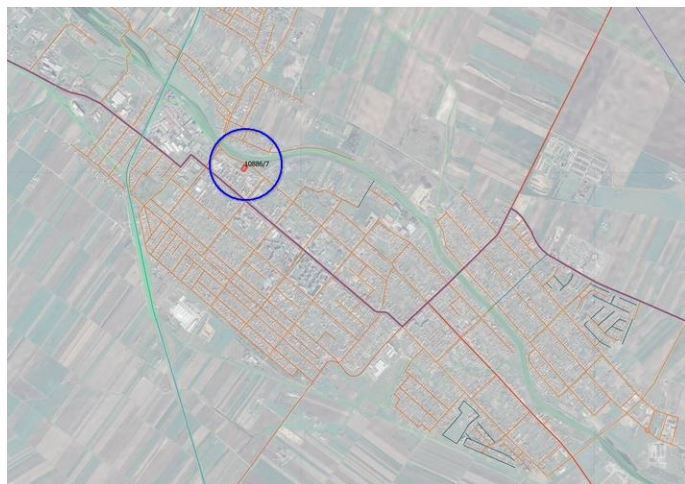
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	10886/5
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Народног фронта
Блок	блок „21“
Планирана намена	Пословна зона
Површина	955 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У пословној зони је дозвољена изградња пословног простора и то за потребе: производње, складиштења, трговине, угоститељства, занаства, пословања, администрације, културе, здравства, спорта, рекреације, културе, образовања и слично, као и објеката породичног становања.
Максимални индекс заузетости	60% рачунајући објекте високоградње
Дозвољена спратност	По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН - МБТС Домаћа НН - да
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. АС 100 у ул. Б.Томовића и 5.пролетерске
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 250mm, на ≈40 m од парцеле.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа.Најближа деоница улица Буде Томовића прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница уз криви мост на мрежу средњег притиска 6-16бар.
Тротоар	Не

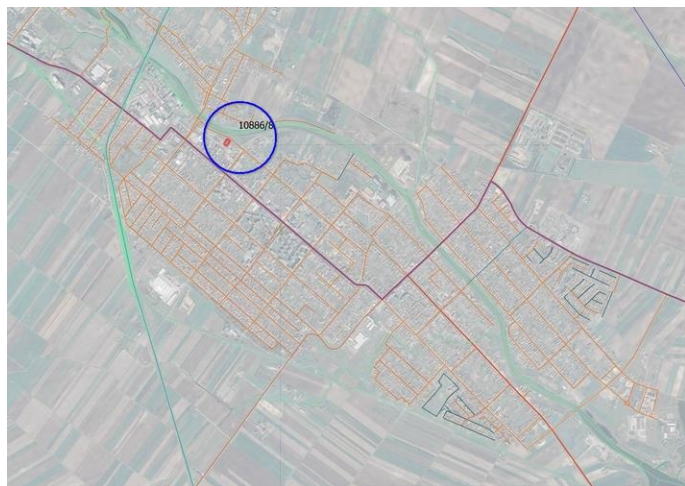
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	10886/6
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Народног фронта
Блок	блок „21“
Планирана намена	Пословна зона
Површина	1049 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У пословној зони је дозвољена изградња пословног простора и то за потребе: производње, складиштења, трговине, угоститељства, занаства, пословања, администрације, културе, здравства, спорта, рекреације, културе, образовања и слично, као и објеката породичног становања.
Максимални индекс заузетости	60% рачунајући објекте високоградње
Дозвољена спратност	По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН - МБТС Домаћа НН - да
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. АС 100 у ул. Б.Томовића и 5.пролетерске
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 250mm, на ≈40 m од парцеле.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа.Најближа деоница улица Буде Томовића прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница уз криви мост на мрежу средњег притиска 6-16бар.
Тротоар	Не

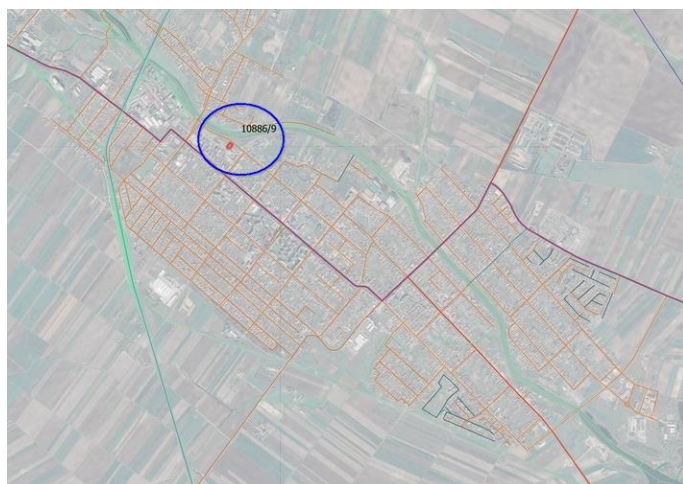
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	10886/7
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Народног фронта
Блок	блок „21“
Планирана намена	Пословна зона
Површина	1129 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У пословној зони је дозвољена изградња пословног простора и то за потребе: производње, складиштења, трговине, угоститељства, занаства, пословања, администрације, културе, здравства, спорта, рекреације, културе, образовања и слично, као и објеката породичног становања.
Максимални индекс заузетости	60% рачунајући објекте високоградње
Дозвољена спратност	По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН - МБТС Домаћа НН - да
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. АС 100 у ул. Б.Томовића и 5.пролетерске
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 250mm, на ≈30 m од парцеле.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа.Најближа деоница улица Буде Томовића прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница уз криви мост на мрежу средњег притиска 6-16бар.
Тротоар	Не

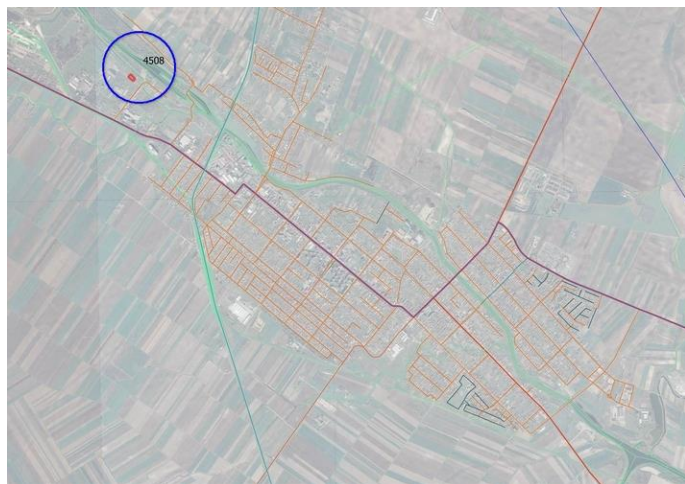
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	10886/8
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Народног фронта
Блок	блок „21“
Планирана намена	Пословна зона
Површина	1151 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У пословној зони је дозвољена изградња пословног простора и то за потребе: производње, складиштења, трговине, угоститељства, занаства, пословања, администрације, културе, здравства, спорта, рекреације, културе, образовања и слично, као и објеката породичног становања.
Максимални индекс заузетости	60% рачунајући објекте високоградње
Дозвољена спратност	По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН - МБТС Домаћа НН - да
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. АС 100 у ул. Б.Томовића и 5.пролетерске
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 250mm, на ≈20 m од парцеле.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа.Најближа деоница улица Буде Томовића прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница уз криви мост на мрежу средњег притиска 6-16бар.
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	10886/9
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Народног фронта
Блок	блок „21“
Планирана намена	Пословна зона
Површина	1019 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У пословној зони је дозвољена изградња пословног простора и то за потребе: производње, складиштења, трговине, угоститељства, занаства, пословања, администрације, културе, здравства, спорта, рекреације, културе, образовања и слично, као и објеката породичног становања.
Максимални индекс заузетости	60% рачунајући објекте високоградње
Дозвољена спратност	По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН - МБТС Домаћа НН - да
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. АС 100 у ул. Б.Томовића и 5.пролетерске
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 250mm, на ≈15 m од парцеле.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа.Најближа деоница улица Буде Томовића прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница уз криви мост на мрежу средњег притиска 6-16бар.
Тротоар	Не

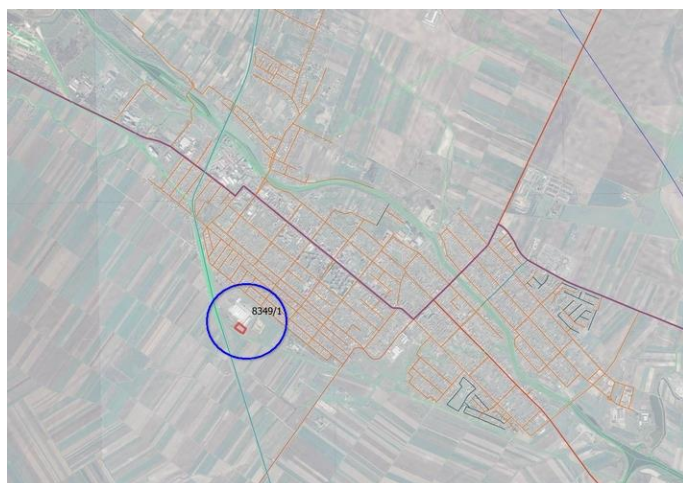
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	4508
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Колонија кудељаре
Блок	Блок „2“
Планирана намена	Радна зона
Површина	1903 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН- стс Кудељара НН Ул. Милетићева
Водовод	АС 100mm у ул. Колонија Кудељаре, на ≈ 90м од парцеле.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	Да, прикључење из Милетићеве улице на гасовод средњег притиска уколико се ради о индустријском објекту.
Тротоар	Не

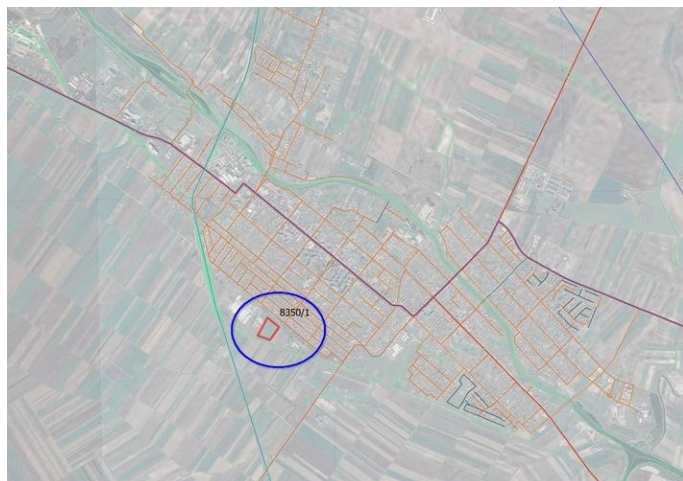
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	4600/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Милетићева
Блок	Блок „5“
Планирана намена	Радна зона
Површина	21160 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН-да НН-Да
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже прикључењем на вод.мр. АС 100 у ул. Кулски пут.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	Да. Постоји могућност прикључења са мреже средњег притиска од 6-16 бара (постоји противпожарни шахт на прелазу преко канала Бегејац)
Тротоар	Не

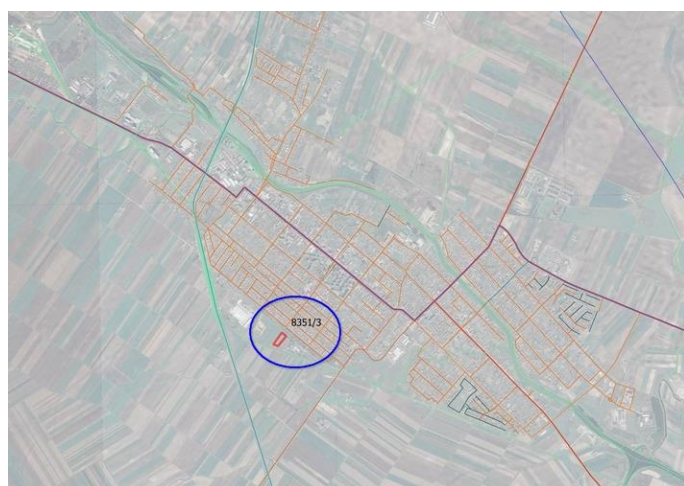
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	8349/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Лазе Костића
Блок	блок „31“
Планирана намена	Радна зона
Површина	5404 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	Израда плана детаљне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Не
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	Смернице за израду новог планског документа
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - ЗТС Војводина промет НН ул Лазе Костића
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже прикључењем на АС 100mm на ≈280m од парцеле, на углу Л.Костића и И.Л.Рибара.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Колектор АВ DN 1200, на ≈235m од парцеле, према ул. Л.Костића
Гас	Да, из улице Иве Лоле Рибара за мање капацитете и за веће капацитете из улице угао Густава Крклеца Лазе Костића са прикључног вода Куцура – Врбас-С. Село
Тротоар	Не

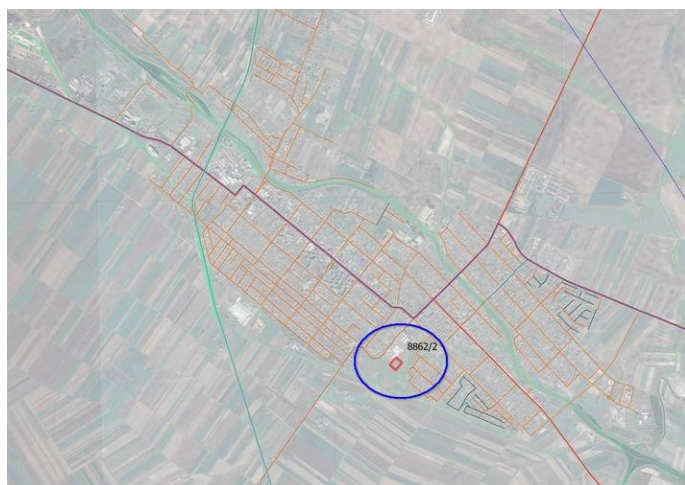
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	8350/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Лазе Костића
Блок	Блок „31“
Планирана намена	Радна зона
Површина	23384 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	Израда плана детаљне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Не
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	Смернице за израду новог планског документа
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН- ул И.Л.Рибара и ЗТС Војводина промет НН- ул Лазе Костића
Водовод	АС 100mm у ул. Л. Костића на ≈ 80m североисточно
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Колектор АВ DN 1200, на ≈20m од парцеле, према ул. Л.Костића или PVC 250mm у ул. Л. Костића на око 80m североисточно
Гас	Да, из улице Иве Лоле Рибара за мање капацитете и за веће капацитете из улице угао Густава Крклеца Лазе Костића са прикључног вода Куцура – Врбас-С. Село
Тротоар	Не

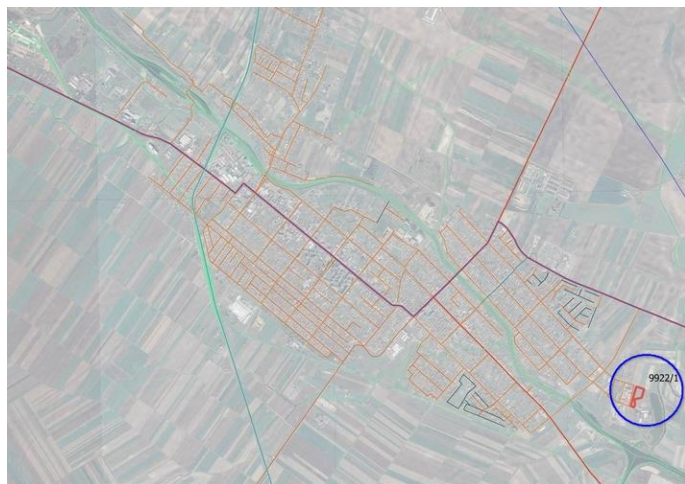
Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	8351/3
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Лаза Костића
Блок	Блок „31“
Планирана намена	Радна зона
Површина	6548 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	Израда плана детаљне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Не
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	Смернице за израду новог планског документа
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН- ул И.Л.Рибара и ЗТС Војводина промет НН- ул Лазе Костића
Водовод	АС 100mm у ул. Л. Костића на ≈ 80m североисточно
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Колектор АВ DN 1200, на ≈20m од парцеле, према ул. Л.Костића или PVC 250mm у ул. Л. Костића на око 80m североисточно
Гас	Да, из улице Палих бораца и Лазе Костића, за мање капацитете. За веће капацитете из улице угао Густава Крклеца Лазе Костића са прикључног вода Куцура – Врбас-С. Село
Тртоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	8862/2
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Његошева
Блок	Блок „71“
Планирана намена	Радна зона
Површина	7367 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН- ЗТС Трикотажа ул Његошева НН ул Његошева
Водовод	АС 150mm на ≈ 20m југозападно од парцеле
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 250mm на ≈140m северозападно од парцеле, са друге стране улице Његошева.
Гас	Да, из улице Бранка Радичевића за мање капацитете.
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Врбас-град
Број парцеле	9922/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Сивч Јовгена
Блок	блок „99“
Планирана намена	Радна зона
Површина	10645 м ²
Плански основ	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације за насељено место Врбас (Сл.лист општине Врбас 3/11, 11/14)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - да НН - тс Металоградња
Водовод	PVC 110mm, са друге стране ул. Ф.Вишњића, на ≈20m западно од парцеле.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	PVC 315mm, са друге стране улице Ф.Вишњића.
Гас	Да, за мање капацитете до 60м3/х (након изградње МРС широка потрошња „4“, моћи ће и за капацитете код индустријских постројења)
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Бачко Добро Поље
Број парцеле	2257/22
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Војвођанска
Блок	блок „ВБ“
Планирана намена	Становање малих густина
Површина	800 м ²
Плански основ	План генералне регулације Бачког Доброг Поља(Сл. лист општине Врбас 06/07)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације Бачког Доброг Поља(Сл. лист општине Врбас 06/07)
Намена зоне	Становање са економским објектима у функцији пољопривредне производње
Максимални индекс заузетости	Максимални степен заузетости парцеле стамбени део 30% економски део 70%
Дозвољена спратност	Максимално П+1
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	НН вод у улици
Водовод	РЕ 63 са исте стране улице Војвођанска.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Израђена је канализација ПВЦ 315 - још није у функцији.
Гас	Да, на мрежу ниског притиска до 4бара.
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	309
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Маршала Тита
Блок	Блок „27“
Планирана намена	Централни садржаји/ мешовита намена
Површина	550 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У зони мешовите намене дозвољена је изградња:породичних и вишепородичних стамбених објеката, пословних објеката, објеката услужног занатства, администрације, трговине, угоститељства, финансија, верских објеката, образовних, културних, објеката за спорт и рекреацију, спомен обележја и сл.
Максимални индекс заузетости	За нестамбене објекте индекс заузетости је 80%, за стамбене објекте 50%, за угаоне парцеле намењене становању 60%
Дозвољена спратност	По+П+2
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	ВН -да НН-да
Водовод	DN 25 у ул. Ђуре Биљне.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Планирана изградња канализације PVC 315 у ул. Ђуре Биљне.
Гас	Да, једнострано, пречник мреже д40
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1912/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	блок „7”
Планирана намена	радна зона
Површина	186519 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ђуре Биљне, до парцеле 1912/115 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1912/115 цца 160м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависности од потр
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1912/111
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „7“
Планирана намена	радна зона
Површина	22530 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ђура Биљња, до парцеле 1912/115 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1912/115 цца 160м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа.Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависности од потре
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас / Куцура
Број парцеле	1912/113
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „7”
Планирана намена	Радна зона
Површина	22530 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ђура Биљња, до парцеле 1912/115 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1912/115 цца 160м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависности од потр
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1912/114
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „7“
Планирана намена	Радна зона
Површина	44474 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ђура Биљња, до парцеле 1912/115 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1912/115 цца 160м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависности од потр
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас / Куцура
Број парцеле	1912/115
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „7“
Планирана намена	Радна зона
Површина	61897 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ђуре Биљне, до парцеле 1912/115 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1912/115 цца 160м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависности од потр
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас / Куцура
Број парцеле	1912/118
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „7”
Планирана намена	Радна зона
Површина	39992 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, Партизанска и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависн
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1912/121
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „Б“
Планирана намена	Радна зона
Површина	141285 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар,Партизанска и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависно
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас / Куцура
Број парцеле	1915/313
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „5“
Планирана намена	Радна зона
Површина	138663 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. РЕ 110 у ул. Ослобођења и Ж.Зрењанина
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Војвођанска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зависности од
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1915/322
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „5"
Планирана намена	Радна зона
Површина	25074 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	РЕ 110 у ул. Ослобођења, испред парцеле.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска и Војвођанска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зави
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас / Куцура
Број парцеле	1915/323
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „5"
Планирана намена	Радна зона
Површина	22464 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. РЕ 110 у ул. Ослобођења и Ж.Зрењанина
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска и Војвођанска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зави
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1915/324
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „5"
Планирана намена	Радна зона
Површина	23760 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. РЕ 110 у ул. Ослобођења и Ж.Зрењанина
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска и Војвођанска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зави
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1915/325
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „5"
Планирана намена	Радна зона
Површина	19571 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. РЕ 110 у ул. Ослобођења и Ж.Зрењанина
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска и Војвођанска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зави
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Куцура
Број парцеле	1915/85
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „5"
Планирана намена	Радна зона
Површина	142411 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Куцура са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл. лист општине Врбас 08/07 и 16/12)
Намена зоне	У радним зонама лоцираће се делатности које захтевају веће просторе и које негативно утичу на околину привредни, складишни, услужни и слични објекти. Ови комплекси ће се реализовати на основу планова детаљне регулације уз израду студије процене утицаја на животну средину за потенцијалне загађиваче.
Максимални индекс заузетости	70% рачунајући објекте високоградње, мин.20% зелених површина
Дозвољена спратност	Производни и складишни високо приземље, По+П+2
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН - угао улица Г.Костелника и ул Ослобођења, до парцеле 1915/322 цца 300 м НН - улица Млинска, до парцеле 1915/322 цца 120м
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, формирањем кружног тока,прикључењем на вод.мр. РЕ 110 у ул. Ослобођења и Ж.Зрењанина
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном нема разведена дистрибутивна гасна мрежа. Најближа деоница улица Млинска и Војвођанска прикључењем на ниски притисак од 1-4бар, и деоница преко атарских путева на прикључни вод насељених места средњег притиска 6-10бар са Куцурског пута у зави
Тротоар	Не

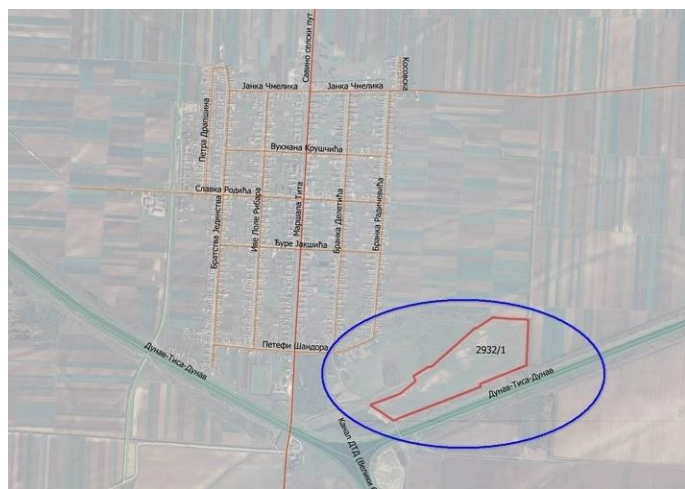
Општина / Катастарска општина	Врбас /Равно Село
Број парцеле	1201
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Маршала Тита
Блок	блок „А3“
Планирана намена	Насељски центар
Површина	953 м ²
Плански основ	План генералне регулације Равног Села (Сл.лист општине Врбас 12/08 и 20/12)
Услов за добијање локацијских услова	Израда плана детаљне регулације или Урбанистичког пројекта
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Не
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	Смернице за израду новог планског документа
Намена зоне	Објекти који се граде у центру могу бити стамбени, пословно-стамбени или пословни.
Максимални индекс заузетости	Степен заузетости је до 60%
Дозвољена спратност	Максимална спратност је П+1+Пк.
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	VN i NN вод до парцеле
Водовод	У ул. М.Тита - PVC 63mm са исте стране и PVC 160mm са друге стране улице. У ул. 7.јула - PVC 110mm са друге стране улице.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Израђена је канализација ПВЦ 315 у ул. М.Тита и 7. јула - још није у функцији.
Гас	Да, има дистрибутивну мрежу и за ниски и средњи притисак (од 1-4; од 6-10бар)
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Савино Село
Број парцеле	215/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Бранка Делетића
Блок	Блок „28“
Планирана намена	Породично становање
Површина	1385 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Намена зоне	Становање, становање са економским објектима у функцији пољопривредне производње
Максимални индекс заузетости	Максимални степен искоришћености парцеле 40%. Максимални степен изграђености парцеле 0,6-1,0
Дозвољена спратност	П+1+Пк
Саобраћајница	Да
Електрична енергија	НН да
Водовод	PVC 63 испред парцеле, са исте стране ул. Б.Делетића или PVC 90 са друге стране улице Б.Делетића.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Изграђена је канализација ПВЦ 315 у ул. Б.Делетића - још није у функцији.
Гас	На наведеном постоји разведена дистрибутивна гасна мрежа ниског притиска пречника д40 са обе стране улице. За потребе средњег притиска 6-10бар, прикључак се може довести из улице Јанка Чмелика где је пречник полиетиленских цеви д160
Тротоар	Да

Општина / Катастарска општина	Врбас /Савино Село
Број парцеле	2932/1
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „36"
Планирана намена	Радна зона
Површина	198797 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Намена зоне	Производња, складишни простор, пословање. Делатности које према еколошком оптерећењу могу бити лоциране на одређеном одстојању од стамбеног ткива тако да њихова функција на том растојању не угрожава функцију становања.
Максимални индекс заузетости	Максимални степен искоришћености парцеле 60% Максимални степен изграђености парцеле 1,2 Минимални проценат озелењених површина 20%
Дозвољена спратност	Максимално П+1, максимално П+1+Пк (пословни објекти), максимално П+0 (производни објекти)
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН и НН улица Петра Драпшина
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном не постоји разведена дистрибутивна гасна мрежа ниског притиска. Најближе место прикључења у зависности од потребе потрошача је из улице Петра Драпшина на мрежу ниског притиска од 1-4бар. За потребе средњег притиска 6-10бар, прикључак се може
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Савино Село
Број парцеле	2933/18
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „35"
Планирана намена	Радна зона
Површина	29913 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Намена зоне	производња, складишни простор, пословање Делатности које према еколошком оптерећењу могу бити лоциране на одређеном одстојању од стамбеног ткива тако да њихова функција на том растојању не угрожава функцију становања
Максимални индекс заузетости	Максимални степен искоришћености парцеле 60% Максимални степен изграђености парцеле 1,2 Минимални проценат озелењених површина 20%
Дозвољена спратност	Максимално П+1, максимално П+1+Пк (пословни објекти), максимално П+0 (производни објекти)
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН и НН улица Петра Драпшина
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже. Могућа изградња јавне водоводне мреже, прикључењем на вод.мр. PVC 110 у ул. П. Драпшина, на ≈ 80m северно од парцеле.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Изграђена је канализација ПВЦ 315 у ул. П.Драпшина, на ≈ 80m северно од парцеле - још није у функцији.
Гас	На наведеном не постоји разведена дистрибутивна гасна мрежа ниског притиска. Најближе место прикључења у зависности од потребе потрошача је из улице Петра Драпшина на мрежу ниског притиска од 1-4бар. За потребе средњег притиска 6-10бар, прикључак се може
Тротоар	Не

Општина / Катастарска општина	Врбас /Савино Село
Број парцеле	2933/19
Власник	општина Врбас
Потес/Улица	Пашњак
Блок	Блок „36"
Планирана намена	Радна зона
Површина	11477 м ²
Плански основ	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Услов за добијање локацијских услова	План генералне регулације
Издавањем локацијских услова директно из планског документа	Да
Правила грађења и смернице из усвојеног планског документа или смернице за израду новог планског документа	План генералне регулације насеља Савино Село са детаљном регулацијом јавног грађевинског земљишта (Сл.лист општине Врбас 18/2008)
Намена зоне	производња, складишни простор, пословање Делатности које према еколошком оптерећењу могу бити лоциране на одређеном одстојању од стамбеног ткива тако да њихова функција на том растојању не угрожава функцију становања
Максимални индекс заузетости	Максимални степен искоришћености парцеле 60% Максимални степен изграђености парцеле 1,2 Минимални проценат озелењених површина 20%
Дозвољена спратност	Максимално П+1, максимално П+1+Пк (пословни објекти), максимално П+0 (производни објекти)
Саобраћајница	Не
Електрична енергија	ВН и НН улица Петра Драпшина
Водовод	Нема изграђене водоводне мреже.
Канализација (употребљених вода, не АТК)	Није изграђена канализациона мрежа.
Гас	На наведеном не постоји разведена дистрибутивна гасна мрежа ниског притиска. Најближе место прикључења у зависности од потребе потрошача је из улице Петра Драпшина на мрежу ниског притиска од 1-4бар. За потребе средњег притиска 6-10бар, прикључак се може
Тротоар	Не

Члан 3.

Ступањем на снагу ове Одлуке ставља се ван снаге Одлука о доношењу програма отуђењу грађевинског земљишта у јавној својини за 2017. годину у општини Врбас („ Службени лист општине Врбас", број 26/2017).

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „ Службеном листу општине Врбас “.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВРБАС
Број: 011- 94/2017-1/01
Дана: 29. децембра 2017. године
ВРБАС

Председник Скупштине општине,
Марјана Мараш, с.р.

С А Д Р Ж А Ј

Редни
број

Страна

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВРБАС

253. ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА РАЗВОЈА
СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ ВРБАС ЗА
ПЕРИОД 2018 - 2022. ГОДИНЕ 2313
254. ОДЛУКА О ДОНОШЕЊУ ПРОГРАМА ОТУЂЕЊА
ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА У ЈАВНОЈ СВОЈИНИ
ЗА 2018. ГОДИНУ У ОПШТИНИ ВРБАС 2393

Издавач: Скупштина општине Врбас

Одговорни уредник: Данка Васиљевић - Технички уредник: Марија Тот
Адреса: Врбас, Маршала Тита 89 - Телефон: 021/7954-000, факс: 021/705-990

Годишња претплата: 9.000,00 динара - један примерак: 300,00 динара

Жиро рачун број: 840-13640-45 Општинска управа Врбас

Лист излази по потреби - Тираж: 65 примерака
